

ΕΘΝΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Α΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ

Επιβλέπων: κ. Κωνσταντίνος Παπανικολάου
(Υπεύθυνος Σπουδών και Έρευνας ΕΣΤΑ)

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ

ΠΑΠΑΧΑΤΖΑΚΗ ΜΑΡΙΑ ΦΡΑΤΖΕΣΚΑ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2007

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ	4
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	7
ΑΒSTRACT.....	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	14
1.1 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	14
1.2 Η ΤΟΠΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΣΑ	20
1.3 ΟΙ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΣΑ	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	30
2.1 Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	30
2.2 Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ – ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ.....	35
2.3 Η ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ..	37
2.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ ΩΣ «ΕΡΓΟΔΟΤΗ» ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ...39	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΤΑ.....	43
3.1 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ Γ΄ ΚΠΣ.....	43
3.2 Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΚΠ EQUAL.....	50
3.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΗ Δ΄ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ	52
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ.....	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ Ο ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	55
4.1 Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ.....	55
4.2 Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ (ΔΕΑΔΑ)	65
4.3 ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΚΠΥΑ)	68

4.4 Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ ΣΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	71
4.5 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ.....	73
4.6 Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ ΣΤΗΝ ΚΠ EQUAL	81
4.7 ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΑΛΕΩ	84
4.8 ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ.....	87
4.9 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ	91
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	97
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	106

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Τελικοί δικαιούχοι και ανάδοχοι ανά κατηγορίες πράξεων	46
Πίνακας 2: Επίπεδο εκπαίδευσης οικονομικά ενεργού πληθυσμού	57
Πίνακας 3: Απασχόληση-ανεργία	62
Πίνακας 4: Ποσοστά ανά κατηγορίες ανέργων	63
Πίνακας 5: Ομάδες που έχουν δεχθεί τις υπηρεσίες του ΚΠΥΑ	70
Πίνακας 6: Υπηρεσίες και τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη λειτουργία του ΚΠΥΑ	71
Πίνακας 7: Κατηγορίες ωφελομένων από το «Αλληλέγγυο»	77
Πίνακας 8: Ένταξη ωφελομένων σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης	78
Πίνακας 9: Συμμετοχή ανά κύκλο Συμβουλευτικής	79
Πίνακας 10: Ολοκληρωμένη Παρέμβαση	79
Πίνακας 11: Χωρίς ολοκληρωμένη Παρέμβαση	79
Πίνακας 12: Συγκεντρωτική παρουσίαση προτεινόμενων δράσεων μερικής απασχόλησης	88
Πίνακας 13: Προτεινόμενες δράσεις του ΤΣΔΑ για την επίτευξη των στόχων	89
Πίνακας 14: Προγράμματα ανά κατηγορία ωφελομένων	93

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕγχΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΜΕΑ	Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
ΑΜΣ	Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού
ΑΣ	Αναπτυξιακές Συμπράξεις
ΑΣΔΑ	Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας
ΓΣΣΕ	Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος
ΔΕΑΔΑ	Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου Αιγάλεω
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΓΤΠΕ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕ	Ετερόρρυθμη Εταιρεία
ΕΕΤΑΑ	Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
ΕΘΔ	Εθνικά Θεματικά Δίκτυα
ΕΚΕΠΙΣ	Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΛΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΑΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση - Επαγγελματική Κατάρτιση
ΕΠΕ	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕΣ	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
ΕΣΑ	Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση
ΕΠΜ	Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
ΕΣΔΑ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος

ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΚΔΑΠ	Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών
ΚΔΚ	Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
ΚΔΥ	Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων
ΚΕΔΚΕ	Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας
ΚΕΘΙ	Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας
ΚΠ	Κοινοτική Πρωτοβουλία
ΚΠΣ	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΚΠΑ	Κέντρο Προώθησης της Απασχόλησης
ΚΠΥΑ	Κέντρο Προώθησης και Υποστήριξης της Απασχόλησης
ΚΕΣΥΥ	Κέντρο Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
ΝΘΕ	Νέες Θέσεις Εργασίας
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΟΑΕΔ	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
ΟΕ	Ομόρρυθμη Εταιρεία
ΟΣΦ	Ομάδα Συνεργαζόμενων Φορέων
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕΠ	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
ΣΕΕΔΔ	Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης
ΣΥΝΘΕΟΚ	Συνθήκη Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας
ΣΥΥ	Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες
ΤΑ	Τοπική Αυτοδιοίκηση
ΤΑΠ	Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα
ΤΠΑ	Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης
ΤΣΑ	Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης
ΤΣΔΑ	Τοπικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση
ΥΠΕΣΔΔΑ	Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
ΥΠΟΙΟ	Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία εξετάζει τη δραστηριοποίηση των ΟΤΑ α' για την προώθηση της απασχόλησης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στο τοπικό επίπεδο μέσα από τα εργαλεία που παρέχει η Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Απασχόληση.

Η τοπική ανάπτυξη της απασχόλησης αποτελεί διάσταση της τοπικής ανάπτυξης. Η ανάπτυξη αυτή επέρχεται μέσα από το σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων, με τη συμμετοχή όλων των τοπικών φορέων που επηρεάζουν την απασχόληση. Η τοπική αυτοδιοίκηση αξιοποιώντας τα εργαλεία σχεδιασμού και χρηματοδότησης που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αφενός αναπτύσσει δράσεις υποστήριξης των ανέργων για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας αφετέρου προβαίνει σε σχεδιασμό ολοκληρωμένων στρατηγικών ανάπτυξης, οι οποίες μεταξύ άλλων τονώνουν την απασχόληση και δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας.

Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης εξετάστηκε και με τη μελέτη του Δήμου Αιγάλεω, στην οποία αναπτύσσονται οι δράσεις που υλοποιούνται για την προώθηση της απασχόλησης, η συμβολή των υπάρχουσών δομών και η εκτίμηση των αποτελεσμάτων τους.

ABSTRACT

This paper aims to approach the way local authorities exercise their power on employment policy and their effort to create new jobs. The European Employment Strategy (EES) has supported since its beginning, the development of a territorial dimension of employment policies, both in planning and implementing of employment actions.

Local government is the key component of planning and development in local level and the promotion of employment is an essential part of it. With appropriate planning and the mobilisation of local stakeholders, local government can develop comprehensive actions that will raise employment. Furthermore, local administration is often a major employer and its actions have a great impact on local employment. Nevertheless Local government employment policy in Greece is being developed through preparing the unemployed for the labour market and the promoting of employment through the implementation of European programmes.

The contribution of local government was seen through the case study of Egaleo, with the analysis of its policies and the evaluation of its results in local level.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ζήτημα της απασχόλησης είναι ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ένα μεγάλο τμήμα του ενεργού πληθυσμού αντιμετωπίζει το πρόβλημα της ανεργίας αλλά και τις κοινωνικό – οικονομικές συνέπειες που συνεπάγεται. Στην Ελλάδα αλλά και στα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η ανεργία οφείλεται σε μεγάλο ποσοστό σε διαρθρωτικούς λόγους (εισαγωγή νέων τεχνολογιών, το κλείσιμο ή η μεταφορά επιχειρήσεων σε χώρες χαμηλού εργατικού κόστους λόγω ανταγωνισμού κλπ).

Η ταχεία τεχνολογική πρόοδος και ο αυξημένος ανταγωνισμός που πηγάζει από την παγκοσμιοποίηση απαιτούν αυξημένη ευελιξία προσαρμογής των παραγωγικών συστημάτων στις νέες απαιτήσεις της αγοράς. Ωστόσο παρατηρείται μία αδυναμία προσαρμογής, ιδιαίτερα σε τοπικό επίπεδο. Για την επίλυση αυτού του προβλήματος η ευρωπαϊκή πολιτική για την απασχόληση προωθεί την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών παραγωγικών συστημάτων και την προώθηση της επιχειρηματικότητας.

Η ανάπτυξη της τοπικής απασχόλησης είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την έννοια της τοπικής ανάπτυξης. Ιδίως στο Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης η τοπική ανάπτυξη αποτελεί οριζόντια πολιτική όλων των παρεμβάσεων που χρηματοδοτεί το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Επιπλέον στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης τα επιμέρους μέτρα για την απασχόληση πρέπει να λειτουργούν συμπληρωματικά με τους άλλους μηχανισμούς των πολιτικών ανάπτυξης, οι οποίοι οφείλουν με τη σειρά τους να περιλαμβάνουν την διάσταση της απασχόλησης.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες η τοπική αυτοδιοίκηση καλείται να κάνει ένα επόμενο βήμα αναλαμβάνοντας το ρόλο του συντονιστή των φορέων σε τοπικό επίπεδο ώστε να υπάρχει ένας στρατηγικός σχεδιασμός που θα δημιουργεί προοπτικές απασχόλησης στο τοπικό επίπεδο.

Η παρούσα εργασία καταγράφει το θεσμικό πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής απασχόλησης με επικέντρωση στην τοπική της διάσταση, προβαίνει σε μία

σκιαγράφηση του ρόλου των ΟΤΑ στην προώθηση της απασχόλησης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσα από την υλοποίηση δράσεων των ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Ο λόγος που επελέγη η ανάλυση του συγκεκριμένου θέματος είναι η ανίχνευση της δυναμικής που αναπτύσσουν οι ελληνικοί ΟΤΑ για την προώθηση της απασχόλησης, δεδομένου ότι η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί τον πρώτο και άμεσο αποδέκτη όλων των κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών της ανεργίας. Για μία πρακτική διάσταση της εργασίας επελέγη ο Δήμος Αιγάλεω ως μελέτη περίπτωσης καθώς η περιοχή αυτή παρουσιάζει υψηλούς δείκτες ανεργίας και παράλληλα μία έντονη δραστηριοποίηση στην προώθηση της απασχόλησης, συνεπώς αποτελεί ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα για την εξέταση του ρόλου που διαδραματίζει η τοπική αυτοδιοίκηση για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την άντληση των στοιχείων της εργασίας ήταν: α) για το πρώτο μέρος τα στοιχεία αντλήθηκαν από το διαδίκτυο, επίσημα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπουργικές αποφάσεις, μελέτες της ΚΕΔΚΕ, ΕΕΤΑΑ, επιστημονικά άρθρα καθώς και πρακτικά συνεδρίων και ημερίδων σχετικών με το υπό εξέταση θέμα αλλά και σχετική βιβλιογραφία.

β) Για το δεύτερο μέρος (μελέτη περίπτωσης) τα στοιχεία αντλήθηκαν από το διαδίκτυο, μελέτες που αφορούσαν το Δήμο Αιγάλεω, επιχειρησιακά σχέδια που έχει εκπονήσει ο δήμος, στοιχεία για τις δράσεις που υλοποιήθηκαν από τις δομές υποστήριξης απασχόλησης, τα οποία παραχωρήθηκαν από τα στελέχη τους, καθώς ανοικτές συνεντεύξεις με τα στελέχη των ανωτέρω δομών.

Οι μεθοδολογικές δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια της συγγραφής σχετίζονταν κυρίως με την έλλειψη βιβλιογραφικών αναφορών στο θέμα της προώθησης της απασχόλησης από τους ΟΤΑ αλλά και γενικότερα στον αναπτυξιακό τους ρόλο, όπως αυτό αρχίζει να διαμορφώνεται τα τελευταία χρόνια. Μία επιπλέον δυσκολία αποτελεί το γεγονός ότι δεν μπορεί να μετρηθεί η αποτελεσματικότητα των δράσεων προώθησης της απασχόλησης καθώς και η επιρροή μίας σειράς παραγόντων που επηρεάζουν τις επιλογές των ανέργων. Υπάρχει μεν συστηματική καταγραφή των αποτελεσμάτων των δράσεων με μία έλλειψη στην ενσωμάτωση των ποιοτικών αποτελεσμάτων στα χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες του δυναμικού των δήμων.

Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη, τέσσερα κεφάλαια και παραρτήματα. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τη θεωρητική προσέγγιση του θέματος και αποτελείται από τρία κεφάλαια, ενώ το δεύτερο περιλαμβάνει τη μελέτη περίπτωσης. Τα συμπεράσματα της εργασίας παρατίθεται σε χωριστό τμήμα. Τα κεφάλαια της εργασίας αναλύονται ως εξής:

Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η εξέλιξη της πολιτικής απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) από τη Συνθήκη της Ρώμης μέχρι σήμερα. Παρουσιάζεται η σταδιακή διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ), η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού (ΑΜΣ), τα εργαλεία που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για το συντονισμό των δράσεων τους και η αναθεώρησή της. Γίνεται λόγος για τη συμβολή του τοπικού επιπέδου στην προώθηση της ΕΣΑ και ακολουθεί η ανάλυση των δράσεων της ΕΕ προκειμένου να υποστηριχθεί η ανάπτυξη της τοπικής διάστασης των πολιτικών απασχόλησης. Παρουσιάζεται επίσης η αναθεώρηση της ΕΣΑ επίσης το πως η περιφερειακή πολιτική εστιάζεται την περίοδο 2007-2013 στην επίτευξη των στόχων της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση και οι δείκτες της απασχόλησης και της ανεργίας μέσα από την έκθεση για την απασχόληση της περιόδου 2006-2007.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται η αρμοδιότητα των ΟΤΑ στην τομέα της απασχόλησης στην Ελλάδα, με μία σύγκριση του παλαιού και νέου Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ΔΚΚ). Επιδιώκεται η σκιαγράφηση του αναπτυξιακού ρόλου και συντονιστικού ρόλου των ΟΤΑ και αναλύονται οι μορφές στρατηγικού σχεδιασμού, ξεκινώντας από τις τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα (ΤΑΠ) μέχρι τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που προβλέπονται στο νέο ΔΚΚ και αντικατέστησαν τα πρώτα. Ακολουθεί η ανάλυση του ρόλου που κατέχουν οι ΟΤΑ στην τοπική κοινωνία ως εργοδότες.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι δράσεις που έχουν ως σκοπό την ενεργοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά και υπόλοιπων τοπικών φορέων, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που προσφέρονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στην προώθηση της απασχόλησης. Οι τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης που διαδέχθηκαν τα τοπικά σύμφωνα απασχόλησης, τα τομεακά και περιφερειακά

επιχειρησιακά προγράμματα του Γ΄ ΚΠΣ και οι κοινοτικές εκείνες πρωτοβουλίες που εμπεριέχουν δράσεις για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο. Αναλύεται επίσης ο ρόλος που καλούνται να διαδραματίσουν οι ΟΤΑ στην Δ΄ προγραμματική περίοδο, παρουσιάζονται οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις που προωθούνται σε εθνικό επίπεδο αναφορικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων και την πρόβλεψη σύστασης της ΔΗΜΟΣ ΑΕ, αλλά και στο σύστημα πιστοποίησης της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων που θα υλοποιήσουν συγχρηματοδοτούμενα έργα στην νέα προγραμματική περίοδο.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται η άσκηση της πολιτικής απασχόλησης από το Δήμο Αιγιάλεω, που αποτελεί και τη μελέτη περίπτωσης. Προηγείται μία ανάλυση της ταυτότητας του δήμου με αναφορά στα γενικά και πληθυσμιακά χαρακτηριστικά, την ανάλυση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων που ζουν στην περιοχή, το χαρακτήρα της τοπικής οικονομίας, τα χαρακτηριστικά του εργατικού δυναμικού αλλά και των ανέργων, καθώς και τα σύγχρονα προβλήματα στην τοπική αγορά εργασίας.

Ακολουθεί η παρουσίαση της δημοτικής επιχείρησης τοπικής ανάπτυξης του δήμου (ΔΕΑΔΑ) που αποτελεί και το φορέα υλοποίησης των δράσεων απασχόλησης του δήμου, κυρίως μέσω του Κέντρου Προώθησης και Υποστήριξης (ΚΠΥΑ) της Απασχόλησης που αποτελεί τμήμα του. Αναλύεται ο σχεδιασμός των δράσεων από τη ΔΕΑΔΑ και η συμμετοχή της στις δράσεις του ΟΑΕΔ. Παρουσιάζονται η δομή του ΚΠΥΑ, το είδος των υπηρεσιών που παρέχει, η σχέση με τους ανέργους καθώς και τα συγκεντρωτικά στοιχεία των ανέργων που έχει ωφελήσει.

Παρουσιάζονται αναλυτικά όλες οι δράσεις στις οποίες έχει συμμετάσχει ο δήμος Αιγιάλεω μέσω της ΔΕΑΔΑ, ξεκινώντας από τη συμμετοχή του στα ΤΣΑ Δυτικής Αθήνας, τα προγράμματα που υλοποίησε κατά τη διάρκεια του Β΄ ΚΠΣ, αυτά που υλοποιεί στο Γ΄ ΚΠΣ. Η υλοποίηση δράσεων της ΔΕΑΔΑ στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL μέσω της συμμετοχής της σε Αναπτυξιακές Συμπράξεις. Παρουσιάζεται το Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση που εκπόνησε ο δήμος και γίνεται μία σύγκριση μεταξύ των προβλεπόμενων και των υλοποιούμενων δράσεων. Αναλύεται το Επιχειρησιακό Σχέδιο Εφαρμογής Μερικής Απασχόλησης, με τους άξονες που περιλαμβάνει και τις προβλεπόμενες θέσεις απασχόλησης. Ακολουθεί η ανάλυση των αποτελεσμάτων των δράσεων του Δήμου στην προώθηση της απασχόλησης καθώς και προτάσεις βελτίωσης των δράσεων αυτών προκειμένου να υπάρξουν καλύτερα αποτελέσματα.

Τέλος παρατίθενται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση του θέματος. Στα συμπεράσματα δίνεται μία συνοπτική απεικόνιση του ρόλου των ΟΤΑ στην προώθηση της απασχόλησης και αναλύονται προτάσεις που αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των δράσεων προώθησης της απασχόλησης αλλά η προοπτική δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στο τοπικό επίπεδο.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1.1 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

- *Συνθήκη της Ρώμης (1957)*

Στη συνθήκη της Ρώμης (1957), η πολιτική απασχόλησης παρουσιάζεται στον τίτλο ΙΙΙ στο τρίτο μέρος της ΣυνθΕΟΚ (άρθρα 117-118), όπου προβλέπεται η εναρμόνιση των κρατών μελών στο κοινωνικό πεδίο για την προώθηση της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής. Ο τομέας της απασχόλησης εστίαζε στο δικαίωμα στην εργασία, την κοινωνική ασφάλιση κλπ, θωρακίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία και εγκατάσταση των εργαζομένων στην κοινή αγορά.

- *Λευκή Βίβλος για την Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση (1993)*

Στις αρχές της δεκαετίας του '90 η Ευρώπη αντιμετώπισε σοβαρή οικονομική ύφεση, τη μεγαλύτερη μετά την πετρελαϊκή κρίση του 1973-74, η οποία συνέπεσε με την έγκριση της Συνθήκης του Μάαστριχτ το Δεκέμβριο του 1991. Το 1993 το ποσοστό της ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) ξεπέρασε το 10% του ενεργού πληθυσμού, ενώ πολυάριθμες θέσεις πλήρους απασχόλησης μετατράπηκαν σε μερικής. Από τις αδυναμίες της ευρωπαϊκής οικονομίας και το έντονο πρόβλημα της ανεργίας προέκυψε η αναγκαιότητα για μια συντονισμένη απάντηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η «Λευκή Βίβλος Delors» του 1993 για την ανάπτυξη, την

ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση (*COM (93)700 τελικό*) αποτέλεσε το πρώτο βήμα προς μια αληθινή συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και θεωρείται η απαρχή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση¹.

Το Δεκέμβριο του 1994 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εσσεν, υιοθετήθηκε το πρώτο πρόγραμμα δράσης για την ενδυνάμωση της απασχόλησης.

- ***Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997)***

Προκειμένου να υπάρξει μία συντονισμένη και κοινή δράση, που πλέον κρίνονταν αναγκαία, κατά την αναθεώρηση της Συνθήκης του Μάαστριχτ στο Άμστερνταμ το 1997, προστέθηκε νέος τίτλος για την απασχόληση (τίτλος VIII, άρθρα 125-130) που αποτελεί την εκκίνηση συντονισμένης στρατηγικής με στόχο την τόνωση της απασχόλησης.

- ***Διαδικασία του Λουξεμβούργου (1997)***

Στη διάρκεια της Έκτακτης Συνόδου Κορυφής για την Απασχόληση που έγινε στο Λουξεμβούργο (20-21 Νοεμβρίου 1997) και προηγήθηκε της έναρξης ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ (1-1-1999), οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων εγκαινίασαν την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση (ΕΣΑ).

Ο στόχος της ήταν η μείωση της ανεργίας σε σημαντικό βαθμό στο ευρωπαϊκό επίπεδο εντός πέντε ετών. Το ζητούμενο ήταν να δημιουργηθεί ένας συντονισμός δράσεων και μία σύγκλιση προς αναγνωρίσιμους και μετρίσιμους στόχους στα πλαίσια της διαδικασίας του Λουξεμβούργου που περιλαμβάνει:

- Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ) που εκπονούνται από τα κράτη μέλη
- Κατευθυντήριες Γραμμές για την απασχόληση που χρησιμεύουν ως βάση για τα ΕΣΔΑ

¹ Η Λευκή Βίβλος θεωρεί ως πυρήνα του προβλήματος τρεις μορφές ανεργίας, η οποία από τις αρχές της δεκαετίας του '70 μέχρι το 1993, εκτός από το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του '80 δεν έπαυσε να αυξάνεται. Αυτές οι μορφές είναι: α) η συγκυριακή ανεργία που οφείλεται στην επιβράδυνση της ανάπτυξης και της οικονομικής δραστηριότητας, β) η διαρθρωτική ανεργία που οφείλεται στα πεπαιτωμένα συστήματα απασχόλησης και στο υψηλό κόστος της εργασίας και γ) η «τεχνολογική» ανεργία ως αποτέλεσμα της καταστροφής θέσεων εργασίας εξαιτίας της τεχνολογικής πρόοδου, η οποία οφείλεται στην αδυναμία προσαρμογής στις τεχνολογικές μεταβολές.

- Κατ' έτος παρακολούθηση των αποτελεσμάτων και δέσμευση των κρατών μελών για τη βελτίωσή τους.

Ο συντονισμός των εθνικών πολιτικών σε θέματα απασχόλησης αποβλέπει στη δέσμευση των κρατών μελών ως προς ένα κοινό σύνολο στόχων που ονομάστηκαν «πυλώνες», ενώ η διατύπωσή τους συμπυκνώνει τους σκοπούς, το περιεχόμενο και τις βασικές αρχές της ΕΣΑ:

- *Απασχολησιμότητα*: δηλαδή βελτίωση της δυνατότητας ενός ατόμου να διεκδικήσει με πιθανότητες επιτυχίας μία θέση στην αγορά εργασίας.
- *Επιχειρηματικότητα*: δηλαδή ενθάρρυνση καλλιέργειας επιχειρηματικού πνεύματος, διευκόλυνση δημιουργίας και λειτουργίας μιας επιχείρησης και απασχόληση ατόμων μέσα σε αυτή.
- *Προσαρμοστικότητα*: δηλαδή ανάπτυξη νέων ευέλικτων τρόπων εργασίας που συνδυάζουν την ασφάλεια των εργαζομένων με την ευελιξία των επιχειρήσεων.
- *Ισότητα των ευκαιριών*: ισότητα στην πρόσβαση στην εργασία και ίση μεταχείριση για άνδρες και γυναίκες (*Ωρολογία 2001*).

- ***Διαδικασία της Κολωνίας (1999)***

Στη Σύνοδο της Κολωνίας (3-4 Ιουνίου 1999) αποφασίστηκε το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την Απασχόληση, στο οποίο συνενώθηκαν, για να αποτελέσουν ένα περιεκτικό σύνολο, όλα τα μέτρα της ΕΕ που άπτονται της πολιτικής για την απασχόληση. Οι τρεις πυλώνες του Ευρωπαϊκού Συμφώνου που θεωρήθηκαν ότι αποτελούν αμοιβαία συντονιζόμενες διαδικασίες είναι:

α) Συντονισμός της οικονομικής πολιτικής και βελτίωση της αμοιβαίας συνεργίας μισθολογικών εξελίξεων και νομισματικής, δημοσιονομικής και χρηματοπιστωτικής πολιτικής, μέσω μακροοικονομικού διαλόγου, ώστε να προωθείται μια μακροπρόθεσμα βιώσιμη δυναμική μη πληθωριστικής οικονομικής αύξησης (διαδικασία της Κολωνίας)

β) Περαιτέρω ανάπτυξη και καλύτερη εφαρμογή της συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των αγορών εργασίας, μέσω της βελτίωσης της απασχολησιμότητας, του επιχειρηματικού πνεύματος, της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων και της

ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην προσοδοφόρο εργασία (διαδικασία του Λουξεμβούργου)

γ) Ευρεία διαρθρωτική μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμός για τη βελτίωση της ικανότητας για καινοτομίες και της αποτελεσματικότητας των αγορών εργασίας, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων (διαδικασία του Κάρντιφ) (**Συμπεράσματα της προεδρίας (4/38,) Δελτίο ΕΕ 6-1999**).

- **Στρατηγική της Λισσαβόνας (2000)**

Η δεύτερη Ειδική Έκτακτη Σύνοδος πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο του 2000 στη Λισσαβόνα, όπου τέθηκε ένας νέος στρατηγικός στόχος με χρονικό ορίζοντα δεκαετίας (2000-2010) «να γίνει η Ένωση η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή», ενώ ο ποσοτικός στόχος που τέθηκε για το 2010 ήταν η πτώση της ανεργίας στο 4% από 10% που ήταν τότε.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο νέος στόχος, επελέγη ως βασικό εργαλείο η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού (ΑΜΣ), η οποία είχε ήδη αρχίσει να αναπτύσσεται στο πλαίσιο της ΕΣΑ. Η ΑΜΣ παρέχει νέο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών με αντικείμενο τη σύγκλιση των εθνικών πολιτικών προκειμένου να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι και περιλαμβάνει: α) τον από κοινού προσδιορισμό των προς επίτευξη στόχων (αποφασίζονται από το Συμβούλιο), β) μέσα μέτρησης που έχουν οριστεί από κοινού (στατιστικές, δείκτες, κατευθυντήριες γραμμές), γ) συγκριτική αξιολόγηση, δηλαδή σύγκριση των επιδόσεων των κρατών μελών και ανταλλαγή των βέλτιστων πρακτικών (εποπτεία που διενεργείται από την Επιτροπή).

- **Η αναθεώρηση της ΕΣΑ**

Το 2002 έγινε μία μεσοπρόθεσμη αξιολόγηση της ΕΣΑ και προέκυψε η ανάγκη αναθεώρησης της προκειμένου να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικότερα οι μεγάλες προκλήσεις ως προς την απασχόληση. Οι κυριότεροι στόχοι που τέθηκαν ήταν:

α) η πλήρης απασχόληση: επίτευξη ενός συνολικού ποσοστού 67% το 2005 και 70% το 2010, ποσοστό απασχόλησης των γυναικών 57% το 2005 και 60% το 2010 και ποσοστό απασχόλησης των ηλικιωμένων εργαζομένων (55 έως 64 ετών) κατά 50% το 2010,

β) βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της απασχόλησης: ο στόχος αυτός καλύπτει ευρεία δέσμη τομέων, όπως την εγγενή ποιότητα στην εργασία, τις δεξιότητες, τη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, την εξέλιξη της σταδιοδρομίας, την ισότητα ανδρών-γυναικών, την ένταξη και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, την οργάνωση της εργασίας και την ισορροπία επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, τον κοινωνικό διάλογο και τη συμμετοχή των εργαζομένων, καθώς και την οικονομική απόδοση της απασχόλησης,

γ) ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της ένταξης: στο πλαίσιο της ΑΜΣ, οι εθνικές πολιτικές απασχόλησης πρόκειται να προάγουν την πρόσβαση σε θέσεις απασχόλησης για το σύνολο των ανδρών και των γυναικών, να καταπολεμήσουν τις διακρίσεις και να εμποδίσουν τον αποκλεισμό προσώπων από την αγορά της εργασίας.

Η ευρωπαϊκή πολιτική για την απασχόληση δίνει πλέον ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση ενεργητικών πολιτικών, με μετατόπιση του κέντρου βάρους της ασκούμενης πολιτικής από την οικονομική στήριξη του ανέργου, με τη χορήγηση επιδομάτων και κοινωνικών παροχών, στην ενίσχυση και υποστήριξη των προσπαθειών του να ενταχθεί στην αγορά εργασίας

- ***Η Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισαβόνας (2005)***

Πέντε χρόνια μετά την έναρξη της εφαρμογής της Στρατηγικής της Λισαβόνας, η Επιτροπή προέβη σε έναν απολογισμό των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων, ο οποίος δεν ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικός. Οι προβλεπόμενες επιδόσεις της ευρωπαϊκής οικονομίας σε θέματα ανάπτυξης, παραγωγικότητας και απασχόλησης δεν επιτεύχθηκαν, ενώ ο ρυθμός δημιουργίας θέσεων απασχόλησης επιβραδύνθηκε και οι επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη εξακολουθούσαν να είναι ανεπαρκείς.

Κρίθηκε συνεπώς απαραίτητο να επανενεργοποιηθεί η Στρατηγική της Λισαβόνας και να γίνει επανιεράρχηση των προτεραιοτήτων προς όφελος της οικονομικής αύξηση και της απασχόλησης. Η νέα διαδικασία τέθηκε σε εφαρμογή το

2005 με την έγκριση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (ΕΣ) των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, οι οποίες καλύπτουν τις μακροοικονομικές πολιτικές, την απασχόληση, και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Τα κράτη μέλη με τη σειρά τους θεσπίζουν εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση. Οι κοινές προτεραιότητες και οι επιμέρους στόχοι των κρατών μελών για την απασχόληση καθορίζονται πλέον σε πολυετείς κατευθυντήριες γραμμές *(Συμπεράσματα της Προεδρίας ΕΣ Βρυξελλών 22/23-3-2005)*.

1.2 Η ΤΟΠΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΣΑ

Το ενδεχόμενο της τοπικής ανάπτυξης στα πλαίσια της καταπολέμησης της ανεργίας λαμβάνονταν υπόψη ήδη από το 1984 από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Ωστόσο η τοπική απασχόληση απέκτησε εξέχοντα ρόλο μετά την δημοσίευση από την Επιτροπή της Λευκής Βίβλου το 1993. Από εκεί και μετά δρομολογήθηκαν διάφορες δράσεις σε πιλοτικό κυρίως επίπεδο οι οποίες συνέβαλαν σημαντικά στην ανάπτυξη της τοπικής διάστασης της απασχόλησης.

Η ΕΣΑ τα πρώτα χρόνια στηρίζονταν ουσιαστικά σε προσπάθειες που καταβάλλονται σε εθνικό και σε μικρότερο βαθμό σε περιφερειακό επίπεδο. Ωστόσο από το 2000 άρχισε να δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στα τοπικά ζητήματα ενώ η ανάπτυξη της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο αποτέλεσε οριζόντια προτεραιότητα στον νέο κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) που αντανακλάται και σε άλλες πτυχές των διαρθρωτικών πολιτικών της Κοινότητας.

Τον Απρίλιο του 2000 η Επιτροπή με την ανακοίνωσή της με τίτλο «Τοπική δράση για την απασχόληση» (*COM 2000/196*), ξεκίνησε διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς για να ενδυναμώσει την τοπική διάσταση της ΕΣΑ. Η διαβούλευση ανέδειξε δύο αντίθετες καταστάσεις: ενώ διαφάνηκε ευρεία πολιτική συναίνεση για της ενδυνάμωση της τοπικής διάστασης της ΕΣΑ, οι τοπικοί παράγοντες θεωρούσαν ανεπαρκή σε μεγάλο βαθμό το ρόλο του τοπικού επιπέδου, στη διαδικασία των ΕΣΔ.

Σε μία σκιαγράφηση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) στα δεκαπέντε τότε κράτη μέλη της ΕΕ σημειώθηκε ότι διαθέτουν ένα ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων, το οποίο αντικατοπτρίζεται:

α) Στο ποσοστό των δημοσίων δαπανών τις οποίες διαχειρίζεται η τοπική αυτοδιοίκηση (από 3,8% του ΑΕγχΠ στην Πορτογαλία μέχρι 33,3% του ΑΕγχΠ στη Δανία).

β) Στο συνολικό αριθμό εργαζομένων οι οποίοι απασχολούνται από δημοτικούς οργανισμούς, π.χ. οι δημοτικοί υπάλληλοι ξεπερνούν τους 600.000 στη Γαλλία, ενώ στις Σκανδιναβικές χώρες αντιπροσωπεύουν ποσοστό άνω του 20% του ενεργού πληθυσμού. Η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί συχνά έναν από τους μεγαλύτερους εργοδότες, ή ακόμη και τον κύριο εργοδότη, στην περιοχή της αρμοδιότητάς της, ενώ η πολυμορφία του φάσματος διοικητικών αρμοδιοτήτων της σημαίνει ότι η δράση της έχει σημαντικό αντίκτυπο στην τοπική απασχόληση.

Στην ίδια Ανακοίνωση διαπιστώθηκε ότι αν και η τοπική αυτοδιοίκηση δεν είναι αρμόδια για τη χάραξη πολιτικών απασχόλησης, οι εθνικές κυβερνήσεις έχουν αρχίσει να τη θεωρούν (ιδίως τους δήμους) ως εταίρο όχι μόνον όσον αφορά την υλοποίηση ενεργών μέτρων, αλλά και όσον αφορά την υιοθέτηση μιας συνολικής, ολοκληρωμένης προσέγγισης έναντι μιας σειράς προβλημάτων τα οποία επηρεάζουν την τοπική απασχόληση και την κοινωνική συνοχή.

Πολλοί ΟΤΑ έχουν προσφάτως αρχίσει να εκδηλώνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για θέματα που αφορούν την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή. Οι αιρετοί εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης συχνά θεωρούν ότι θα κληθούν να λογοδοτήσουν για αυτά. Δεδομένου ότι η ανεργία έχει καταστεί μείζον πρόβλημα, οι πολίτες τείνουν να κρίνουν τους τοπικούς άρχοντες και βάσει των επιτευγμάτων τους στον τομέα της απασχόλησης.

Η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί φορέα ανάπτυξης της τοπικής απασχόλησης για τους εξής λόγους:

- Αποτελεί το πλησιέστερο στον πολίτη και στην τοπική οικονομία επίπεδο. Συνεπώς μπορεί να διαδραματίσει έναν ενοποιητικό και συντονιστικό ρόλο για τη σύσταση συμπράξεων μεταξύ όλων των τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων για την προώθηση της απασχόλησης.
- Έχει το πλεονέκτημα της εγγύτητά στις ανάγκες των πολιτών, που την καθιστούν βασικό εταίρο, ζωτικής σημασίας για την επιτυχία της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.
- Πολλοί τομείς που αποτελούν πιθανές πηγές νέων θέσεων εργασίας εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Κατά συνέπεια η δράση της είναι δυνατόν να καθορίσει τη δομή ενός σημαντικού τμήματος της τοπικής αγοράς εργασίας.
- Οι τοπικοί παράγοντες, από τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις έως τις δημοτικές αρχές, μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στην περιφερειακή συνοχή, στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα και να εισάγουν νέες μορφές δημιουργίας απασχόλησης (*Η τοπική διάσταση της ΕΣΑ, COM 196/2000*).

Δράσεις που προκρίθηκαν από την ΕΕ για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο

α) Τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης (ΤΣΑ)

Τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης, τα οποία εντάσσονται στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, ενθαρρύνθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσα από την ανακοίνωσή της «Δράση για την απασχόληση: το σύμφωνο εμπιστοσύνης» **(CES (96)1 τελικό, δελτίο ΕΚ, συμπλήρωμα 6/96)**. Αποτελούν εθελοντικά σχήματα συνεργασίας, με τη μορφή ενός εταιρικού σχήματος που διαρθρώθηκαν γύρω από δύο κύριους στόχους: α) την κινητοποίηση όλων των τοπικών φορέων για την καταπολέμηση της ανεργίας και την ενδυνάμωση των διαρθρωτικών πολιτικών για την απασχόληση και β) τις τρεις θεμελιώσεις αρχές/κριτήρια που διαμόρφωσε η Επιτροπή:

- *Προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή (bottom up)*: η πρωτοβουλία πρέπει να ξεκινά σε τοπικό επίπεδο, και να μην επιβάλλεται από μία ανώτερη αρχή.
- *Διευρυμένη και αποτελεσματική εταιρική σχέση*: στόχος είναι η συμβολή όλων των εταίρων που ενδιαφέρονται για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε μια συγκεκριμένη περιοχή, στη διαμόρφωση και υλοποίηση του συμφώνου. Η συμμετοχή τους δεν μπορεί να είναι τυπική μόνο, αλλά απαιτεί συγκεκριμένη παρέμβαση στο πρόγραμμα εργασίας ή στην χρηματοδότησή του.
- *Ολοκληρωμένη και καινοτόμος στρατηγική*: Τα μέτρα τα οποία συνεπάγεται μια τέτοια στρατηγική πρέπει να εντάσσονται σε ένα σχέδιο δράσης και να είναι καινοτόμα σε σχέση με τα τοπικά δεδομένα, επειδή τα ΤΣΑ αποσκοπούν στη δοκιμή νέων προσεγγίσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας **(Οδηγός των ΤΣΑ 2000-2006, ΕΕ, 1999)**.

Για την πιλοτική εφαρμογή των ΤΣΑ επελέγησαν 89 περιοχές, που είχαν προταθεί από τα κράτη μέλη, οι οποίες χαρακτηρίζονταν από οξυμμένα προβλήματα ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Κάθε ΤΣΑ χρηματοδοτήθηκε από τα διαρθρωτικά ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ) με ποσό ύψους 200.000 έως 300.000 ευρώ για την περίοδο 1997-2001 και η συνολική χρηματοδότηση της ΕΕ ανήλθε σε 1,6 δις ευρώ. Ωστόσο η χρηματοδότηση της πιλοτικής εφαρμογής των ΤΣΑ δεν προήλθε μόνο από κοινοτικούς αλλά και από

δημόσιους και ιδιωτικούς εθνικούς πόρους, καθώς στόχος ήταν η ενεργοποίηση τοπικών πόρων που σταδιακά θα αναλάβουν το κύριο βάρος της χρηματοδότησης, προϋπόθεση σημαντική για τη βιωσιμότητά τους.

Αυτός ήταν ένας από τους λόγους που η επιτυχία των ΤΣΑ παρουσιάστηκε σε περιοχές που η αυτοδιοίκηση είχε παραδοσιακά πόρους. Στην περίπτωση αυτή, συχνή ήταν και η εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα, είτε με συγχρηματοδότηση των ενεργειών είτε με προσφορά σε ανθρώπινους πόρους, είτε με παροχή τεχνογνωσίας και πρακτικών εργαλείων. Αντίθετα, σε περιπτώσεις (όπως στην Ελλάδα) που υπήρξε έλλειμμα τοπικών πόρων και ίδιας χρηματοδότησης, μη εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα και απουσία ΜΚΟ τα αποτελέσματα υστερούσαν τόσο σε ποσοτικούς, όσο και σε ποιοτικούς στόχους (*Ωρολογιά 2001, ΤΣΑ*).

- ***Η εφαρμογή των ΤΣΑ στην Ελλάδα***

Η εισαγωγή των ΤΣΑ (Ν. 2639/98) στην Ελλάδα παρουσίασε ιδιομορφίες σε σχέση με άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Η απροθυμία των τοπικών φορέων επέβαλε την εκ των άνω κινητοποίηση. Έτσι μέσω του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας (ν. 2150/93), το οποίο ήταν ο φορέας υλοποίησης των τοπικών συμφώνων στην Ελλάδα αλλά και ο διαχειριστής του προϋπολογισμού τους, επελέγησαν από την τότε κυβέρνηση επτά περιοχές υψηλής ανεργίας (Ζώνη Κοζάνης – Φλώρινας, Δυτικές περιοχές Αθήνας – Πειραιά, Ν. Αχαΐας, Ν. Μαγνησίας, Ν. Δράμας, Ν. Ημαθίας, Ν. Βοιωτίας) (*Καράμπελας 2003*).

Οι στόχοι των ΤΣΑ ήταν η κοινωνική στήριξη των ανέργων και ειδικότερα: α) των μακροχρόνια ανέργων, μετά από 12 μήνες ανεργίας και β) των νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας μέσω πχ παροχής πληροφοριών για τα δικαιώματά τους, καθώς και η γενικότερη τόνωση της απασχόλησης, με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, μέσω ειδικών, θεσμικών ή οικονομικών κινήτρων που δίδονται σε τοπικές επιχειρήσεις, κυρίως σε περιοχές που έχουν αποβιομηχανοποιηθεί και έχουν χαρακτηριστεί ως φθίνουσες.

Τα ΤΣΑ προσέφεραν θέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου (3 μήνες έως 6 μήνες, σε ελάχιστες περιπτώσεις 12 μήνες συμβάσεις), με όρους που συμφωνούνταν σε τοπικό επίπεδο.

Από τις δραστηριότητες των ΤΣΑ δημιουργήθηκαν πάνω από 1.000 θέσεις εργασίας και μέσα από τις δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν από τον ΟΑΕΔ

ωφελήθηκαν πάνω από 7.000 άνεργοι που άνοιξαν δική τους επιχείρηση και 18.000 άνεργοι που προσελήφθηκαν σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού και κοινωνικού τομέα. Επιπλέον, επειδή η κατάρτιση των εργαζομένων σχεδιάστηκε με στόχο την κάλυψη συγκεκριμένων σχετικών δεξιοτήτων ώστε να μπορούν οι καταρτιζόμενοι να ανταπεξέλθουν στις εργασιακές τους υποχρεώσεις, οι δράσεις των ΤΣΑ αναδείχτηκαν ως η καλύτερη μορφή σύνδεση κατάρτισης – απασχόλησης (*Τραντάς 2001*).

Πέρα από την θετική επίδραση των ΤΣΑ στους ωφελούμενους ανέργους, η υλοποίησή τους επέδρασε θετικά και σε επίπεδο διοίκησης. Ποιο συγκεκριμένα:

α) Σε επίπεδο νομού, για πρώτη φορά ένα τόσο αντιπροσωπευτικό σχήμα παραγωγικών και κοινωνικών φορέων κάθισε στο ίδιο τραπέζι, συζήτησε το πρόβλημα της ανεργίας, πρότεινε μέτρα αντιμετώπισής του και υλοποίησε συγκεκριμένες ενέργειες.

β) Στο επίπεδο της ΕΕ τα στελέχη της αυτοδιοίκησης είχαν ευκαιρία να γνωρίσουν και να συνεργαστούν με τις περισσότερες από τις αρμόδιες Διευθύνσεις, αλλά και να ανταλλάξουν εμπειρίες με ευρωπαϊκά ΤΣΑ περιοχών, των οποίων οι δράσεις τους προσομοιάζουν με της Ελλάδας (*Καράμπελας 2003*).

Ωστόσο σε μία αποτίμηση των ΤΣΑ από τη ΓΣΕΕ αναφέρεται ότι:

α) Δεν προκάλεσαν το ενδιαφέρον και την ενεργοποίηση των τοπικών κοινωνιών και οικονομικών δυνάμεων. (Ακόμα και οι φορείς που συμμετείχαν στα ΤΣΑ, εμφάνισαν κατά κανόνα χαμηλό βαθμό ενεργοποίησης, ενώ απουσίαζαν οι επιχειρήσεις, οι οποίες και οικονομικά θα μπορούσαν να συμβάλουν, και να δεσμευτούν σε ζητήματα απασχόλησης).

β) Οι προβλεπόμενες στα επιχειρησιακά σχέδια δράσεις αποτελούσαν, κατά κανόνα, ένα άθροισμα αποσπασματικών προτάσεων επιμέρους φορέων, που δεν εντάχθηκαν σε ένα από κοινού επεξεργασμένο σχεδιασμό για τη δημιουργία απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο.

γ) Το περιεχόμενο των δράσεων περιορίστηκε, στις περισσότερες περιπτώσεις, στη δημιουργία άμεσων θέσεων εργασίας για την κάλυψη κάποιων κοινωνικών αναγκών, ενώ απουσίαζε στο σχεδιασμό τους μια αναπτυξιακή προσέγγιση.

δ) Οι προβλεπόμενες να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης, πέραν του ότι ήταν εξαιρετικά περιορισμένες σε σχέση με τις προσδοκίες και τους αρχικούς σχεδιασμούς, ήταν επίσης περιορισμένης διάρκειας καθώς η βιωσιμότητα τους, αλλά

εξαρτώνταν άμεσα από τη διάρκεια χρηματοδότησης από τα Περιφερικά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ)..

ε) Η χρηματοδότηση των δημιουργουμένων νέων θέσεων εργασίας δεν προήλθε από νέους πόρους για την απασχόληση αλλά από τα γνωστά προγράμματα επιδότησης θέσεων εργασίας του ΟΑΕΔ (*Παλαιολόγος – Παπαβασιλείου 2000*).

β) Τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (ΤΣΔΑ)

Όταν οριστικοποιήθηκε η διαδικασία των ΕΣΔΑ, με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα ΤΣΑ παραχώρησαν τη θέση τους σε ένα επόμενο στάδιο, τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι έτσι έπαυσαν να ισχύουν οι δομές των ΤΣΑ).

Σε μία δοκιμαστική εφαρμογή της ΕΣΑ σε τοπικό επίπεδο, διετέθη για τα έτη 2000 και 2001, κονδύλιο για την υποστήριξη προπαρασκευαστικών δράσεων για την τοπική συμμετοχή στην απασχόληση (γραμμή του προϋπολογισμού Β5-503).

Βασικός πυρήνας λειτουργίας των ΤΣΔΑ είναι η ενδυνάμωση των τοπικών δικτύων που ξεκίνησαν από τα ΤΣΑ, αλλά και η προσπάθεια ταξινόμησης, οργάνωσης και συντονισμού όλων των δράσεων σε τοπικό επίπεδο, οι οποίες πλέον πρέπει να αντιστοιχούν στις βασικές προτεραιότητες της ΕΣΑ που ισχύουν και για κάθε κράτος μέλος. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση αποτελεσματικότερης χρήσης εργαλείων και κατανομής κονδυλίων σύμφωνα με το νέο κανονισμό των διαρθρωτικών ταμείων. Έτσι ουσιαστικά τα ΤΣΔΑ αποτελούν την εξειδίκευση του εκάστοτε ετήσιου ΕΣΔΑ.

Αναφορικά με την Ελλάδα, το πρόγραμμα «Πιλοτική παρέμβαση για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο» εντάχθηκε στη καμπάνια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Δράση υπέρ της προώθησης της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο». Ανάδοχος φορέας ήταν η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ), αφορούσε στην εκπόνηση ΤΣΔΑ σε 5 Δήμους της χώρας και συγκεκριμένα στους Δήμους Αγρινίου, Ηγουμενίτσας, Κάτω Νευροκοπίου, Ορεστιάδας και Χαλκίδας, με την επιστημονική στήριξη της Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) (<http://www.eetaa.gr/tsda/>).

γ) Τρίτο σύστημα και απασχόληση²

Η πιλοτική αυτή δράση θεσπίστηκε το 1997 με σκοπό τη διερεύνηση της συμβολής του τρίτου συστήματος στην προώθηση της απασχόλησης. Στόχος ήταν να εξακριβωθεί εάν το τρίτο σύστημα δημιουργεί και συντηρεί θέσεις εργασίας και αν βελτιώνει την ικανότητα επαγγελματικής ένταξης των ατόμων που αναζητούν θέσεις εργασίας, αλλά και πως μπορεί να αξιοποιηθεί καλύτερα το δυναμικό του τρίτου συστήματος στον τομέα της απασχόλησης.

Η πιλοτική δράση περιέλαβε 81 σχέδια εκ των οποίων τα 38 είχαν άμεσο στόχο την επιτόπου πειραματική εφαρμογή διαδικασιών που θα μπορούσαν να προωθήσουν την απασχόληση, ενώ τα υπόλοιπα 43 σχέδια είχαν στόχο να μελετήσουν το τρίτο σύστημα στο σύνολό του ή υπό ορισμένες οπτικές γωνίες, καθώς και να τονίσουν τις δυσκολίες που θα συναντήσει και να δοκιμάσουν σχέδια λύσεων. Στο πλαίσιο των 38 σχεδίων δημιουργήθηκαν και διατηρήθηκαν 2 000 θέσεις εργασίας.

Η δοκιμαστική ενέργεια έδειξε ότι το τρίτο σύστημα αξίζει να υποστηριχθεί καθώς ενισχύει το δυναμικό της τοπικής ανάπτυξης, και έχει θετικό αντίκτυπο στην αύξηση της απασχόλησης και την κοινωνική ενσωμάτωση (http://ec.europa.eu/employment_social/local_employment).

δ) Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες

- **EQUAL**

Στόχος της EQUAL είναι να προωθήσει νέους τρόπους για την καταπολέμηση κάθε μορφής διάκρισης και ανισότητας σε σχέση με την αγορά εργασίας. Αποτελεί πεδίο έρευνας για την ανάπτυξη και διάδοση νέων τρόπων αντιμετώπισης των

² Ο όρος «τρίτο σύστημα» αναφέρεται στους οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς που εκπροσωπούνται από συνεταιρισμούς, οργανώσεις κοινωνικής αλληλεγγύης, ενώσεις και ιδρύματα, καθώς και σε όλες τις τοπικές πρωτοβουλίες για δημιουργία θέσεων εργασίας οι οποίες επιδιώκουν να καλύψουν, μέσω της παροχής αγαθών και υπηρεσιών, ανάγκες τις οποίες ούτε η αγορά ούτε ο δημόσιος τομέας φαίνεται να μπορούν να καλύψουν επαρκώς. Μία οργάνωση μπορεί να αποτελέσει μέρος του τρίτου συστήματος εφόσον έχει τη βάση της σε μία κοινότητα, επιδιώκει το όφελος της κοινότητας αυτής και δεν έχει πρωταρχικό της σκοπό το κέρδος. Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις το τρίτο σύστημα εκπροσωπεί περίπου το 6,5% της συνολικής απασχόλησης στην Ευρώπη.

διακρίσεων και των ανισοτήτων που υφίστανται οι εργαζόμενοι και τα άτομα που αναζητούν εργασία. Στη διάρκεια της (2000-2006) η ΕΕ εισέφερε στην πρωτοβουλία 3,026 δισ. ευρώ μέσω του ΕΚΤ, με ανάλογη εθνική χρηματοδότηση. Η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή είναι βασική στην πρωτοβουλία EQUAL, καθώς κινητοποιεί τους τοπικούς φορείς να συμμετάσχουν στη λήψη αποφάσεων και στην υλοποίηση των δράσεων (http://europa.eu.int/comm/employment_social/equal)

- **URBAN**

Σχεδιάστηκε για να αντιμετωπίσει τον υψηλό βαθμό συγκέντρωσης κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών προβλημάτων, τα οποία παρουσιάζονται ολοένα και συχνότερα στα αστικά συγκροτήματα. Το ΕΤΠΑ είναι το μοναδικό διαρθρωτικό ταμείο που χρηματοδοτεί την πρωτοβουλία αυτή, και ο προϋπολογισμός για την περίοδο 2000-2006 ανέρχεται σε 728,3 εκατ. ευρώ. Βασικές αρχές της πρωτοβουλίας URBAN είναι: τοπική και ολοκληρωμένη προσέγγιση, τοπική συμμετοχή, σύμπραξη, δικτύωση, συμπληρωματικότητα, ισότητα και αξιολόγηση (http://europa.eu.int/comm/regional_policy/urban2)

- **LEADER**

Στόχος της πρωτοβουλίας είναι να στηρίξει και να ενθαρρύνει τις αγροτικές περιοχές στη χάραξη των μακροπρόθεσμων στρατηγικών τους για βιώσιμη ανάπτυξη. Η πρωτοβουλία χρηματοδοτεί τοπικές συμπράξεις οι οποίες καταρτίζουν και υλοποιούν σχέδια για τη βελτίωση της οικονομικής ευημερίας και της ποιότητας ζωής στην τοπική αγροτική τους κοινότητα. Για την περίοδο 2000-2006, ο προϋπολογισμός ανέρχεται σε 2020 εκατ. ευρώ, με χρηματοδότηση από το ΕΓΤΠΕ - Τμήμα Προσανατολισμού. Σημαντική είναι η έμφαση που δίνεται στην κινητοποίηση των τοπικών φορέων, ώστε να αποκτήσουν τον έλεγχο του μέλλοντος της περιοχής τους (<http://europa.eu.int/comm/agriculture/rur/leaderplus>).

Μια αξιολόγηση της πρωτοβουλίας LEADER της ΕΕ που έγινε το 2004, υπολόγισε ότι το LEADER είχε θετικό αντίκτυπο στις αγροτικές θέσεις εργασίας – δημιουργήθηκαν ή διατηρήθηκαν έως 100.000 θέσεις εργασίας σε έως τότε μειονεκτούσες αγροτικές περιοχές, χάρη στα έργα των Ομάδων Τοπικής Δράσης.

1.3 ΟΙ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΣΑ

Η πολιτική της συνοχής και η περιφερειακή πολιτική εστιάζονται την περίοδο 2007-2013 στην επίτευξη των στόχων της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Η συμβολή αυτή της πολιτικής συνοχής αναγνωρίζεται όχι μόνο επειδή αντιπροσωπεύει το ένα τρίτο του κοινοτικού προϋπολογισμού, αλλά και επειδή οι στρατηγικές που σχεδιάζονται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο πρέπει επίσης να αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της προσπάθειας για την προώθηση της μεγέθυνσης και της απασχόλησης.

Σύμφωνα με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2006-2007 η αύξηση της απασχόλησης κατά 0,8% το 2005 ήταν η μεγαλύτερη από το 2001. Κατά συνέπεια, το ποσοστό απασχόλησης αυξήθηκε σε 63,8%. Η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης προέκυψε από αυξήσεις σε ομάδες και των δύο φύλων. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 1,1% για τις γυναίκες και κατά 0,6% για τους άνδρες (ύστερα από μια τριετία στασιμότητας).

Η ανεργία μειώθηκε από 9,1% το 2004 σε 8,8% το 2005, ενώ το ποσοστό της μακροχρόνιας ανεργίας μειώθηκε για πρώτη φορά μετά το 2002 σε 3,9%, σε σύγκριση με 4,1% το προηγούμενο έτος. Η μείωση αφορούσε τόσο τις γυναίκες όσο και τους άνδρες. Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε σε 9,9% για τις γυναίκες και σε 7,9% για τους άνδρες.

Σημειώθηκαν περαιτέρω αυξήσεις στην απασχόληση των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας για τους οποίους το ποσοστό απασχόλησης αυξήθηκε από 41% το 2004 σε 42,5% το 2005. Αντιθέτως, σε πολλά κράτη μέλη η κατάσταση για τους νέους στην αγορά εργασίας παρέμεινε στάσιμη. Με ποσοστό 18,3%, η ανεργία των νέων είναι περίπου διπλάσια από το συνολικό ποσοστό.

Παρά το ότι σημειώθηκε κάποια πρόοδος με την πάροδο του χρόνου (το συνολικό ποσοστό απασχόλησης έχει αυξηθεί κατά 15,3 εκατ. από το 1997) το ποσοστό απασχόλησης παραμένει στις 6,7 ποσοστιαίες μονάδες ή υπολείπεται κατά περίπου 20 εκατ. θέσεις εργασίας από το στόχο του 2010. Ακόμη και αν η απασχόληση αυξηθεί, όπως προβλέπεται σήμερα, κατά 7 εκατ. έως το 2008, θα εξακολουθήσει να υπάρχει χάσμα περίπου 13 εκατ. θέσεων εργασίας το οποίο πρέπει να γεφυρωθεί.

Παρ' ότι τα ποσοστά απασχόλησης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας αυξήθηκαν με ταχύτερο ρυθμό, εξακολουθούν να υπολείπονται κατά 8,5 ποσοστιαίες μονάδες των αντίστοιχων στόχων για το 2010. Τα ποσοστά της γυναικείας απασχόλησης αυξήθηκαν επίσης με γρήγορο ρυθμό και βαίνουν προς την επίτευξη του στόχου (3,7 π.μ. κάτω του 60%) (*Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση 2006-2007*).

<p style="text-align: center;">ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ</p> <p style="text-align: center;">Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ</p> <p style="text-align: center;">ΣΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ</p>

2.1 Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η τοπική ανάπτυξη θεωρείται ως μία διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης και διαρθρωτικών αλλαγών που οδηγεί στη βελτίωση του επιπέδου ζωής του τοπικού πληθυσμού και η οποία έχει οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική - διοικητική διάσταση. Κομμάτι της τοπικής ανάπτυξης αποτελεί και η τοπική διάσταση της απασχόλησης.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για μια επιτυχημένη τοπική ανάπτυξη αποτελούν:

α) Η ολοκληρωμένη προσέγγιση, δηλαδή η ένταξη όλων των πολιτικών που εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο στα πλαίσια μιας ενιαίας στρατηγικής, με σκοπό την αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους. Με αυτήν την έννοια, τα επιμέρους μέτρα για την απασχόληση πρέπει να λειτουργούν συμπληρωματικά με τους άλλους μηχανισμούς των πολιτικών ανάπτυξης, οι οποίοι οφείλουν με τη σειρά τους να περιλαμβάνουν την διάσταση της απασχόλησης, β) η ενδογενής δυναμική, το σύνολο δηλαδή των πόρων (οικονομικών, ανθρώπινων, θεσμικών, πολιτιστικών), πάνω στους οποίους μπορεί να στηριχθεί η τοπική ανάπτυξη και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού.

Ο αναπτυξιακός χαρακτήρας της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα άρχισε να αναδύεται σταδιακά με την αναβάθμιση του ρόλου της, μέσω της μεταφοράς σε αυτή αρμοδιοτήτων που απαιτούν την ενεργό άσκηση πολιτικών σε τοπικό επίπεδο και αποτελεί σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της επιρροής των ευρωπαϊκών πολιτικών.

Η αλλαγή του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης από φορέα υλοποίησης προγραμμάτων και πολιτικών σε φορέα σχεδιασμού και ανάπτυξης είναι μία διαδικασία που βρίσκεται σε εξέλιξη, με αργά ωστόσο βήματα. Ο σχεδιασμός

πολιτικών σε τοπικό επίπεδο δεν αποτελεί σύνηθες φαινόμενο στην ελληνική πρακτική. Στη συνέχεια ακολουθεί μία σύντομη αναφορά σε δύο μορφές ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης.

2.1.1 Τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα (ΤΑΠ)

Ο νόμος 1622/1986 «Νόμος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την Περιφερειακή Ανάπτυξη και το Δημοκρατικό Προγραμματισμό» έδωσε για πρώτη φορά τη δυνατότητα κατάρτισης ΤΑΠ στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Εκτός από τα ΤΑΠ ο νόμος κατηγοριοποιεί τα αναπτυξιακά προγράμματα ανάλογα με το διοικητικό χώρο που αφορούν σε εθνικό, περιφερειακά και νομαρχιακά.

Σκοπός των ΤΑΠ. ήταν η κατάστρωση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης της περιοχής μελέτης για τα επόμενα χρόνια. Κάθε ΤΑΠ καταλήγει σε συγκεκριμένο πρόγραμμα έργου (ένα προγραμματικό κείμενο) με εκτιμήσεις κόστους, επιπτώσεων, χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και πηγές χρηματοδότησης.

Όργανα προγραμματισμού είναι μεταξύ άλλων «τα δημοτικά συμβούλια και τα διοικητικά συμβούλια των αναπτυξιακών συνδέσμων του άρθρου 183 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ)(άρθρο 70).

Το ΤΑΠ δεν ήταν μόνο μία αναπτυξιακή μελέτη. Αποτελούσε μια πρόταση για τον τρόπο λειτουργίας της τοπικής κοινωνίας. Η εκκίνηση των διαδικασιών του είναι μία συλλογική δραστηριότητα με την οποία οργανωμένοι κοινωνικοί φορείς αλλά και άτυπες κοινωνικές ομάδες σ' έναν τόπο, συναποφασίζουν συντονισμένα. Συνεπώς βασική προϋπόθεση για την επιτυχία ενός ΤΑΠ είναι η κοινωνική συναίνεση η συλλογική υιοθέτηση και στήριξή του από την τοπική κοινωνία **(Μαϊστρος 2000).**

Το περιεχόμενο ενός ΤΑΠ αποτυπώνει την υπάρχουσα κατάσταση, και πρέπει από την αρχή να εντοπίζει τις προτεραιότητες και πολιτικές στις οποίες θα οδηγήσει η προγραμματική διαδικασία. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να εξειδικεύονται σε μέσα, έτσι ώστε το προγραμματικό κείμενο να μην είναι μόνο ένα θεωρητικό κείμενο, αλλά να έχει και έναν επιχειρησιακό χαρακτήρα. Μεταξύ των επιμέρους προγραμμάτων

που συνθέτουν ένα ΤΑΠ πρέπει να υπάρχει μία σύνδεση και συνοχή ώστε να μπορέσει να αποκτήσει έναν ολοκληρωμένο χαρακτήρα

Με ελάχιστες εξαιρέσεις, τα ΤΑΠ θεωρήθηκαν από τους φορείς της αυτοδιοίκησης που τα πρότειναν και από τους δημόσιους φορείς που τα χρηματοδότησαν, ως απλές τεχνικές μελέτες, στην καλύτερη περίπτωση μόνο ως αναπτυξιακές μελέτες. Επομένως δεν δημιουργήθηκαν οι αναγκαίες προϋποθέσεις μίας διαρκούς διαδικασίας τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού και συνεχούς υποστήριξης των τοπικών παραγωγικών πρωτοβουλιών και γενικότερα της ενδογενούς ανάπτυξης (*Μαϊστρος 2000*).

2.1.2 Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) των ΟΤΑ

Με το νέο ΚΔΚ (ν. 3463/2006) καθιερώνεται η εκπόνηση επιχειρησιακών προγραμμάτων από δήμους, κοινότητες και συνδέσμους, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και για την εκπλήρωση της αποστολής τους. Η εκπόνησή του πραγματοποιείται μέσα στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου και μπορεί να αναθεωρείται κάθε διετία.

Η εκπόνηση των ΕΠ είναι υποχρεωτική για: α) δήμους με πληθυσμό άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων και δήμους πρωτεύουσών νομών, β) δήμους που προέρχονται από εθελούσια συνένωση σύμφωνα με το άρθρο 3 του ΚΔΚ και δήμους, κοινότητες και συνδέσμους που καλύπτουν τις προϋποθέσεις, οι οποίες καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και μετά από γνώμη της ΚΕΔΚΕ. Προαιρετικά άλλοι δήμοι ή κοινότητες μπορούν να εκπονούν επιχειρησιακά προγράμματα (άρθρο 204).

Το ΕΠ καλύπτει το σύνολο των δράσεων τοπικής ανάπτυξης, καθώς και οργάνωσης των υπηρεσιών των ΟΤΑ. Συμπεριλαμβάνει όλες τις δράσεις των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων, των δημοτικών ή κοινοτικών ανωνύμων εταιρειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) και των δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων τους, εφόσον οι σχετικές αποφάσεις των οργάνων διοίκησής τους έχουν εγκριθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Το ΕΠ των ΟΤΑ αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης καθώς έχει πολυτομεακό χαρακτήρα, και καλείται να καλύψει όλα τα θέματα που

αφορούν το φάσμα των αρμοδιοτήτων του. Επιπλέον αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών.

Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των εποπτευόμενων φορέων, που έχει σκοπό την εξειδίκευση του τετραετούς ΕΠ ώστε να επιμερίζονται οι δράσεις και να υπάρχει αποτελεσματικότητα.

Το ΕΠ απαιτεί τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων κατά την εκπόνησή τους: α) τους αιρετούς (δημοτικό συμβούλιο, δημορχιακή επιτροπή, επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου, αντιδήμαρχοι, ΔΣ επιχειρήσεων, τοπικά συμβούλια), β) τη διεπιστημονική ομάδα που συγκροτείται με απόφαση του δημάρχου και στην οποία μπορούν να συμμετέχουν υπηρεσιακά στελέχη, ειδικοί σύμβουλοι και συνεργάτες καθώς και εξωτερικοί σύμβουλοι και γ) τους τοπικούς φορείς και ομάδες δημοτών σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του ΟΤΑ (στο πλαίσιο της διαβούλευσης).

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δε στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου όπως αυτές διατυπώνονται στις διαδικασίες συμμετοχής (*Παπαδοπούλου 2007*).

Η καθιέρωση των ΕΠ έρχεται ως συνέχεια σε μία σειρά δράσεων και πολιτικών (σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο) που έχουν ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια για την ουσιαστική ανάπτυξη της αυτοδιοίκησης και την εκπλήρωση του ρόλου της ως φορέα τοπικής ανάπτυξης. Επιπλέον σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου ΔΚΚ, η εμπειρία ετών από τη διαχείριση του δημόσιου χρήματος από τις τοπικές αρχές κατέδειξε ορισμένες αδυναμίες στην παρακολούθηση του συνόλου των χρηματοδοτήσεων που διαχειρίζονται οι ΟΤΑ. Η θέσπιση λοιπόν εργαλείων σχεδιασμού, παρακολούθησης και υλοποίησης των στόχων τους θα διασφαλίσει τη νομιμότητα και τη διαφάνεια της δράσης τους.

Η εκπόνηση επιχειρησιακού προγράμματος θα συμβάλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας των ΟΤΑ, καθώς θα περιορίσει την αποσπασματική αντιμετώπιση των προβλημάτων, θα προσελκύσει πρόσθετους οικονομικούς πόρους, και θα ενισχύσει την ικανότητα τους να ανταποκρίνονται πληρέστερα στις αυξανόμενες ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Τέλος θα πρέπει να γίνει μία σύντομη αναφορά στις Αναπτυξιακές Εταιρείες της αυτοδιοίκησης οι οποίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην τοπική ανάπτυξη και συμβάλλουν δυναμικά στην προώθηση της επιχειρηματικής, της οικονομικής, της αναπτυξιακής δραστηριότητας στην περιοχή τους και συνεπώς στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Διαθέτουν το πλεονέκτημα της επιχειρηματικής ελευθερίας και αυτονομίας ως ανώνυμες εταιρείες (ΑΕ) κάτι που συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα των δράσεων τους.

Η δράση τους εξελίχθηκε, στα τέλη της δεκαετίας του 1980, με βασική δραστηριότητα τη συμμετοχή τους στα κοινοτικά προγράμματα και ιδιαίτερα στο πρόγραμμα LEADER. Σήμερα πάνω από 40 αναπτυξιακές επιχειρήσεις έχουν ενταχθεί σε 19 Δράσεις του ΕΠΑΝ, συνολικού προϋπολογισμού 24,5 εκατ. ευρώ.

Οι Αναπτυξιακές Εταιρείες στηρίζουν επιστημονικά και τεχνικά την αυτοδιοίκηση υλοποιώντας απογραφικές μελέτες, αναπτυξιακά προγράμματα και μελέτες στρατηγικού σχεδιασμού, εκπονώντας μελέτες τεχνικών έργων, επιβλέποντας σημαντικά αναπτυξιακά έργα κλπ. Παράλληλα έχουν τη δυνατότητα κατάρτισης και προώθησης προγραμμάτων δράσης.

Το τελευταίο αποκτά ιδιαίτερη σημασία ενόψει της Δ΄ Προγραμματικής Περιόδου, όπου οι αναπτυξιακές εταιρείες θα μπορούν ως πιστοποιημένοι φορείς και ως τελικοί δικαιούχοι να διαχειριστούν κοινοτικά κονδύλια αναλαμβάνοντας ολοκληρωμένα αναπτυξιακά προγράμματα.

2.2 Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ – ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Η άσκηση μίας αποτελεσματικής πολιτικής απασχόλησης από την τοπική αυτοδιοίκηση, προϋποθέτει τη συνεργασία όλων των οικονομικών και κοινωνικών φορέων του τοπικού επιπέδου. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση ως συστατικό της τοπικής ανάπτυξης βασίζεται στην ενεργή συμμετοχή και τη συνεργασία της τοπικής αυτοδιοίκησης με την τοπική κοινωνία και τους οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς. Στο πλαίσιο αυτό ο ρόλος των ΟΤΑ είναι κυρίως συντονιστικός για την ενεργοποίηση της τοπικής κοινωνίας προκειμένου να δημιουργηθούν τυπικές ή άτυπες σχέσεις συμμετοχής στο σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων απασχόλησης.

Η δικτύωση των φορέων που άμεσα ή έμμεσα επηρεάζουν την απασχόληση σε τοπικό επίπεδο είναι απαραίτητη, προκειμένου να προωθηθούν δράσεις για την απασχόληση, ωστόσο δεν έχει υποχρεωτική μορφή αλλά αυτή εξαρτάται αυτή από τις προτιμήσεις των συμμετεχόντων φορέων. Αν και οι τυπικές μορφές συνεργασίας διασφαλίζουν καλύτερα αποτελέσματα, έχει εκτιμηθεί ότι η επιλογή μίας άτυπης μορφής, σε ένα αρχικό στάδιο συνεργασίας, γίνεται πιο εύκολα αποδεκτή. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σε κοινωνίες που δεν έχει καλλιεργηθεί αυτού του είδους συνεργασίας στο παρελθόν.

Ωστόσο οι εμπειρίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο έδειξαν ότι οι δράσεις των δικτύων για την προώθηση της απασχόλησης είναι πιο αποτελεσματικές όταν υπάρχει θεσμική αναγνώριση και καθορισμένος χώρος δράσης εντός του πολιτικού και διοικητικού πλαισίου της χώρας, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η συνεργασία του εθνικού, περιφερειακού και τοπικού επιπέδου.

Η προσπάθεια για δικτύωση των τοπικών φορέων επιχειρήθηκε συστηματικά στην Ελλάδα στο πλαίσιο του Εθνικού Θεματικού Δικτύου «Δικτύωση και Συντονισμός Υπαρχουσών και Νέων Δομών και μετεξέλιξή τους σε ενιαία σημεία επαφής» της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας (ΚΠ) EQUAL, κατά το χρονικό διάστημα 2001 – 2005.

Για το σκοπό αυτό υλοποιήθηκαν προγράμματα με στόχο τη δικτύωση των φορέων που άμεσα ή έμμεσα επηρεάζουν την απασχόληση σε τοπικό επίπεδο (οριζόντια δικτύωση), προκειμένου να αρχίσει να καλλιεργείται η κουλτούρα της

δικτύωσης την ελληνική κοινωνία. Οι εμπειρίες σε εθνικό αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο έδειξαν ότι δεν υπάρχει ένα μόνο μοντέλο σχετικά με το ρόλο, τον αριθμό και το είδος των συμμετεχόντων φορέων, τη μορφή της συνεργασίας κλπ στα τοπικά δίκτυα. Οι τοπικές ιδιομορφίες και το πλαίσιο κάθε περιοχής επιβάλλουν διαφορετικές επιλογές³.

Από τα συμπεράσματα αυτή της δράσης αυτής προέκυψε ότι η ύπαρξη παράδοσης σε συνεργασίες, επιδρούν θετικά και διευκολύνουν τους φορείς να συμμετάσχουν σε ένα δίκτυο. Επιπλέον επειδή έννοια του δικτύου είναι σχετικά νέα για τα ελληνικά δεδομένα, η κατανόηση του περιεχομένου της δικτύωσης, των ωφελειών που έχει και των δυνατοτήτων που παρέχει είναι ουσιώδης για την δημιουργία και επιτυχία τους. Τέλος προκειμένου ένα τοπικό δίκτυο να συμβάλλει στην προώθηση της απασχόλησης θα πρέπει να χρησιμοποιεί διαδικασίες σχεδιασμού και προγραμματισμού δράσεων στα οποία θα υπάρχει συγκεκριμένος ρόλος για κάθε εταίρο. Σε αυτή την περίπτωση μία τυπική μορφή του δικτύου είναι προτιμότερη.

³ Αναλυτικά στοιχεία στο Σχεδιασμός, Οργάνωση και Λειτουργία Δικτύων: Συμπεράσματα και προτάσεις, <http://www.eetaa.gr/action3/download/greek/guides/networking.pdf>

2.3 Η ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

- *Ο προηγούμενος ΚΔΚ (ΠΔ 410/1995)*

Με βάση το προισχύον θεσμικό πλαίσιο για τις αρμοδιότητες των ΟΤΑ (άρθρο 24) «η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων, κύρια μέριμνα των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων της...».

Ο τομέας της απασχόλησης δεν περιέχονταν με ρητή αναφορά. Ωστόσο οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ στην άσκηση προνοιακής πολιτικής συνέβαλλαν στη δημιουργία ενός πλέγματος υποστηρικτικών σχέσεων και υποδομών ως προς τον εργαζόμενο πληθυσμό (ίδρυση και λειτουργία παιδικών, βρεφικών, βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων).

- *Ο νέος ΚΔΚ (Ν. 3463/2006)*

Ο νέος ΚΔΚ περιλαμβάνει μία θεματική συστηματοποίηση των αρμοδιοτήτων των δήμων και κοινοτήτων προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα που δημιουργούνταν με τη μη συστηματοποιημένη καταγραφή τους, αλλά και για τον εκσυγχρονισμό των δραστηριοτήτων τους. Στο τρίτο μέρος του νέου ΚΔΚ που φέρει τίτλο «Αρμοδιότητες – Άσκηση αρμοδιοτήτων Δήμων και Κοινοτήτων», γίνεται πλέον ρητή αναφορά στον τομέα της απασχόλησης ως μία από τις επτά θεματικές ενότητες στις οποίες κατανέμονται οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ. Ο τομέας της απασχόλησης (άρθρο 75 Ι, περ. δ) περιλαμβάνει ιδίως:

- Την υλοποίηση ή την συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης

διαφόρων κατηγοριών ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

- Την προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης, με την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης προσαρμοσμένα στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες και κυρίως των πληθυσμών των ορεινών, αγροτικών και νησιωτικών περιοχών, στο πλαίσιο του εθνικού και ευρωπαϊκού σχεδιασμού.
- Τη συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής τους με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης, καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας, με τη δημιουργία Δημοτικών και Κοινοτικών Γραφείων Ενημέρωσης για την Απασχόληση, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και τις επιχειρήσεις της περιοχής τους.

Στην ουσία οι δράσεις που ο νέος ΚΔΚ περιγράφει για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο είναι αυτές που ήδη οι ΟΤΑ υλοποιούν μέσω των κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών. Ωστόσο η αναφορά του τομέα της απασχόλησης στις αρμοδιότητες των ΟΤΑ σε συνδυασμό με το γεγονός ότι τα ΕΠ που θα καταρτίζονται θα καλύπτουν όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων τους, δημιουργεί μία νέα δυναμική για την ενδυνάμωση του ρόλου τους στην προώθηση της απασχόλησης και τη συστηματοποίηση των δράσεών τους στον τομέα αυτό.

2.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ ΩΣ «ΕΡΓΟΔΟΤΗ» ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Όπως επισημάνθηκε ήδη, η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί συχνά έναν από τους μεγαλύτερους εργοδότες στην περιοχή της αρμοδιότητάς της. Το ευρύ φάσμα διοικητικών αρμοδιοτήτων αλλά και οι υποθέσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην τοπική απασχόληση.

Η άσκηση των αρμοδιοτήτων με τη μορφή των επιχειρήσεων, αποτελεί έναν βασικό μοχλό ανάδειξης του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης στην απασχόληση. Αυτό συμβαίνει γιατί με τη δημιουργία επιχειρήσεων, πέρα από το προσωπικό που προσλαμβάνεται για την καθαυτή λειτουργία τους, ωθούνται οι τοπικές παραγωγικές δυνάμεις να συμμετέχουν στην αναπτυξιακή διαδικασία και άρα στην ανάδειξη ευκαιριών απασχόλησης στην ευρύτερη περιοχή.

Οι δράσεις προώθησης της απασχόλησης υλοποιούνται κυρίως μέσα από τις επιχειρήσεις τοπικής ανάπτυξης, που έχουν τη μορφή αμιγών δημοτικών επιχειρήσεων (ΝΠΙΔ) και αποτελούν σημαντικό βοηθό των ΟΤΑ. Οι επιχειρήσεις αυτές διαχειρίζονται έργα των κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών της ΕΕ είτε ως τελικοί δικαιούχοι είτε με τη συμμετοχή τους σε αναπτυξιακές συμπράξεις ή δίκτυα με άλλους δήμους

Οι απασχολούμενοι στην τοπική αυτοδιοίκηση κατατάσσονται στις παρακάτω κατηγορίες:

α) Απασχολούμενοι στους ΟΤΑ και τα ΝΠΙΔ τους:

- Τακτικό προσωπικό (στελέχωση των υπηρεσιών του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών) το οποίο εντάσσεται στο καθεστώς του Ν.1188/81, με παράλληλη εφαρμογή και των διατάξεων του ΚΔΥ (Ν.2683/1999), όπου ρητά αναφέρεται από το νόμο.

- Προσωπικό άλλων κατηγοριών, με καθεστώς ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου όπως: Γενικοί Γραμματείς Δήμων, Ειδικοί Σύμβουλοι, Επιστημονικοί Συνεργάτες κλπ.
- Προσωπικό με σύμβαση μερικής απασχόλησης με σκοπό την κάλυψη αναγκών που αποσκοπούν στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα προς τους πολίτες.
- Πρόσληψη προσωπικού με αυτεπιστασία: Οι προσλήψεις του προσωπικού αυτού πραγματοποιούνται με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου διαρκούς ή διακεκομμένης απασχόλησης, για τις έκτακτες ανάγκες των έργων, που εκτελούνται με αυτεπιστασία.
- Συμβάσεις έργου⁴: Η ανάληψη νέων δραστηριοτήτων ή η υλοποίηση έργου, κυρίως στο πλαίσιο επιδοτούμενων ή χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, ή για την πραγματοποίηση ενεργειών στο πλαίσιο συνεργασίας μετά από σύναψη προγραμματικών συμβάσεων, δημιουργεί συχνά την ανάγκη ανάθεσης συγκεκριμένου έργου, όχι μόνο σε ιδιωτικά νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις αλλά και σε φυσικά πρόσωπα, η επαγγελματική ιδιότητα και οι γνώσεις των οποίων θεωρούνται απαραίτητα για την εκπλήρωση του συγκεκριμένου έργου. Στην περίπτωση αυτή οι δήμοι και οι κοινότητες έχουν τη δυνατότητα να αναθέσουν το συγκεκριμένο έργο, με σύμβαση η οποία θεμελιώνεται στη διάταξη του άρθρου 681 του ΑΚ προβλέπεται δε ειδικά από τη διάταξη του άρθρου 6 του Ν. 2527/1997 (**ΚΕΔΚΕ, Ο ρόλος των ΟΤΑ στην απασχόληση**).

⁴ Με το καθεστώς της **αυτεπιστασίας** εκτελούνται έργα των δήμων και των κοινοτήτων, είτε όταν ο Δήμος ή η Κοινότητα διαθέτει Τεχνική Υπηρεσία και δεν επαρκεί το προσωπικό, είτε στην περίπτωση των μικρών έργων ή έργων τα οποία κατά τις ισχύουσες διατάξεις, είναι δυνατό να εκτελεστούν με απευθείας ανάθεση από το δήμαρχο, τον πρόεδρο της κοινότητας ή άλλο αρμόδιο όργανο του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι **συμβάσεις έργου** κατά την έννοια του 681 Α.Κ., αποτελούν συμφωνίες με τις οποίες, ο μιν εργοδότης (στην προκειμένη περίπτωση Δήμοι ή Κοινότητες) αναθέτει την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου ή συγκεκριμένης υπηρεσίας στον εργολάβο (φυσικό ή νομικό πρόσωπο), αυτός δε (ο εργολάβος) υποχρεούται στην εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου, με τους όρους και συμφωνίες που ορίζονται στη μεταξύ τους σύμβαση.

β) Απασχολούμενοι σε επιχειρήσεις των ΟΤΑ

Η απασχόληση προσωπικού από τις επιχειρήσεις των ΟΤΑ δεν υπάγεται σε δεσμεύσεις κλάδων και ειδικοτήτων, αλλά είναι δυνατόν να προσληφθεί οποιασδήποτε κατηγορίας προσωπικό ανεξαρτήτως τυπικών προσόντων, λόγω του ευρύτατου αντικείμενο των εργασιών των επιχειρήσεων που δεν μπορεί να περιοριστεί σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Το προσωπικό των επιχειρήσεων και των ΝΠΙΔ της αυτοδιοίκησης αριθμεί τα 34.498 άτομα. Από αυτά 19.048(55%) είναι άνδρες και 15.450(45%) γυναίκες.

Η μεγάλη πλειοψηφία του 81,8% απασχολείται με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αλλά το έκτακτο προσωπικό⁵ προσεγγίζει το 48,5% του συνόλου. Οι συμβάσεις μίσθωσης έργου φθάνουν το 11,2%, ενώ οι αποσπασμένοι εργαζόμενοι από ΟΤΑ ή από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα αποτελούν το 3,6% του συνόλου και με άλλη σχέση εργασίας συνδέεται το 3,3%. Το υψηλό ποσοστό του έκτακτου προσωπικού και η ανάγκη μετατροπής των συμβάσεων τους σε αορίστου χρόνου τους αποτελεί ένα από πολύ σημαντικό και δυσεπίλυτο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η αυτοδιοίκηση. Σε σχέση με τη προηγούμενη απογραφή που είχε πραγματοποιήσει η ΠΕΤΑ το 2001 το προσωπικό των Δημοτικών Επιχειρήσεων παρουσιάζει μια αύξηση της τάξης του 24%. ***(Γενικά συμπεράσματα της απογραφής των δημοτικών επιχειρήσεων 2004 - ΠΕΤΑ ΑΕ).***

Η αύξηση του αριθμού των δημοτικών επιχειρήσεων και η διεύρυνση των δραστηριοτήτων τους έχει οδηγήσει στην αύξηση της απασχόλησης σε αυτές και επιβεβαιώνει την συμβολή τους στην προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο. Την ίδια στιγμή όμως δημιουργούνται έντονα προβλήματα καθώς πολλές από αυτές καταστρατηγούν διαδικασίες διαφάνειας και αξιοκρατίας κάνοντας αθρόες προσλήψεις χωρίς έλεγχο. Αυτό καταδεικνύεται μέσα από έρευνες που έχουν πραγματοποιήσει τα τελευταία χρόνια το ΑΣΕΠ και το ΣΕΕΔΔ καθώς και από σχετικά δημοσιεύματα⁶.

⁵ Σε αυτή τη κατηγορία συνήθως εντάσσεται το εργατοτεχνικό προσωπικό, το οποίο καλύπτει εποχικές και περιοδικές ανάγκες, καθώς και όσοι απασχολούνται μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων όπως του ΟΑΕΔ και του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, Βοήθεια στο Σπίτι, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ), Βρεφονηπιακοί Σταθμοί κλπ.

⁶ Όπως διαπιστώνει το ΑΣΕΠ στις ετήσιες εκθέσεις του, οι προσλήψεις γίνονται με «φωτογραφικές» προκηρύξεις, ενώ οι κατάλογοι των προσληφθέντων υποβάλλονται στο Συμβούλιο αφού

Σύμφωνα με την ανωτέρω απογραφή οι κερδοφόρες ενεργές επιχειρήσεις αποτελούν το 39,5% (449 επιχειρήσεις), οι ζημιογόνες το 58,5% (663 επιχειρήσεις) ενώ το υπόλοιπο 2% (20 επιχειρήσεις) είχαν μηδενικά καθαρά αποτελέσματα δηλαδή δεν παρουσιάζουν ούτε κέρδη ούτε ζημιά. Η ύπαρξη ζημιογόνων δημοτικών επιχειρήσεων και τα αδιέξοδα στα οποία έχουν οδηγήσει την τοπική αυτοδιοίκηση οδήγησε στην προσπάθεια εξορθολογισμού και εκσυγχρονισμού της λειτουργίας του θεσμού των επιχειρήσεων μέσα από το νέο ΔΚΚ.

Με τις αλλαγές αυτές εκτιμάται ότι τουλάχιστον το 30% των επιχειρήσεων θα κλείσουν, θέτοντας σε κίνδυνο τους εργαζόμενους με σύμβαση αορίστου χρόνου, αν δεν απορροφηθούν από τους δήμους (*Ελευθεροτυπία, 21-1-2007*).

Ως προς τη νομική μορφή τους, στην πλειονότητά τους (68%) πρόκειται για αμιγείς δημοτικές επιχειρήσεις, ενώ 15% είναι ανώνυμες εταιρείες στις οποίες συμμετέχουν οι φορείς της Αυτοδιοίκησης και σε ποσοστό 9,5% αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

ολοκληρωθούν οι προσλήψεις, έτσι ώστε να μην έχει καμία πρακτική σημασία ο έλεγχος (*TA NEA, 13-9-2003*).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΤΑ

Η ευρωπαϊκή πολιτική απασχόλησης αποτελεί τον κινητήριο μοχλό για την ανάπτυξη της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο. Οι ενέργειες για την επίτευξη αυτού του σκοπού υλοποιούνται από τα επιχειρησιακά προγράμματα του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ), με συγκεκριμένα μέτρα που στοχεύουν στην τοπική ανάπτυξη μέσω των ΠΕΠ και του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση (ΕΠΑΕΚ) καθώς και τις κοινοτικές πρωτοβουλίες.

3.1 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

Στο σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) του Γ' ΚΠΣ σημαντικό τμήμα είναι προσανατολισμένο στην αυτοδιοίκηση. Η αυτοδιοίκηση περιλαμβάνεται, σε πολλές περιπτώσεις, ως δυνητικός τελικός δικαιούχος «πράξεων»⁷ σε μέτρα των ΕΠ, κυρίως των περιφερειακών, αλλά και των τομεακών, αλλά και ως τελικός αποδέκτης «πράξεων». Ταυτόχρονα, σε αρκετές περιπτώσεις στις οποίες δεν εμφανίζεται με μία από τις παραπάνω ιδιότητες, είναι φανερό ότι έχει έμμεσο ενδιαφέρον (έμμεση συμμετοχή) για τα συγκεκριμένα έργα, τουλάχιστον σε επίπεδο προγραμματισμού.

Οι επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης προβλέπονται ρητά ως τελικοί δικαιούχοι σε 115 από τα 652 μέτρα των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ. Στο συνολικό κόστος του ΚΠΣ, η αυτοδιοίκηση μετέχει άμεσα ή έμμεσα με μερίδια περί το 20% (*Οδηγός εφαρμογής για την τοπική αυτοδιοίκηση των ΕΠ 2000-2006, ΥΠΕΣΔΔΑ – ΚΕΔΚΕ*).

⁷ Πράξη είναι κάθε έργο ή δράση που εκτελείται από τους τελικούς δικαιούχους των παρεμβάσεων.

3.1.1. Οι Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης (ΤΠΑ)⁸

Η εμπειρία που αποκόμισε η τοπική αυτοδιοίκηση από την υλοποίηση των ΤΣΑ αλλά και οι θετικές επιπτώσεις των πιλοτικών δράσεων για την απασχόληση, οδήγησαν στην υιοθέτηση, στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ, από τα δεκατρία ΠΕΠ που εγκρίθηκαν, ενεργειών που αναφέρονται σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο και οι οποίες εντάσσονται στο μέτρο «Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης». Ο στόχος τους είναι η τοπική ανάπτυξη μέσω της βελτίωσης και της αύξησης της απασχόλησης, σε περιοχές ή τομείς που παρουσιάζουν ιδιαίτερα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα, καθώς και για ειδικές πληθυσμιακές ομάδες, σε τοπική κλίμακα, που αντιμετωπίζουν προβλήματα κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι ΤΠΑ ενσωματώνουν μία σειρά βασικών αρχών και διαστάσεων προκειμένου να εφαρμοσθούν με επιτυχία. Οι αρχές αυτές είναι:

- *Η ολοκληρωμένη προσέγγιση:* η κάθε μία δράση που χρηματοδοτείται στα πλαίσια της ΤΠΑ θα πρέπει να συνεργεί με τις υπόλοιπες ώστε όλες μαζί να αποτελέσουν ένα συγκροτημένο πακέτο δράσεων για την αύξηση της απασχόλησης στην περιοχή παρέμβασης.
- *Η κοινωνική οικονομία⁹:* η ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας μπορεί να δώσει μία απάντηση τόσο στην αυξημένη ζήτηση κοινωνικών υπηρεσιών όσο και στη μειωμένη ικανότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στους παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας.
- *Η τοπική διάσταση:* οι κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές ιδιαιτερότητες μίας περιοχής, καθώς και τα φυσικά της χαρακτηριστικά καθώς και η τοπική συνείδηση προσδιορίζουν το κατάλληλο επίπεδο εφαρμογής μίας τοπικής παρέμβασης.
- *Η εταιρικότητα:* η ενεργοποίηση και συνεργασία των τοπικών εταίρων που συνθέτουν το σύνολο των δυνάμεων μίας τοπικής κοινωνίας θεωρείται

⁸ Η ανάλυση των ΤΠΑ βασίζεται στην υπ' αριθμόν 110125/2004 (ΦΕΚ 104/β/23-1-2004) ΚΥΑ που τροποποιεί την υπ' αριθμόν 112852/2002 (ΦΕΚ 786/Β/26-6-2002) ΚΥΑ που ορίζει το «Σύστημα διαχείρισης, αξιολόγησης, παρακολούθησης ελέγχου – Διαδικασία εφαρμογής των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στα πλαίσια του Μέτρου «ΤΠΑ των ΠΕΠ κατά το Γ΄ ΚΠΣ, που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ

⁹ Η «κοινωνική οικονομία» θα μπορούσε να περιγραφεί ως ο οικονομικός χώρος πέρα από τον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα της οικονομίας, του οποίου οι οικονομικές δραστηριότητες έχουν σαφέστατα εκφρασμένο τον κοινωνικό σκοπό που εξυπηρετούν.

θεμελιώδης συνθήκη για την επιτυχία των στρατηγικών ενίσχυσης της απασχόλησης και στις ΤΠΑ εκφράζεται μέσω της σύστασης των Ομάδων Συνεργαζόμενων Φορέων (ΟΣΦ).¹⁰

- Η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή και ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης: η τοπική αυτοδιοίκηση συνιστά εκείνο το επίπεδο διοίκησης που γνωρίζει καλύτερα τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και έχει επομένως την ικανότητα να σχεδιάζει και να υλοποιεί τις πλέον κατάλληλες παρεμβάσεις ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής.

Οι δράσεις του μέτρου ΤΠΑ, χωρίζονται στις παρακάτω ομάδες:

α) την υποχρεωτική που είναι συμβουλευτική

β) τις βασικές που περιλαμβάνουν την προώθηση στην απασχόληση δηλαδή την επιδότηση της απασχόλησης, την επιδότηση της αυτοαπασχόλησης και την επιδότηση για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας καθώς και την επιδότηση νέων μορφών απασχόλησης.

γ) τις επικουρικές που περιλαμβάνουν κατάρτιση, την προκατάρτιση και τις συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες και

δ) τα ιατροκοινωνικά κέντρα για τους τσιγγάνους.

Βάσει της παραπάνω κατηγοριοποίησης κάθε ολοκληρωμένη παρέμβαση θα πρέπει υποχρεωτικά να περιλαμβάνει δράσεις συμβουλευτικής και μία τουλάχιστον βασική δράση (δηλαδή μία δράση προώθησης στην απασχόληση).

Από αυτές τις κατηγορίες δράσεων, οι ΟΤΑ μπορούν να είναι *τελικοί δικαιούχοι*:

- για τις επικουρικές δράσεις (κατάρτισης, προκατάρτισης, συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών), που ορίζονται στο κοινοπρακτικό συμφωνητικό της ΟΣΦ
- για τα ιατροκοινωνικά κέντρα μπορούν να είναι οι επιχειρήσεις των ΟΤΑ

¹⁰ Ομάδα Συνεργαζόμενων Φορέων (ΟΣΦ) είναι ομάδα στην οποία εκπροσωπούνται φορείς του δημοσίου, ιδιωτικού και κοινωνικού τομέα της τοπικής κοινωνίας, συστήνεται με πρωτοβουλία των ΟΤΑ (από όπου προέρχεται και ο συντονιστής της Ομάδας) και έχει την ευθύνη για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων. Η τοπική εταιρική σχέση δημιουργείται με κοινοπρακτικό σύμφωνο στο οποίο αναφέρονται οι δράσεις που αναλαμβάνει να υλοποιήσει έκαστος των συμμετεχόντων στην ΟΣΦ, καθώς και οι λοιποί όροι και προϋποθέσεις της ΟΣΦ.

- για τις λοιπές δράσεις (συμβουλευτικής, δημοσιότητας, ευαισθητοποίησης, δικτύωσης) τελικοί δικαιούχοι δύνανται να είναι μεταξύ άλλων και ΟΤΑ αλλά και επιχειρήσεις ΟΤΑ

Στις βασικές δράσεις απασχόλησης τελικός δικαιούχος είναι ο ΟΑΕΔ

Πίνακας 1: Τελικοί δικαιούχοι και ανάδοχοι ανά κατηγορίες πράξεων		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΑΝΑΔΟΧΟΙ
Επιδότηση απασχόλησης	ΟΑΕΔ	Επιχειρήσεις όλων των τομέων
Επιδότηση αυτοαπασχόλησης	ΟΑΕΔ	Άνεργοι
Απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και νέων μορφών απασχόλησης	ΟΑΕΔ	Επιχειρήσεις όλων των τομέων
Κατάρτιση, προκατάρτιση	ΟΤΑ (που ορίζεται στο κοινοπρακτικό σύμφωνο της ΟΣΦ)	Πιστοποιημένα ΚΕΚ με την 105127/2001 απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες	ΟΤΑ (που ορίζεται στο κοινοπρακτικό σύμφωνο της ΟΣΦ)	Δυνητικοί ανάδοχοι για τη λειτουργία Κέντρων συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών είναι όλοι οι φορείς που αναφέρονται στην 112810/2002 ΚΥΑ.
Λοιπές δράσεις (συμβουλευτική, δημοσιότητα, ευαισθητοποίηση, δικτύωση)	ΟΤΑ, Επιχειρήσεις ΟΤΑ, Φορείς παροχής συμβουλευτικών υποστηρικτικών ενεργειών, ΜΚΟ, κοινωνικές οργανώσεις κοινωνικοί και επαγγελματικοί φορείς	Επιχειρήσεις ΟΤΑ, Φορείς παροχής συμβουλευτικών υποστηρικτικών ενεργειών, ΜΚΟ, κοινωνικές οργανώσεις, κοινωνικοί και επαγγελματικοί φορείς (στις περιπτώσεις που οι πράξεις εκτελούνται από τον τελικό δικαιούχο με ίδια μέσα) νομικά ή φυσικά πρόσωπα που παρέχουν σχετικές υπηρεσίες

3.1.2 ΕΠ «Απασχόληση – Επαγγελματική Κατάρτιση» (ΕΠΑΕΚ)

Το ΕΠΑΕΚ είναι ένα από τα βασικά εργαλεία υποστήριξης και υλοποίησης της εθνικής πολιτικής απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης για την προγραμματική περίοδο 2000-2006. Μέσα από τις δράσεις του προγράμματος ανοίγεται ένα πεδίο ουσιαστικών παρεμβάσεων των ΟΤΑ σε όφελος των πολιτών, της ποιότητας ζωής και της αναπτυξιακής τους προσπάθειας. Επειδή η τοπική αυτοδιοίκηση γνωρίζει τα χαρακτηριστικά του προβλήματος της ανεργίας στο τοπικό επίπεδο και τις ευκαιρίες απασχόλησης, μπορεί αξιοποιώντας το ΕΠ να αναζητά και να προωθεί τις καλύτερες δυνατές λύσεις για τον πολίτη, με τη συνεργασία των κοινωνικών εταίρων.

Οι χαρακτηριστικές δράσεις που η αυτοδιοίκηση έχει την ευκαιρία να υλοποιήσει συμβάλλοντας στην καταπολέμηση της ανεργίας, αναφέρονται α) στην υποστήριξη της εισόδου των γυναικών στην αγορά εργασίας, μέσα από επιχειρήσεις των ΟΤΑ, που παρέχουν υπηρεσίες φύλαξης παιδιών και εξυπηρέτησης ηλικιωμένων ή άλλων ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας και β) η προώθηση στην αγορά εργασίας ανέργων που καταρτίστηκαν (σε δημοτικές επιχειρήσεις) σε σύγχρονα θέματα (πχ προστασία του περιβάλλοντος).

α) Μέτρο 1.5 : Ανάπτυξη των δεξιοτήτων & προώθηση της απασχόλησης ανέργων στους τομείς φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

Στο πλαίσιο του μέτρου αυτού, οι ΟΤΑ δεν είναι τελικοί δικαιούχοι αλλά οι άνεργοι που καταρτίζονται στους τομείς του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος μπορούν να προωθηθούν στην απασχόληση σε δημοτικές επιχειρήσεις.

Οι δράσεις του συγκεκριμένου μέτρου (κατάρτιση ανέργων σε θέματα συνδεδεμένα κατά κανόνα με την απασχόλησή τους, η οποία θα είναι κυρίως εποχική) έχουν στόχο την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων και την προώθηση στην απασχόληση ανέργων.

Ως τελικός δικαιούχος των ενεργειών του Μέτρου ενδεικτικά αναφέρεται η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΚΤ ενεργειών του

Υπουργείου Απασχόλησης, καθώς επίσης και ο ΟΑΕΔ για το τμήμα του Μέτρου που αφορά στην προώθηση της απασχόλησης ανέργων.

β) Μέτρο 2.1: Υποστηρικτικές και Προπαρασκευαστικές (προκατάρτιση), καθώς και Συνοδευτικές ενέργειες Προώθησης της ισότητας των ευκαιριών

Στο πλαίσιο του μέτρου αυτού προβλέπονται ενέργειες συνδυασμένης προκατάρτισης (ή ορθότερα "κατάρτισης προετοιμασίας") και συμβουλευτικής που στοχεύουν στη κτήση γνώσεων της ελληνικής γλώσσας, ανάπτυξη των "βασικών δεξιοτήτων" που αποτελούν τα κλειδιά για την επαγγελματική ένταξη, καθώς και στην τόνωση αυτοπεποίθησης, αυτοεκτίμησης και τεχνικών αναζήτησης εργασίας.

Ειδικότερα οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μέτρου είναι:

Προπαρασκευαστικές ενέργειες (προκατάρτιση): Πρόκειται για ενέργειες εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, είτε συνολικά, είτε σε συγκεκριμένη επαγγελματική ορολογία, καθώς και ανάπτυξη δεξιοτήτων γραφής, ανάγνωσης, χρήσης αριθμών κλπ. για εκείνες τις ομάδες του πληθυσμού που έχουν δυσκολία ένταξης στην αγορά εργασίας, εξαιτίας αυτού του λόγου. Οι ωφελούμενοι από αυτή τη δράση ανήκουν κατά κύριο λόγο στους παλιννοστούντες, μετανάστες και πρόσφυγες.

Παροχή Υποστηρικτικών και Συνοδευτικών Υπηρεσιών (ΣΥΥ): Ενδεικτικά, μέσω των δράσεων αυτών προβλέπονται ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, εξειδικευμένου επαγγελματικού προσανατολισμού, περαιτέρω καλλιέργεια και ανάπτυξη τυχόν υφισταμένων επαγγελματικών δεξιοτήτων, τεχνικές ανεύρεσης εργασίας, συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, όπως τόνωση αυτοπεποίθησης, υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης της οικογένειας, διευκόλυνση της πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες, σύνταξη βιογραφικού, παρουσίαση εαυτού, προετοιμασία για συνέντευξη με τον εργοδότη, προσομοίωση σε εργασιακό περιβάλλον, παρακολούθηση των επωφελούμενων κατά τη φάση της ένταξής τους σε ενέργειες προώθησης της απασχόλησης.

Φορείς των ενεργειών αυτών είναι τα Κέντρα Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΚΕΣΥΥ) που πιστοποιήθηκαν από το ΕΚΕΠΙΣ και υλοποίησαν ενέργειες παροχής συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών στο Β΄ ΚΠΣ. Ωστόσο ΣΥΥ μπορούν να παρέχουν και ΟΤΑ και επιχειρήσεις του άρθρου 277 επ. ΚΔΚ. Επίσης, διαδημοτικές επιχειρήσεις και αστικές εταιρείες που έχουν συσταθεί από

τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, και διαθέτουν οργανωμένη υπηρεσία στην παροχή σχετικών ενεργειών.

γ) Μέτρο 5.2: Στήριξη της λειτουργίας και της ποιοτικής αναβάθμισης των μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας

Οι δράσεις αυτές απευθύνονται σε υφιστάμενους σχετικούς φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις, καθώς και σε άλλους κοινωνικούς φορείς που εξυπηρετούν τους στόχους του Μέρους.

Στο πλαίσιο του παρόντος Μέρους υλοποιούνται τα εξής: α) Η ενίσχυση / επέκταση της λειτουργίας των ήδη υπαρχόντων δομών εξυπηρέτησης βρεφών, νηπίων, παιδιών και μονάδων παροχής υπηρεσιών προς άτομα που χρήζουν βοήθειας και υποστήριξης (ηλικιωμένοι και λοιπές πληθυσμιακές ομάδες που χρειάζονται ιδιαίτερη φροντίδα), οι οποίες δημιουργήθηκαν και ξεκίνησαν τη λειτουργία τους κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (από το ΕΠ «Συνεχιζόμενη Κατάρτιση και Προώθηση της Απασχόλησης»), β) Η ενίσχυση της λειτουργίας νέων δομών βρεφικών, βρεφονηπιακών, παιδικών σταθμών και ΚΔΑΠ.

Παράλληλα, στο Μέτρο εντάσσονται και ενέργειες ποιοτικής αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών των προαναφερόμενων δομών, και κυρίως των ΚΔΑΠ, ώστε να έχουν κατά το δυνατόν καλύτερα αποτελέσματα επί του στόχου τους.

Μέσω των πράξεων του Μέρους προωθείται η απασχόληση του γυναικείου εργατικού δυναμικού στον τομέα κοινωνικών υπηρεσιών

Τελικοί Δικαιούχοι είναι οι φορείς λειτουργίας των δομών όπως επιχειρήσεις ΟΤΑ και διαδημοτικές επιχειρήσεις. Η μέχρι σήμερα υλοποίηση δείχνει ότι πρόκειται για μια αποτελεσματική παρέμβαση, ιδιαίτερα για τις τοπικές αγορές εργασίας.

3.2 Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΚΠ EQUAL

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL σχεδιάστηκε για να ενισχύσει την ΕΣΑ και ο βασικός της στόχος είναι η πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης. Χρηματοδοτεί καινοτόμες δράσεις στην απασχόληση, βασίζεται στις βασικές αρχές της τοπικής ανάπτυξης και υλοποιείται μέσω τομεακών ή γεωγραφικών εταιρικών σχημάτων, τις αναπτυξιακές συμπράξεις (ΑΣ). Το ενδιαφέρον της EQUAL για την αυτοδιοίκηση, έγκειται στις παρεμβάσεις της στα ζητήματα της ανεργίας.

Αποτελείται από έξι άξονες προτεραιότητας: απασχολησιμότητα, ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος, προσαρμοστικότητα, ίσες ευκαιρίες για άνδρες και γυναίκες, αιτούντες άσυλο, τεχνική βοήθεια. Η EQUAL υλοποιείται σε δύο κύκλους: Ο Α΄ κύκλος (40 έργα) έχει ήδη ολοκληρωθεί. Ο Β κύκλος ενεργοποιήθηκε, από τον Απρίλιο του 2005, με την επιλογή 64 νέων έργων.

Το καινοτόμο στοιχείο της ΚΠ EQUAL είναι ότι για πρώτη φορά οι φορείς υλοποίησης συντονισμένα δημοσιοποιούν τα αποτελέσματα του έργου τους, καταθέτουν τα συμπεράσματά τους, γνωστοποιούν τις καλές πρακτικές και κάνουν προτάσεις για πολιτικές στους θεματικούς τομείς που εργάστηκαν. Ένας από τους μηχανισμούς που έχουν ενεργοποιηθεί στην Ελλάδα για την επίτευξη του στόχου αυτού αλλά και της οριζόντιας και κάθετης ενσωμάτωσης (mainstreaming)¹¹, που συνιστά και τον απώτερο στόχο της ΚΠ Equal είναι τα Εθνικά Θεματικά Δίκτυα (ΕΘΔ). Τα Εθνικά Θεματικά Δίκτυα συνιστούν ομάδες εργασίας διαρθρωμένες γύρω από μία θεματική ενότητα.

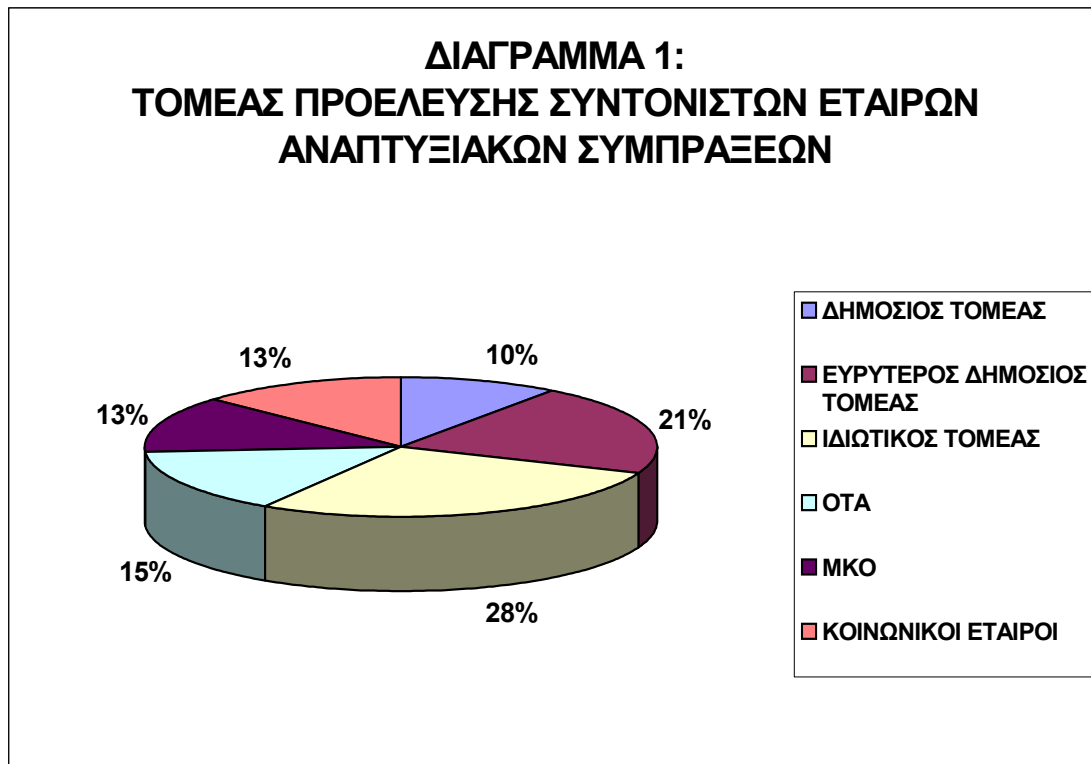
Οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις¹² έχουν τη μορφή αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, προσαρμοσμένων στις ανάγκες της EQUAL και αποτελούν τους τελικούς

¹¹ Το mainstreaming (ενσωμάτωση) των καινοτόμων προσεγγίσεων στον κεντρικό κορμό των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση αποτελεί μία από τις βασικές αρχές υλοποίησης του Προγράμματος Equal. Οριζόντιο mainstreaming είναι η διάχυση της πληροφορίας όσον αφορά στις καλές πρακτικές, και η προώθηση της ενσωμάτωσής τους στις πρακτικές οργανισμών και φορέων που πραγματεύονται παρόμοια θέματα εντός και εκτός Θεματικού Δικτύου. Κάθετο mainstreaming είναι ο επηρεασμός συστημάτων, πρακτικών και πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης σε θεσμικό, κανονιστικό ή διοικητικό επίπεδο.

¹² Το κομμάτι των αναπτυξιακών συμπράξεων βασίζεται κατά κύριο λόγο στο κείμενο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, «Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων και ανισοτήτων σε σχέση με την αγορά εργασίας (Equal) στην Ελλάδα», Αθήνα 2001

δικαιούχους της. Η οργάνωση και λειτουργία τους καθορίζεται στο άρθρο 42 του Ν. 2956/2001 «Αναδιάρθρωση ΟΑΕΔ και άλλες διατάξεις», με τον οποίο θεσμοθετείται η δυνατότητα συνεργασίας φορέων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, κάθε μορφής, για την υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων. Εταίροι της ΑΣ μπορεί να είναι: α) οι φορείς της κεντρικής και της περιφερειακής διοίκησης, β) τα ΝΠΔΔ, γ) ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού και οι εποπτευόμενες από αυτούς επιχειρήσεις, δ) δημόσιοι οργανισμοί και επιχειρήσεις, ε) τα ΝΠΙΔ του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κατά την έννοια του Ν.1892/1990, όπως ισχύει, στ) τα ΝΠΙΔ κερδοσκοπικού και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ζ) οι συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις και η) οι έχουσες νομική προσωπικότητα Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), όπως ορίζονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Η ΑΣ πρέπει να έχει ευρεία αντιπροσώπευση των παραπάνω φορέων και πάντως δε μπορεί να αποτελείται από λιγότερους των τριών εταίρους.

Συμμετοχή διαφόρων τύπων φορέων στις Αναπτυξιακές Συμπράξεις των εγκεκριμένων έργων (Α΄ κύκλος εφαρμογής EQUAL) - 40 έργα



Πηγή: Αναθεωρημένο Πρόγραμμα ΚΠ Equal 2004

3.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΗ Δ΄ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Η διαδικασία κατάρτισης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) πραγματοποιήθηκε με μία ευρύτατη διαβούλευση, επιδιώκοντας τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή και συναίνεση όλων των φορέων στη διαμόρφωση των στρατηγικών επιλογών. Κατά τη διαδικασία αυτή εφαρμόστηκε πλήρως η αρχή της εταιρικής σχέσης¹³, σύμφωνα με την οποία οι φορείς (εθνικοί, περιφερειακοί και τοπικοί) βρίσκονται σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή για την προετοιμασία και εκτέλεση των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Η εταιρική σχέση καλύπτει την προετοιμασία και την παρακολούθηση του ΕΣΠΑ και η συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης σε αυτή, τόσο στο επίπεδο των ευρωπαϊκών οργάνων, όσο και στο επίπεδο του κράτους μέλους, εξακολουθεί να αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του κοινοτικού προγραμματισμού για την επόμενη περίοδο.

Κατά την Δ΄ Προγραμματική Περίοδο διανοίγονται μεγάλες δυνατότητες για την αναβάθμιση του ρόλου της αυτοδιοίκησης, κυρίως διότι ο σχεδιασμός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περίοδο 2007-2013 ενισχύει ιδιαίτερα, και συγκριτικά με άλλες περιόδους, τον ρόλο και τα μέσα των τοπικών αρχών στην διαμόρφωση και την εφαρμογή των ΕΣΠΑ, δηλαδή των αναπτυξιακών προγραμμάτων κάθε χώρας.

Νέο και βασικό στοιχείο διαφοροποίησης της νέας προγραμματικής περιόδου είναι η άμεση σύνδεση των δράσεων της με την αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβόνας για τη μεγέθυνση και την απασχόληση.

Ωστόσο, παρά το διακεκριμένο ρόλο που επιφυλάσσεται στους ΟΤΑ κατά την Δ΄ Προγραμματική Περίοδο, μέχρι στιγμής δεν έχει οριστικοποιηθεί ο τρόπος συμμετοχής τους στην υλοποίηση των ΕΠ. Το σχέδιο νόμου «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013» δίνει ένα πλαίσιο, προβλέποντας τη δημιουργία της «ΔΗΜΟΣ ΑΕ» και θέτοντας τις προϋποθέσεις διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων.

¹³ Ο προγραμματισμός, η εταιρική σχέση, η συγκέντρωση και η προσθετικότητα έχουν παραμείνει οι κεντρικές αρχές των Διαρθρωτικών Ταμείων μετά τη μεταρρύθμιση του 1988. Ειδικότερα, η εταιρική σχέση στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων έχει καταστεί ισχυρότερη και πιο περιεκτική, εμπλέκοντας ένα φάσμα φορέων του ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταιριών, καθώς και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές.

Σύμφωνα με το άρθρο 34 του σχεδίου νόμου με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών συνιστάται ΑΕ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «ΔΗΜΟΣ ΑΕ». Η εταιρεία λειτουργεί χάριν του δημόσιου συμφέροντος, κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, με έσοδα προερχόμενα κυρίως από ανταποδοτικούς πόρους και εποπτεύεται από τους ανωτέρω Υπουργούς.

Στο εν λόγω άρθρο θεσμοθετείται το καταστατικό της «ΔΗΜΟΣ ΑΕ», το οποίο περιλαμβάνει τους σκοπούς της, την διάρκεια (9ετής) και την έδρα (Αθήνα), τους πόρους, τον οικονομικό έλεγχο, τις απαλλαγές από φόρους, την διοίκηση και την εκπροσώπηση της, την στελέχωση και λειτουργία της καθώς και ειδικά θέματα σχετικά με το προσωπικό.

Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας¹⁴ καλύπτεται εξ ολοκλήρου από το Ελληνικό Δημόσιο ενώ προβλέπεται να διοικείται από εννεαμελές διοικητικό συμβούλιο, αποτελούμενο από πέντε μέλη προτεινόμενα από την ΚΕΔΚΕ, ένα εκ των οποίων θα είναι και πρόεδρος του, δύο μέλη από το ΥΠΕΣΔΔΑ και δύο από το ΥΠΟΙΟ. Η στελέχωση της εταιρίας θα γίνει με αποσπάσεις προσωπικού από τον δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα καθώς και με προσλήψεις προσωπικού σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπει ο νέος ΚΔΚ για τις ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ.

Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του σχεδίου νόμου βασικός στόχος δημιουργίας της «ΔΗΜΟΣ ΑΕ» είναι η αντιμετώπιση των αδυναμιών που διαπιστώθηκαν την τρέχουσα προγραμματική περίοδο κατά την εκτέλεση έργων των ΟΤΑ και η ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης προκειμένου να ανταποκριθεί στην ευθύνη εκτέλεσης των αναπτυξιακών έργων τοπικής εμβέλειας. Η «ΔΗΜΟΣ ΑΕ» θα υποστηρίξει τους ΟΤΑ α' βαθμού στην προετοιμασία της ένταξης έργων τους σε συγχρηματοδοτούμενα ή εθνικά προγράμματα, αλλά και στην ωρίμανση και την υλοποίηση των έργων τους (κυρίως για τους ΟΤΑ α' βαθμού που δεν θα κριθούν διαχειριστικά επαρκείς ως δικαιούχοι έργων ΕΣΠΑ) προκειμένου να υποστηριχθεί και ο αναπτυξιακός σχεδιασμός των περιφερειών. Επίσης μέσω της «ΔΗΜΟΣ ΑΕ» θα διασφαλιστεί η καλύτερη ποιότητα και το χαμηλότερο κόστος παραγωγής έργων δεδομένου ότι η λειτουργία της θα εγγυάται τη χρήση εξειδικευμένης τεχνογνωσίας

¹⁴ Το μετοχικό κεφάλαιο της ΔΗΜΟΣ είναι 1.000.000 ευρώ το οποίο διαιρείται σε 1.000 - μετοχές ονομαστικής αξίας 1.000 ευρώ-η καθεμία

και την εφαρμογή των κανόνων χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην υλοποίηση των έργων.

Για την επιβεβαίωση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων θα αναπτυχθεί Ελληνικό Πρότυπο ή Τεχνική Προδιαγραφή Διαχείρισης Έργων σύμφωνα με το οποίο θα πιστοποιείται η διαχειριστική επάρκεια των δικαιούχων που θα υλοποιήσουν συγχρηματοδοτούμενα έργα την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Η ανάπτυξη του προτύπου/τεχνικής προδιαγραφής θα γίνει στη βάση των κατευθύνσεων του ΥΠΟΙΟ και με την ενεργό συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στη διαμόρφωσή του, ενώ τα τελικά κείμενα θα εγκριθούν από τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ). Το πρότυπο αυτό εκτιμάται ότι θα είναι δυνατό να εφαρμοστεί από 1.1.2009. Μέχρι την έναρξη εφαρμογής του προτύπου η διαχειριστική επάρκεια των δικαιούχων θα επιβεβαιώνεται από την οικεία διαχειριστική αρχή (**άρθρο 22 παρ. 2-3 του προαναφερόμενου σχεδίου νόμου**).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ο ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ

4.1 Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ¹⁵

α) Γενικά χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Αιγάλεω βρίσκεται στην Δυτική περιοχή του Πολεοδομικού Συγκροτήματος των Αθηνών και έχει έκταση 6.450 τετρ. χλμ. Τα όρια του καθορίζονται: βορειοανατολικά από το Δήμο Περιστερίου, ανατολικά από το Δήμο Αθηναίων, νότια-νοτιοδυτικά από τους Δήμους Αγ. Ι. Ρέντη και Ταύρου-Νίκαιας (σε μικρά μέτωπα, δυτικά από το Δήμο Αγ. Βαρβάρας και βορειοδυτικά από το Δήμο Χαϊδαρίου.

Διοικητικά ανήκει στη Νομαρχία Αθηνών της Περιφέρειας Αττικής. Ειδικότερα, ανήκει στο Δυτικό Τομέα της Νομαρχίας Αθηνών και είναι μέλος του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ) ο οποίος λειτουργεί από τον Απρίλιο του 1989.

Ο Δήμος Αιγάλεω ανήκει στον πρώτο δακτύλιο επιρροής της Πρωτεύουσας. Συγκεντρώνει σχετικά ικανό αριθμό διοικητικών λειτουργιών (κυρίως ιδιωτικού χαρακτήρα). Αναπτύσσει κέντρο λιανικού –κυρίως- εμπορίου, του οποίου η δυναμική περιορίζεται λόγω δυσμενών πολεοδομικών και κυκλοφοριακών συνθηκών.

Στο Αιγάλεω καταγράφονται χώροι και λειτουργίες υπερτοπικής και μητροπολιτικής εμβέλειας που αποτελούν εν δυνάμει πόλους στήριξης και διαμόρφωσης μιας βιώσιμης αναπτυξιακής διαδικασίας για την πόλη όπως η

¹⁵ Τα στοιχεία του κεφαλαίου αυτού στηρίζονται στην Αναπτυξιακή μελέτη του Δήμου Αιγάλεω (2002) και στο ΤΣΔΑ (2004)

λειτουργία των ΤΕΙ Αθήνας και Πειραιά σε άμεση επαφή με σημαντικούς κυκλοφοριακούς άξονες (Λεωφ. Αθηνών και Π. Ράλλη), η περιοχή του Ελαιώνα κλπ.

β) Ο πληθυσμός του Δήμου Αιγάλεω

Ο Δήμος Αιγάλεω είναι μια ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένη περιοχή (11.400 άτομα ανά τετρ. χλμ.). Σύμφωνα με εκτιμήσεις των τοπικών φορέων ο σημερινός πληθυσμός του ανέρχεται στα 120.000 άτομα στα οποία συμπεριλαμβάνεται ένας ιδιαίτερα σημαντικός αριθμός αλλοδαπών (περίπου 8.000). Το γεγονός αυτό οφείλεται, μεταξύ άλλων, και στη δυνατότητα απασχόλησης τους σε εργασίες του δευτερογενή και τριτογενή τομέα που κυριαρχούν στην περιοχή του Δήμου.

Οι δημογραφικές διαπιστώσεις, κατά το 2001, σε επίπεδο συνολικού πληθυσμού στο Δήμο Αιγάλεω είναι οι ακόλουθες:

- Ο πληθυσμός ηλικίας 0 – 14 ετών συμμετέχει στο συνολικό πληθυσμό με ποσοστό 14%.
- Οι παραγωγικές πληθυσμιακές ομάδες (15-64 ετών) συμμετέχουν περισσότερο στο συνολικό πληθυσμό σε σχέση με το μέσο όρο της περιφέρειας της Πρωτεύουσας (69,8% έναντι 68,9%).
- Σχεδόν το 15% του πληθυσμού της περιοχής είναι άνω των 65 ετών.

γ) Μορφωτικό επίπεδο

Η πλειοψηφία του πληθυσμού της περιοχής είναι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης (44,19%). Το ποσοστό των ατόμων χωρίς τυπική εκπαίδευση είναι 2,78%. Αντίθετα, το ποσοστό των ατόμων με ανώτατη και ανώτερη εκπαίδευση είναι 10,12%. Τέλος το 31,19% του πληθυσμού του Δήμου έχει ολοκληρώσει τη στοιχειώδη εκπαίδευση, ενώ το ποσοστό που δεν έχει ολοκληρώσει είναι 8,06%. Η υψηλή αναλογία ατόμων χωρίς καμία τυπική εκπαίδευση, παράλληλα με την αναλογία ατόμων ανώτατου και ανώτερου εκπαιδευτικού επιπέδου είναι εμφανής. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και το επίπεδο εκπαίδευσης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού:

Πίνακας 2: Επίπεδο εκπαίδευσης οικονομικά ενεργού πληθυσμού	
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	17,2%
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ	32,5%
ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ	39,5%
ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΟΙ	10,8%

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Μερικής Απασχόλησης Δήμου Αιγιάλεω 2004

δ) Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες

- *Μονογονεϊκές οικογένειες*

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σημαντική αύξηση του ποσοστού των μονογονεϊκών οικογενειών. Από τα στατιστικά στοιχεία του προγράμματος EQUAL¹⁶, προκύπτει καταρχήν πως το 11,58% του συνολικού πληθυσμού του δήμου είναι χήροι/χήρες ή διαζευγμένοι/ες, οπότε το ποσοστό των μονογονεϊκών οικογενειών είναι ομοίως 11,58%. Από τους οικονομικά ενεργούς, το ποσοστό ανέργων αρχηγών ανέρχεται περίπου στο 28% ποσοστό αρκετά σημαντικό. Τέλος από τους άνεργους γονείς οι γυναίκες έχουν αρκετά υψηλότερο ποσοστό ανεργίας από τους άντρες.

Από τα παραπάνω προκύπτει πως οι μονογονεϊκές οικογένειες με αρχηγό γυναίκα είναι σαφώς πιο ευάλωτα. Οι γυναίκες αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών είναι κατά πολύ περισσότερες, κάτι που είναι λογικό αφού ειδικά σε περιπτώσεις χωρισμού τα παιδιά παραμένουν με την μητέρα, ενώ πολλές από αυτές είναι είτε οικονομικά ανενεργές είτε αντιμετωπίζουν προβλήματα ανεργίας.

Τα μονογονεϊκά νοικοκυριά βρίσκονται συνήθως στις χαμηλότερες εισοδηματικές κλίμακες σε σχέση με τα υπόλοιπα νοικοκυριά. Οι γυναίκες αρχηγοί αντιμετωπίζουν εξάλλου μια σειρά από προβλήματα που έχουν σχέση με ζητήματα υγείας, φροντίδας και φύλαξης των παιδιών καθώς και την επαγγελματική τους

¹⁶ Η ανάλυση για τις μονογονεϊκές οικογένειες προκύπτει από τα συμπεράσματα του ΤΣΔΑ Δήμου Αιγιάλεω στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος EQUAL.

απασχόληση. Έτσι δημιουργούνται νέες ανάγκες για παροχή υπηρεσιών πρόνοιας και στήριξης των οικογενειών.

- ***Άνεργες γυναίκες χαμηλών προσόντων***

Πρόκειται για γυναίκες μέσης ηλικίας, χαμηλού μορφωτικού επιπέδου με χαμηλές κοινωνικές δεξιότητες. Οι περισσότερες είναι μακροχρόνια άνεργες δεν διαθέτουν κάρτα ανεργίας και απαιτείται η κινητοποίηση και η υποστήριξή τους για να προσεγγίσουν τους φορείς και να ενημερωθούν για τις ευκαιρίες που τις αφορούν.

Η οικονομική ανασφάλεια των γυναικών με ανεπαρκή προσόντα διαρκώς αυξάνεται. Αυτό που χρειάζονται είναι να αποκτήσουν υψηλότερα επαγγελματικά προσόντα και να υποστηριχθούν με κάθε τρόπο ώστε να εξασφαλίσουν το μέλλον τους και την οικονομική τους ανεξαρτησία.

- ***Αλλοδαποί οικονομικοί μετανάστες***

Η σημαντικότερη ίσως ευάλωτη κοινωνική ομάδα που ενδεχομένως αντιμετωπίζει κοινωνικά προβλήματα είναι οι αλλοδαποί οικονομικοί μετανάστες. Από έρευνα του Δήμου Αιγάλεω για την ολοκληρωμένη αστική παρέμβαση στην περιοχή του Αγίου Σπυριδώνα προκύπτει πως περίπου το 9% είναι αλλοδαποί οικονομικοί μετανάστες. Όσον αφορά την ηλικία των αλλοδαπών παρατηρείται ότι η πλειοψηφία είναι ηλικίας 25 έως 54 ετών.

Η πλειοψηφία των μεταναστών εργάζεται κυρίως στον δευτερογενή τομέα της οικονομίας (μεταποίηση, βιομηχανία κλπ) τόσο εντός του δήμου όσο και στο ευρύτερο πολεοδομικό συγκρότημα της πρωτεύουσας. Οι περισσότεροι από τους μετανάστες είναι είτε ανειδίκευτοι εργάτες, είτε τεχνίτες, συγκεντρώνοντας περίπου τα τρία πέμπτα του δυναμικού των μεταναστών.

Λόγω της μεγάλης χρονικής διάρκειας παραμονής τους, οι αλλοδαποί κάτοικοι του Δήμου Αιγάλεω παρουσιάζουν σημαντικό βαθμό ένταξης στην τοπική κοινωνία. Σε αρκετά μεγάλο βαθμό η κοινωνική αποδοχή των αλλοδαπών δεν παρουσιάζει προβλήματα εκτός σποραδικών εξαιρέσεων.

- ***Παλινοστούντες***

Από έρευνα του Δήμου για την ολοκληρωμένη αστική παρέμβαση (2002) προκύπτει ότι στην περιοχή του Αγίου Σπυρίδωνα περίπου το 2% του συνολικού πληθυσμού είναι παλινοστούντες. Οι συνθήκες εργασίας και διαβίωσης των ομάδων αυτών είναι δύσκολες και οι περισσότεροι ζουν στο περιθώριο του σύγχρονου τρόπου ζωής. Οι βασικές αιτίες αποκλεισμού είναι η άγνοια ή ανεπάρκεια γνώσης της ελληνικής γλώσσας, η έλλειψη κατάλληλης κατάρτισης για την ελληνική αγορά εργασίας, η απασχόληση στην παραοικονομία, η έλλειψη πληροφόρησης για τα δικαιώματά τους και συχνά η εκμετάλλευσή τους στην αγορά εργασίας.

- ***Νέοι άνεργοι 15-24 ετών χαμηλών προσόντων***

Οι νέοι άνεργοι αυτής της κατηγορίας που αναζητούν για πρώτη φορά εργασία, αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα στην περιοχή. Αυτό πιθανόν να οφείλεται στην υψηλή σχολική διαρροή που τον χαρακτηρίζει τους, αλλά και στο γεγονός ότι τα ποσοστά εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση υπολείπονται σημαντικά από το μέσο όρο της Περιφέρειας.

ε) Χαρακτήρας της τοπικής οικονομίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2001, στο Δήμο Αιγάλεω δραστηριοποιούνται επιχειρήσεις όλων των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας, στις οποίες απασχολούνται συνολικά 34.479 άτομα και κυρίως ένας σημαντικός αριθμός μικρών τοπικών επιχειρήσεων. Με ποσοστό περίπου 80% καταγράφονται οι ατομικές επιχειρήσεις και ακολουθούν οι ομόρρυθμες εταιρείες (ΟΕ) με 10% περίπου και οι ΑΕ με 6,2%, ενώ τέλος με πολύ μικρότερα ποσοστά εμφανίζονται και οι εταιρείες περιορισμένη ευθύνης (ΕΠΕ) και οι ετερόρρυθμες εταιρείες (ΕΕ) (κάτω από 2,5%). Οι επιχειρήσεις αυτές δραστηριοποιούνται σε διάφορους επαγγελματικούς κλάδους όπως μεταποίηση, υπηρεσίες, εμπόριο κλπ. Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων αυτών δραστηριοποιούνται κατά κανόνα στον εμπορικό τομέα (ένδυση, γενικό εμπόριο,

λοιπές εμπορικές δραστηριότητες) και είναι αρκετά μικρές, αφού σχεδόν οι μισές είναι μονομελείς και το ένα τρίτο διμελείς, ενώ σπάνια απασχολούνται πάνω από πέντε άτομα σε κάθε επιχείρηση.

Σε έρευνα που διεξήχθη πριν από μερικά χρόνια,¹⁷ σε 63 επιχειρήσεις του Δήμου Αιγάλεω με σκοπό την προώθηση της απασχόλησης ευπαθών κοινωνικών ομάδων προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα:

- Στην πλειοψηφία τους οι επιχειρήσεις είναι ατομικές, οι ιδιοκτήτες των οποίων είναι άνω των 30 ετών.
- Απασχολούν καθόλου ή ελάχιστο προσωπικό, κυρίως άντρες ηλικίας 25-40 ετών, απόφοιτους ανώτερων σχολών και καλύπτουν τις ανάγκες τους σε περίοδο αιχμής με προσωπική εργασία 56,3% ή με τη βοήθεια συγγενών και φίλων 25,3 παρά με εποχιακούς υπαλλήλους.
- Η πλειονότητα των επιχειρηματιών (60,32%) δεν απασχολεί προσωπικό διότι δεν χρειάζεται επιπλέον υπαλλήλους (40%), δεν μπορεί να καλύψει το μισθό τους (20%), δουλεύουν μόνοι τους (20%) και τέλος επειδή δεν υπάρχει δουλειά (20%).

Αντίθετα, το ποσοστό αυτών που έχει προσλάβει μόνιμους υπαλλήλους, παρουσιάζει κάποια αύξηση τα τελευταία χρόνια, μια και από 60 άτομα που απασχολούνταν το 1997 το 2003 έφτασαν τα 103.

Συνεπώς σε μια αγορά που κυριαρχείται από ατομικές επιχειρήσεις τα διαπροσωπικά δίκτυα φαίνεται ότι είναι αρκετά ισχυρά αφού βοηθούν στην αντιμετώπιση φόρτου εργασίας αλλά και στη εξεύρεση νέου προσωπικού. Έτσι, το 48,3% αναζητά υπαλλήλους μέσω γνωστών και φίλων, το 31% μέσω αγγελιών, το 17,2% απευθύνεται στον ΟΑΕΔ και μόλις το 3,4% στα γραφεία διασύνδεσης των ΑΕΙ-ΤΕΙ.

Όσον αφορά την επιδότηση νέων εργαζομένων από διάφορους φορείς στην προαναφερόμενη έρευνα απαντήθηκε ότι:

- αρκετοί από τους επιχειρηματίες φαίνεται να ενδιαφέρονται αφού το 45,9% απάντησε ότι αποτελεί για αυτούς κίνητρο πρόσληψης

¹⁷ Η έρευνα διεξήχθη με ερωτηματολόγια σχεδιασμένα από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, στο πλαίσιο της υλοποίησης του Υποέργου 4 «Διερεύνηση προσφοράς θέσεων εκ μέρους των επιχειρήσεων για άτομα ευπαθών κοινωνικών ομάδων της ΑΣ «Εν δράσει» κατά την υλοποίηση του έργου «Δίκτυο Προώθησης της Απασχόλησης». Η έρευνα αυτή βρίσκεται στο δικτυακό τόπο της ΑΣ «Εν Δράσει», <http://www.eetaa.gr/endrasei/>

➤ ενώ το 54,1% απάντησε το αντίθετο.

Πάντως, το 2003 από τους 103 μόνιμους υπαλλήλους σε επιχειρήσεις μόνο οι 8 ήταν μέσω κάποιου προγράμματος επιδότησης.

στ) Απασχόληση – ανεργία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ (2001) υπολογίζεται ότι ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός είναι περίπου 34.479 κάτοικοι (44,3%), ενώ οι οικονομικώς μη ενεργοί είναι 43.438 κάτοικοι (55,7%). Η απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας κατά το 2001 εμφανίζεται άνισα κατανεμημένη ανάμεσα στους τρεις οικονομικούς τομείς στην περιοχή μελέτης (πρωτογενή, κλάδο μεταποίησης, κλάδο εμπορίου και υπηρεσιών) με τον τριτογενή τομέα να είναι ο κυρίαρχος. Το ποσοστό απασχόλησης στον τομέα (57,7%) ανέρχεται σχεδόν στα τρία πέμπτα του συνόλου. Σχεδόν το ένα τέταρτο καταλαμβάνει η απασχόληση στο δευτερογενή τομέα (24%), ενώ τέλος, ο πρωτογενής τομέας απασχολεί ελάχιστο τμήμα του εργατικού δυναμικού στην περιοχή μελέτης (μόλις 4,8%).

Κατά το 2001, η συμμετοχή του εργατικού δυναμικού (άτομα που θεωρούνται οικονομικώς ενεργά), στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας (15-64 ετών) είναι 54,7% ενώ η αναλογία των απασχολουμένων στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας είναι 49,2%

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ (2001) η ένταση της ανεργίας στο Δήμο Αιγιάλεω είναι σχετικά υψηλή και ανέρχεται σε 7,3% το 2001, εμφανίζοντας αύξηση 2% μέσα σε δέκα χρόνια (5,3% κατά την απογραφή του 1991). Το πρόβλημα της ανεργίας είναι εντονότερο στις νεαρές ηλικίες αλλά και στις γυναίκες και αυτό γίνεται άμεσα αντιληπτό με την σημαντική αύξηση της συμμετοχής των δύο αυτών ομάδων στην ανεργία από το 1991 στο 2001.

Πίνακας 3: Απασχόληση-ανεργία

	1991	2001
Οικονομικά ενεργοί	29972	34479
Από αυτούς γυναίκες	33,1%	35,6%
Εργοδότες	6,1%	8,3%
Εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό	16,3%	8,4%
Συμβοηθούμενα μέλη οικογένειας	1,6%	1%
Μισθωτοί	67,5%	71,7%
Απασχολούμενοι	26972	28714
Από αυτούς γυναίκες	31,2%	36,5%
Άνεργοι	5,3%	7,3%
Από αυτούς γυναίκες	2,4%	3,6%
Από αυτούς νέοι	5,8%	6,2%

Πηγή: Αναπτυξιακή Μελέτη Δήμου Αιγιάλεω (στοιχεία ΕΣΥΕ 2001)

Σύμφωνα ωστόσο με στοιχεία που συλλέχθηκαν από την πρωτογενή έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο εκπόνησης επιχειρησιακού σχεδίου του Δήμου το 2002 διαπιστώθηκε ότι το ποσοστό ανεργίας στην περιοχή είναι 16,7%. Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ότι η ανεργία πλήττει κυρίως τους νέους, τις γυναίκες, τους άνεργους 45-64 ετών.

Πίνακας 4: Ποσοστά ανά κατηγορία ανέργων	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΕΡΓΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΑ
Νέοι άνεργοι 18-29 ετών	36,70% των ανέργων
Άνεργοι 45-64 ετών	27,10% των ανέργων
Γυναίκες άνεργες	62,50% των ανέργων
Μακροχρόνια άνεργοι (πάνω από ένα έτος)	58,90 των ανέργων
Παλιννοστούντες άνεργοι	38,10% των ενεργών οικονομικά παλιννοστούντων

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Αιγιάλεω (2004)

Από όλα τα παραπάνω προκύπτουν τα εξής:

- Η ανεργία πλήττει κυρίως τους νέους, τις γυναίκες, τους άνεργους 45-64 ετών.
- Η τάση αύξησης του τριτογενή τομέα προδιαγράφει την κατεύθυνση και την δυναμική στην περιοχή και επιπλέον οριοθετεί τις πολιτικές ενίσχυσης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της.

ζ) Προβλήματα των τοπικών επιχειρήσεων

Τα τελευταία έτη οι τοπικές επιχειρήσεις γνωρίζουν μείωση της δραστηριότητας τους λόγω των δυσμενών συγκυριών (κακή κατάσταση της οικονομίας, μειωμένη κίνηση των καταναλωτών, αύξηση κόστους λόγω ανατιμήσεων, προβλήματα πρόσβασης λόγω των έργων επέκτασης του μετρό ιδίως στο κεντρικό τμήμα του δήμου κλπ.). Ήδη περίπου το 7% των επιχειρήσεων φαίνεται να έχει κάνει μείωση προσωπικού τα τελευταία δέκα έτη.

Η συμβολή στην τόνωση της παραγωγικότητας από διάφορους κεντρικούς φορείς (προγράμματα στηριζόμενα από κοινοτικές πρωτοβουλίες, προγράμματα ΟΑΕΔ κλπ) προσφέρουν κάποιες δυνατότητες ανάπτυξης των επιχειρήσεων. Παρόλα αυτά το ποσοστό των επιχειρήσεων που γνωρίζουν ότι υπάρχουν προγράμματα επιχορηγήσεων ανέρχεται μόλις στο 35% και από αυτές τις επιχειρήσεις μόλις το ένα τρίτο έχει ενταχθεί σε κάποιο πρόγραμμα επιχορηγήσεων. Έτσι ενώ η πλειοψηφία

των επιχειρήσεων αντιμετωπίζει προβλήματα βιωσιμότητας, δεν φαίνεται να γνωρίζει την ύπαρξη των προγραμμάτων τα οποία βοηθούν και στηρίζουν καινοτόμες ιδέες που θα μπορούσαν ενδεχομένως να αυξήσουν την παραγωγικότητα τους¹⁸.

Η δημοτική επιχείρηση ανάπτυξης του Δήμου Αιγάλεω (ΔΕΑΔΑ) που υλοποιεί τις δράσεις απασχόλησης του δήμου, θέλοντας να δημιουργήσει ένα δίκτυο πληροφόρησης ανάμεσα στις τοπικές επιχειρήσεις και τις δομές στήριξης απασχόλησης που διαθέτει, αναπτύσσει κατά καιρούς διάφορες δράσεις ενημέρωσης.

Από τις αρχές του 2001 στο πλαίσιο του προγράμματος «Προϊόντα και υπηρεσίες για εμπορικά καταστήματα» προέβη στην καταγραφή 2000 επιχειρήσεων που είχαν έδρα στο Αιγάλεω και καθιέρωσε την έκδοση και αποστολή τριμηνιαίου δελτίου ενημέρωσης των επιχειρήσεων. Στόχος της δράσης αυτής ήταν η πληροφόρηση των επιχειρήσεων για χρηματοδοτικά προγράμματα επιχορηγήσεων αλλά και τις ανάγκες προσωπικού που μπορεί να είχαν οι επιχειρήσεις, ώστε να μπορεί η ΔΕΑΔΑ να παραπέμπει τους ενδιαφερόμενους ανέργους. Το πρόγραμμα ωστόσο διεκόπη λόγω της μικρής ανταπόκρισης που υπήρχε από την πλευρά των επιχειρήσεων.

Βέβαια υπάρχει μία σταθερή συνεργασία με το την Ένωση Επαγγελματιών Βιοτεχνών και Εμπόρων Αιγάλεω, με την τακτική διοργάνωση από το Δήμο συγκεντρώσεων των τοπικών επιχειρηματιών, ενώ η Ένωση συμμετέχει και στο διοικητικό συμβούλιο της δημοτικής επιχείρησης.

¹⁸ Στοιχεία από την Αναπτυξιακή Μελέτη του Δήμου

4.2 Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ (ΔΕΑΔΑ)

Ο Δήμος Αιγάλεω παρουσιάζει μία έντονη δραστηριότητα για την προώθηση της απασχόλησης τα τελευταία δέκα χρόνια. Η δραστηριότητα αυτή αναπτύσσεται μέσω της Δημοτικής Επιχείρησης Ανάπτυξης Δήμου Αιγάλεω (ΔΕΑΔΑ) και του Κέντρου Προώθησης και Υποστήριξης της Απασχόλησης (ΚΠΥΑ) που αποτελεί τμήμα της. Η ΔΕΑΔΑ ως μοχλός ανάπτυξης και διεκδίκησης πόρων, υλοποιεί τα προγράμματα που αναλύονται παρακάτω μέσω του ΚΠΥΑ.

Η ΔΕΑΔΑ είναι αμιγής δημοτική επιχείρηση (ΝΠΙΔ) και συστήθηκε το 1998 με την υπ' αριθμ. 37977/98 (ΦΕΚ 983 Β) απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής.

Μεταξύ των σκοπών της αναφέρονται: α) η συμβολή στην αξιοποίηση, ανάπτυξη, διαχείριση και κατασκευή των έργων που έχουν εγκριθεί από την ΕΕ για λογαριασμό του δήμου Αιγάλεω, β) η ένταξη σε κοινοτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες, η εκτέλεση επιμορφωτικών και άλλων συναφών προγραμμάτων με κοινοτική ή άλλη συγχρηματοδότηση και με αντικείμενα που σχετίζονται με τις δραστηριότητές της, γ) η δημιουργία θυγατρικών επιχειρήσεων ή εταιρειών οποιασδήποτε νομικής μορφής με σκοπό να συστηθούν από αυτές ΚΕΚ παντός είδους και σκοπού, όπως τα κέντρα αυτά θα προβλέπονται από τους ελληνικούς νόμους και τις κοινοτικές οδηγίες της ΕΕ.

Ωστόσο το καταστατικό της είναι πιο διευρυμένο και περιλαμβάνει και άλλες δραστηριότητες (πχ παροχή υπηρεσιών και ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε σχέση με άλλους φορείς, σύναψη προγραμματικών συμβάσεων).

Η επιχείρηση διοικείται από ενδεκαμελές διοικητικό συμβούλιο (ΔΣ) το οποίο ορίζεται μαζί με αναπληρωτές από το Δημοτικό Συμβούλιο. Από τα μέλη του ΔΣ έξι τουλάχιστον είναι αιρετοί εκπρόσωποι του Δήμου εκ των οποίων το ένα προέρχεται από τη μειοψηφία, ένας εκπρόσωπος της Ένωσης Επαγγελματιών Βιοτεχνών και Εμπόρων Αιγάλεω, τέσσερις δημότες ή κάτοικοι που έχουν πείρα ή γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης και ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση αν αυτή απασχολεί περισσότερους από είκοσι εργαζόμενους με αντίστοιχη μείωση ενός εκ των δημοτών – κατοίκων.

Πριν τη δημιουργία της ΔΕΑΔΑ η άσκηση πολιτική απασχόλησης περιοριζόνταν στην υλοποίηση κάποιων προγραμμάτων που υλοποιούνταν από τον ίδιο το δήμο. Από την ίδρυσή της και μετά η ΔΕΑΔΑ παρουσιάζει έντονη δραστηριότητα με την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

Η ίδρυση της ΔΕΑΔΑ και η υλοποίηση προγραμμάτων για την απασχόληση δημιούργησε νέες θέσεις εργασίας τόσο στην ίδια την επιχείρηση όσο και στις δομές που συνέστησε. Σήμερα απασχολεί 98 άτομα, στο ΚΠΥΑ εργάζονται 10 άτομα, στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που δημιούργησε 11 άτομα και στο πρόγραμμα «Βοήθεια το σπίτι» 11 άτομα.

- ***Ο σχεδιασμός των δράσεων από τη ΔΕΑΔΑ***

Κατά το σχεδιασμό των δράσεων για την προώθηση της απασχόλησης από τη ΔΕΑΔΑ υπάρχει ένας συντονισμός σε επίπεδο γενικών προσανατολισμών του δήμου. Ενώ η επιλογή των δράσεων ή προγραμμάτων προς υλοποίηση γίνεται από τα στελέχη της ΔΕΑΔΑ που έχουν αποκτήσει μία ιδιαίτερη εμπειρία και είναι σε θέση να ερευνούν τις ευκαιρίες που δίνονται μέσα από τις προσφερόμενες δράσεις.

Τον πρώτο καιρό της δημιουργίας της επιχείρησης δεν υπήρχε συγκεκριμένος σχεδιασμός. Ωστόσο σε σύντομο χρονικό διάστημα, με την εμπειρία που αποκτήθηκε από τα στελέχη, άρχισε να υπάρχει ένας σχεδιασμός αναφορικά με την επιλογή προγραμμάτων που βασίζονταν στη διάγνωση αναγκών των κατοίκων.

Σήμερα οι δράσεις σχεδιάζονται με κριτήρια το βαθμό ανάγκης που υπάρχει σε κάθε ευπαθή κοινωνική ομάδα αλλά και την αποτελεσματικότητα των προηγούμενων δράσεων της ΔΕΑΔΑ σε αυτές. Ένα επιπλέον κριτήριο επιλογής προκειμένου να υπάρχει και η ζητούμενη αποτελεσματικότητα, είναι οι δυνατότητες της ίδιας της ΔΕΑΔΑ, βάσει των οποίων αποκλείεται, τουλάχιστον προς το παρόν η επιλογή κάποιων δράσεων.

Τα πρώτα προγράμματα που υλοποιήθηκαν επικεντρώθηκαν στην ομαλή προσαρμογή στην τοπική κοινωνία του μεγάλου κύματος παλιννοστούντων από την πρώην Σοβιετική Ένωση κατά το διάστημα 1995-1997, μέσω της ΚΠ Απασχόληση. Τα προγράμματα ενσωμάτωσης για τους παλιννοστούντες και κυρίως τους μετανάστες περιορίστηκαν καθώς οι τελευταίοι έχουν πλέον ενσωματωθεί στην τοπική αγορά εργασίας και στην κοινωνία και πλέον εντάσσονται στα γενικά προγράμματα για όλους τους ανέργους.

Την τελευταία τριετία οι δράσεις της ΔΕΑΔΑ επικεντρώνονται σε γυναίκες άνεργες, μέλη μονογονεϊκών οικογενειών και σε νέους. Ωστόσο τα προγράμματα αυτά έχουν οριζόντιο αποτέλεσμα και σε άλλες ευπαθείς ομάδες, υπό την έννοια ότι ένα πρόγραμμα υποστήριξης νέων ανέργων επηρεάζει νέους παλιννοστούντες, νέους μετανάστες, γυναίκες μετανάστριες κλπ. Ένας σημαντικός λόγος που οι δράσεις έχουν προσανατολιστεί κυρίως σε αυτές τις ομάδες είναι η μεγάλη ανταπόκρισή τους σε αντίστοιχα προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί στο παρελθόν.

- ***Η συμμετοχή της ΔΕΑΔΑ στα Προγράμματα του ΟΑΕΔ (απασχόληση ευπαθών κοινωνικών ομάδων)***

Οι επιχειρήσεις των ΟΤΑ μπορούν, με τους όρους και προϋποθέσεις του νόμου, να γίνουν υποδοχείς προγραμμάτων τα οποία εφαρμόζει ο ΟΑΕΔ για την ενίσχυση της κινητικότητας των ανέργων με σκοπό την απασχόλησή τους. Στο πλαίσιο αυτό η ΔΕΑΔΑ έχει κατά καιρούς συμμετάσχει σε τέτοια προγράμματα.

Το 2002 ο ΟΑΕΔ (απόφαση Β110240/16-4-2002) προκήρυξε τετραετές πρόγραμμα επιχορήγησης εργοδοτών που αφορούσε την απασχόληση ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Το πρόγραμμα απευθυνόταν σε επιχειρήσει που προτίθενται να απασχολήσουν ανέργους από ομάδες ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) ηλικίας 18-65 ετών και αποφυλακισμένους, απεξαρτημένους και νεαρά παραβατικά άτομα. Η επιδότηση για τον εργοδότη ήταν 22 ευρώ για κάθε ημέρα απασχόλησης του ατόμου και για 36 μήνες, με υποχρέωση απασχόλησης για άλλους 12 μήνες χωρίς επιχορήγηση. Η ΔΕΑΔΑ στο πλαίσιο του προγράμματος απασχόλησε 10 άτομα, που ανήκουν σε αυτές τις κατηγορίες, που ανήκουν σε αυτές τις κατηγορίες.

Κατά το έτος 2006 συμμετείχε σε άλλα τρία προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων του ΟΑΕΔ: το πρώτο για την απασχόληση ΑΜΕΑ όπου προσελήφθηκαν 10 άτομα, το δεύτερο για την απασχόληση ανέργων που βρίσκονται πλησίον της σύνταξης όπου προσελήφθηκαν 8 άτομα και το τρίτο «Ειδικό πρόγραμμα απασχόλησης απολυμένων της πρώην Αθηναϊκής Χαρτοποιείας» όπου απασχολήθηκαν 10 άτομα.

4.3 ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΚΠΥΑ)

Το ΚΠΥΑ λειτουργεί από το 1997, ως τμήμα της ΔΕΑΔΑ και στεγάζεται στο Συμβουλευτικό Κέντρο του δήμου. Στα πλαίσιά του λειτουργούν:

- Γραφεία Επαγγελματικής και Κοινωνικής Υποστήριξης ευπαθών ομάδων
- Πληροφόρηση για τις επιδοτήσεις του ΟΑΕΔ
- Υπηρεσίες Νομικής Υποστήριξης
- Υπηρεσίες Ψυχολογικής και Κοινωνικής Στήριξης

Συνολικά στα προγράμματα, τόσο στο επίπεδο διοίκησης, παρακολούθησης και συντονισμού όσο και στο επίπεδο παροχής υπηρεσιών σε ανέργους απασχολούνται 10 άτομα, διαφόρων ειδικοτήτων (ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, οικονομολόγοι, σύμβουλοι απασχόλησης, στελέχη διαχείρισης προγραμμάτων).

Στο ΚΠΥΑ έχει αναπτυχθεί ένα αξιόλογο σύστημα συμβουλευτικής και συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών¹⁹. Μέσα από τη Συμβουλευτική επιδιώκεται η ενδυνάμωση και κινητοποίηση του ανέργου καθώς και η προετοιμασία για την ένταξή του στην αγορά εργασίας ώστε να διεκδικήσει και να καταλάβει τη θέση που του αναλογεί. Σε όλο το διάστημα που διαρκεί ένα πρόγραμμα, στο πλαίσιο μίας εξατομικευμένης προσέγγισης, οι ωφελούμενοι παρακολουθούνται με εργαλεία ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης. Αφού ολοκληρωθεί ένα κύκλος συμβουλευτικής ακολουθεί η διαδικασία παρακολούθησης για την πορεία των ανέργων στην αγορά εργασίας που προβλέπεται ως μέρος των προγραμμάτων.

Η διαδικασία παρακολούθησης είναι πολύ σημαντική για τους ωφελούμενους γιατί δημιουργεί μία συνέχεια με τη δουλειά που έχει προηγηθεί στο Κέντρο και κρατά τους ανέργους σε εγρήγορση, ώστε σε περίπτωση που έχουν κάποια επαγγελματική αποτυχία να μην θεωρούν ότι βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την διαρκή κινητοποίησή τους κάτι που αποτελεί στόχο του Κέντρου.

¹⁹ Οι συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες περιγράφονται στο κεφάλαιο 3.3.2

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία των δράσεων προώθησης της απασχόλησης είναι η άμεση σύνδεσή τους με προγράμματα του ΟΑΕΔ, ώστε ένα ποσοστό των ωφελούμενων να απορροφάται εκεί. Η σύνδεση των συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών με κάποια θέση σε αυτά τα προγράμματα αποτελεί ένα ουσιαστικό κίνητρο προκειμένου ένας άνεργος να ενταχθεί σε αυτές.

Το Κέντρο προσπαθεί να διατηρεί ένα τοπικό δίκτυο πληροφόρησης και συνεργασίας με τις επιχειρήσεις της περιοχής, ώστε να είναι σε θέση να γνωρίζει την προοπτική πρόσληψης προσωπικού (εποχιακού ή μόνιμου) και να παραπέμπει τους ενδιαφερόμενους. Παράλληλα συνεργάζεται με την τοπική υπηρεσία του ΟΑΕΔ, για την πληροφόρηση σχετικά με θέσεις εργασίας και προϋποθέσεις επιδότησης νέων θέσεων. Συνήθως οι εργοδότες απευθύνονται στον ΟΑΕΔ, όταν αναζητούν υπαλλήλους.

Από το 1997, τις υπηρεσίες του Κέντρου έχουν δεχθεί 2.552 άτομα:

Πίνακας 5: Ομάδες που έχουν δεχθεί τις υπηρεσίες του ΚΠΥΑ	
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ (κάτω των 22)	482
ΑΝΔΡΕΣ ΑΝΕΡΓΟΙ (άνω των 22)	581
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΝΕΡΓΕΣ (άνω των 22)	806
ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ	461
ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	81
ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ	191

Πηγή: ΔΕΑΔΑ

Πίνακας 6: Υπηρεσίες και τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη λειτουργία του ΚΠΥΑ	
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	731
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	555
ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΞΕΥΡΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	556
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ, ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ ΘΕΜΑΤΑ, ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ	185
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	472
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	43

Πηγή: ΔΕΑΔΑ

Κατά την παρούσα φάση βρίσκονται σε εξέλιξη δύο προγράμματα που εντάσσονται στο ΕΠΑΕΚ: το σχέδιο δράσης συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών «ΣΥΜΠΛΕΥΣΗ» και η «Επιχορήγηση για την Παροχή Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων υπέρ των Γυναικών» τα οποία αναλύονται παρακάτω.

4.4 Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ ΣΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Κατά την περίοδο του Β΄ ΚΠΣ ο Δήμος Αιγάλεω σε συνεργασία με τη νομαρχία Αθηνών, τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ) και τους γειτονικούς Δήμους ίδρυσαν το ΤΣΑ Δυτικής Αθήνας με στόχο την αύξηση της απασχόλησης και τη διασφάλιση των θέσεων εργασίας. Αντικείμενο του ΤΣΑ ήταν η τόνωση της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον κοινωνικό τομέα, η κατάρτιση και η εξειδίκευση, η στήριξη και η επανένταξη των ανέργων. Προέβλεπε τη δημιουργία 580 θέσεων εργασίας για όλη τη Δυτική Αθήνα, με εγγεγραμμένους άνεργους περίπου 20 χιλιάδες.

Στα πλαίσια των τοπικών συμφώνων, η ΔΕΑΔΑ ανέλαβε την υλοποίηση δράσεων και ενεργειών που στοχεύουν στην ανάπτυξη της απασχόλησης. Προσέλαβε μέσω του ΤΣΑ 37 άτομα διαφόρων ειδικοτήτων με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου πλήρους απασχόλησης, για εργασία στη δημοτική επιχείρηση. Παράλληλα στο πλαίσιο αυτό δημιουργήθηκαν κάποιες νέες επιχειρήσεις²⁰.

Η υλοποίηση του Συμφώνου δεν ήταν ιδιαίτερα επιτυχής. Σκοπός των ΤΣΑ ήταν να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας μέσα σε δημοτικές επιχειρήσεις και στον ιδιωτικό τομέα. Ωστόσο ούτε ο ιδιωτικός τομέας ανταποκρίθηκε ούτε ανελήφθησαν ενέργειες προσανατολισμένες στην ιδιωτική οικονομία, ώστε να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας.

Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα δεν ήταν τόσο ενεργή, καθώς αντιμετώπισε τα ΤΣΑ με διστακτικότητα, με αποτέλεσμα οι εργοδότες να μην έχουν την προσδοκώμενη συμμετοχή. Τα ΤΣΑ δεν παρείχαν τα κατάλληλα κίνητρα που θα προκαλούσαν την ενεργοποίηση των τοπικών οικονομικών δυνάμεων, με αποτέλεσμα να απουσιάζουν οι επιχειρήσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να δεσμευτούν σε ζητήματα απασχόλησης.

Γενικότερα κατά την υλοποίηση των ΤΣΑ από την πλευρά της τοπικής αυτοδιοίκησης, οι δήμοι περιορίστηκαν στη δημιουργία άμεσων θέσεων εργασίας για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών χωρίς μακροπρόθεσμο σχεδιασμό βασισμένο στις ανάγκες του κάθε δήμου. Οι δράσεις τους αποτέλεσαν ένα σύνολο αποσπασματικών

²⁰ Δεν κατέστη εφικτή η ανεύρεση περισσότερων αναλυτικών στοιχείων για την εφαρμογή των ΤΣΑ Δυτικής Αθήνας.

προτάσεων που δεν εντάχθηκαν σε ένα μακροπρόθεσμο σχεδιασμό για τη δημιουργία απασχόλησης με μελλοντική προοπτική διατήρησης βιώσιμων θέσεων απασχόλησης. Έτσι ενώ ο στόχος ήταν η σταδιακή μείωση της επιδότησης και η ανάληψη του κόστους εργασίας από τους τοπικούς φορείς, οι θέσεις αυτές διατηρήθηκαν μέχρι τη λήξη των συμβάσεων. Συνέπεια της απουσίας του σχεδιασμού ήταν η αδυναμία διατήρησης των θέσεων μετά από αυτό, αφού δεν είχε μελετηθεί και διασφαλιστεί η βιωσιμότητα τους,

4.5 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

4.5.1 Κατά τη διάρκεια του Β' ΚΠΣ

Η ανάπτυξη δράσεων για την απασχόληση από το δήμο Αιγάλεω ξεκίνησε στη διάρκεια του Β' ΚΠΣ κυρίως στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ». Κατά την περίοδο εκείνη οι δράσεις προσανατολίστηκαν κυρίως στη στήριξη των παλιννοστούντων και των γυναικών. Συνοπτικά την περίοδο εκείνη υλοποιήθηκαν τα εξής έργα:

(Α' κύκλος)

- Πρόγραμμα HORIZON/ Iride Παλιννοστούντες (1995-1997): είχε στόχο την επαγγελματική και κοινωνική ένταξη παλιννοστούντων Ελληνοποντίων από τα κράτη της πρώην ΕΣΣΔ. Στο πλαίσιο του προγράμματος δημιουργήθηκε το Κέντρο Υποστήριξης Κοινωνικής και Επαγγελματικής Ένταξης Παλιννοστούντων Δυτικής Αθήνας
- Πρόγραμμα YOUTHSTART "Νεολαία και Τοπική Αυτοδιοίκηση" (1995-1997): αφορούσε την ενίσχυση, της απασχόλησης της νεολαίας μέσα από πρωτοβουλίες της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στο πλαίσιο του δημιουργήθηκε το Τοπικό Γραφείο Επαγγελματικής Υποστήριξης Νέων
- Πρόγραμμα NOW: Για τη δημιουργία τοπικού παρατηρητηρίου γυναικείας δραστηριότητας στη περιοχή της Δυτική Αθήνας.

(Β' Κύκλος)

- Πρόγραμμα INTEGRA / PREPATRE για Παλιννοστούντες της πρώην ΕΣΣΔ κατά την υλοποίηση του οποίου δημιουργήθηκε Κέντρο Προώθησης των Παλιννοστούντων στις τοπικές επιχειρήσεις και υπηρεσίες Νομικής Υποστήριξης (1997-2000).

- NOW / AVANZA για την υποστήριξη της Γυναικείας Πρωτοβουλίας: Δημιουργήθηκε Γραφείο Επαγγελματικής Υποστήριξης Γυναικών με στόχο την προετοιμασία των ανέργων γυναικών για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας (1997-2000).
- YOUTHSTART / "Νεολαία και Τοπική Αυτοδιοίκηση": με τη συνέχεια της λειτουργία Τοπικού Γραφείου Επαγγελματικής Υποστήριξης Νέων 1997-2000
- HORIZON / Για άτομα με Ειδικές Ανάγκες : Λειτουργία Τοπικού Γραφείου Επαγγελματικής Υποστήριξης AMEA 1997-2000.
- Κοινοτική Πρωτοβουλία ADAPT – Πρόγραμμα "ASTRabis": πρόγραμμα που αφορούσε την ενίσχυση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων της Δυτικής Αθήνας και την παροχή συμβουλευτικών Υπηρεσιών Ενημέρωσης εργαζομένων και επιχειρήσεων (1997-2000)
- Προγράμματα υποστήριξης Προσφύγων / Μεταναστών με μέτρα στήριξης των προσφύγων για επαγγελματική και κοινωνική στήριξη 1997-1999 και προγράμματα Εκμάθησης Ελληνικών
- Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης Δυτικής Αθήνας (αναλύθηκαν παραπάνω)
- Πρόγραμμα «Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας στη φύλαξη σχολικών κτιρίων»: υλοποιήθηκε Επιδοτούμενο Πρόγραμμα Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας στη φύλαξη σχολικών κτιρίων, διάρκειας έντεκα (11) μηνών, στο οποίο απασχολήθηκαν είκοσι φύλακες

4.5.2 Κατά τη διάρκεια του Γ' ΚΠΣ

Κατά τη διάρκεια του Γ' ΚΠΣ η ΔΕΑΔΑ υλοποίησε και υλοποιεί προγράμματα. Αυτό που παρατηρείται είναι μία θεματική συνέχεια ως προς κάποιες ομάδες στόχους. Ακολουθεί η αναλυτική παρουσίαση των δράσεων που υλοποιήθηκαν με ιδιαίτερη επιτυχία.

1) Υλοποίηση Σχεδίου Δράσης Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟ» - ΕΠ «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση», μέτρο 2.1 «Ανάπτυξη σχεδίων δράσης κοινωνικής ενσωμάτωσης».

Το έργο αυτό ξεκίνησε με πρωτοβουλία του Δήμου σε συνεργασία με τη ΔΕΑΔΑ και το Συμβουλευτικό Κέντρο του Δήμου προκειμένου να αναπτύξει δραστηριότητες κοινωνικής και εργασιακής προετοιμασίας και υποστήριξης ευπαθών ομάδων, με σκοπό την ένταξη τους στην τοπική κοινωνία και οικονομία. Ωφελούμενοι της ενέργειας αυτής ήταν 200 άνεργοι που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού (παλιννοστούντες, γυναίκες που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, μακροχρόνια άνεργοι άνω των 45 ετών, νέοι άνεργοι χαμηλών προσόντων). Η συντριπτική πλειοψηφία ήταν γυναίκες (86,5%) από τις οποίες το 37% εντάχθηκε σε κάποια από τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

Το έργο συνδέθηκε άμεσα με το πρόγραμμα «Δίκτυο Προώθησης στην Απασχόληση» της ΚΠ Equal που αναλύεται παρακάτω, στο οποίο η ΔΕΑΔΑ ανέλαβε την καταγραφή ανέργων σπίτι – σπίτι. Μέσω της έρευνας κατεγράφησαν 450 άτομα και αρκετοί εντάχθηκαν στο Σχέδιο Συνοδευτικών Υπηρεσιών.

Οι δραστηριότητες του έργου περιλάμβαναν, εκτός από τις δράσεις δημοσιότητας:

- την προσέγγιση και ενημέρωση της ομάδας στόχου, σχετικά με το είδος, τη σημασία και τους σκοπούς των συνοδευτικών υπηρεσιών.
- Την εξατομικευμένη προσέγγιση μελών του πληθυσμού στόχου προκειμένου να διερευνηθούν και να αξιολογηθούν οι ανάγκες, ικανότητες και εμπειρίες σε ατομικό επίπεδο.
- Την τοποθέτηση σε επιχειρήσεις και την αξιοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης, αυτοαπασχόλησης και εργασιακής εμπειρίας.

Το πρόγραμμα συνεργάστηκε με το Κέντρο Προώθησης της Απασχόλησης (ΚΠΑ) του ΟΑΕΔ προκειμένου να γίνονται παραπομπές ατόμων που θα μπορούσαν να ενταχθούν στο Αλληλέγγυο (άτομα που δεν έχουν συμμετάσχει στο παρελθόν σε αντίστοιχες διαδικασίες).

Ένα ουσιαστικό στοιχείο του προγράμματος ήταν ότι η υλοποίηση του έδωσε την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία στα στελέχη του δήμου προκειμένου για μελλοντικές παρεμβάσεις υπέρ άλλων ευπαθών ομάδων πληθυσμού.

Το πρόγραμμα Αλληλέγγυο ξεκίνησε να λειτουργεί το Φεβρουάριο του 2003 και ολοκληρώθηκε στις 30-6-2004. Ο συνολικός αριθμός συνεδριών (ατομικών και ομαδικών) που πραγματοποιήθηκε είναι 2.500 συνεδρίες. Ο επιμερισμός των ωφελουμένων σύμφωνα με τις ομάδες που προσφέρθηκε υποστήριξη είναι:

Πίνακας 7: Κατηγορίες ωφελούμενων από το «Αλληλέγγυο»	
ΑΝΔΡΕΣ	19
ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΙ ΑΝΩ ΤΩΝ 45 ΕΤΩΝ	10
ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΕΣ	8
ΝΕΟΙ ΜΕ ΧΑΜΗΛΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ	1
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	122
ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΙ ΑΝΩ ΤΩΝ 45 ΕΤΩΝ	41
ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΕΣ	17
ΑΡΧΗΓΟΙ ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	57
ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	6

Πηγή: «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟ»

Από τους ωφελούμενους που έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο των συνεδριών και για τους περισσότερους εκ των οποίων έχει πραγματοποιηθεί η παρακολούθηση της πορείας τους, συνολικά για 51 επιτευχθεί η ένταξή τους σε κάποια από τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης:

Πίνακας 8: Ένταξη ωφελούμενων σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης	
Αριθμός ωφελούμενων	Πρόγραμμα
15	Αίτηση για υπαγωγή στο πρόγραμμα Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών ΟΑΕΔ
21	Πρόσληψη σε επιχείρηση μέσω του προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας
15	Συμμετοχή σε πρόγραμμα κατάρτισης του έργου «Δίκτυο Προώθησης της Απασχόλησης» της ΑΣ «Εν δράσει»

Πηγή: «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟ»

2) Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υπέρ των Γυναικών, ΕΠ « Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση», μέτρο 5.3 «Βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας»

Στόχος του προγράμματος αυτού ήταν η ενδυνάμωση των γυναικών, η προετοιμασία τους για την ένταξή στην αγορά εργασίας, η υποστήριξή τους για την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και η προώθησή τους σε θέσεις απασχόλησης.

Οι επωφελούμενες από την υλοποίηση του προγράμματος πανελλαδικά ήταν 9.018 γυναίκες άνεργες, άνω ή κάτω των 25 ετών (μακροχρόνια άνεργες, γυναίκες που ανήκουν σε ιδιαίτερα ευπαθείς ομάδες, γυναίκες που βιώνουν κοινωνική περιθωριοποίηση, όπως θύματα εμπορίας, βίας, κλπ) και εργαζόμενες, οι οποίες θέλουν να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους, ή να αντιμετωπίσουν επισφαλείς θέσεις.

Οι υπηρεσίες που παρείχε το Κέντρο στο πλαίσιο της εν λόγω δράσης περιλάμβαναν υπηρεσίες συμβουλευτικής απασχόλησης, συμβουλευτικής ψυχοκοινωνικής στήριξης και συμβουλευτικής νομικής στήριξης.

Το βασικότερο πλεονέκτημα της δράσης αυτής είναι ότι οι γυναίκες που εντάχθηκαν σε αυτό προωθήθηκαν μετά και σε προγράμματα προώθησης της απασχόλησης μέσω του ΟΑΕΔ. Από το σύνολο των ωφελούμενων σε όλη την Ελλάδα προβλέπονταν να προωθηθούν 4.476 γυναίκες στα εξής προγράμματα του

ΟΑΕΔ: α) πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (1.194), β) πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων γυναικών (2.074), γ) πρόγραμμα επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών (1.408).

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ωφελουμένων στο Δήμο Αιγάλεω βρήκαν δουλειά μόνες τους ενώ παράλληλα δεν υπήρξε η αναμενόμενη απορρόφηση από τον ΟΑΕΔ. Ένας πιθανός λόγος είναι ότι οι εργοδότες δεν απευθύνθηκαν στον ΟΑΕΔ για άτομα που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα αυτό με συνέπεια να υπάρχουν ακόμα κενές θέσεις. Να σημειωθεί επίσης ότι στο πρόγραμμα δεν προσήλθε καμία εργαζόμενη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΚΠΥΑ τα μέχρι τώρα αποτελέσματα για τις 80 επωφελούμενες (από 19-4-2005 έως 10-7-2007) στο Αιγάλεω είναι τα εξής:

Πίνακας 9: Συμμετοχή ανά κύκλο Συμβουλευτικής						
ΚΥΚΛΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ	A	B	Γ	Δ	E	
Άνεργες	30	17	19	2	12	80
Αυτοαπασχολούμενες	0	0	0	0	0	0
						ΣΥΝΟΛΟ 80

Πίνακας 10: Ολοκληρωμένη Παρέμβαση		
Δράσεις	Αριθμός ωφελούμενων	Ποσοστά %
Δημιούργησαν επιχείρηση	15	25,4%
Βρήκαν εργασία	36	61%
Έκαναν μόνο κατάρτιση	8	13,5%
Σύνολο	59	59

Πίνακας 11: Χωρίς ολοκληρωμένη Παρέμβαση		
Δράσεις	Αριθμός ωφελούμενων	Ποσοστό %
Δεν βρήκαν δουλειά και γίνεται προώθηση	16	76,1%
Περιμένει κατάρτιση	1	4,7%
Άτυπη εργασία χωρίς ασφάλιση	4	19%

3) Σχέδιο δράσης συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών «Σύμπλευση» - Μέτρου 2.1 του ΕΠ «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».

Η λειτουργία εξειδικευμένου φορέα παροχής συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών «ΣΥΜΠΛΕΥΣΗ» αποτελεί τη συνέχεια του σχεδίου «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟ» που αναλύθηκε παραπάνω και υλοποιείται στο πλαίσιο του Στοχεύει και αυτή στην κάλυψη των αναγκών στήριξης ευπαθών ομάδων του πληθυσμού στον τομέα της απασχόλησης που θα υλοποιηθεί στην περιφέρεια της Αττικής και συγκεκριμένα στους Δήμους Αιγάλεω, Περιστερίου, Αγίας Βαρβάρας, Χαϊδαρίου, Κορυδαλλού και Νίκαιας.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται μέσω του «ΣΥΜΠΛΕΥΣΗ» είναι:

- Συμβουλευτική Απασχόλησης και Επαγγελματικός Προσανατολισμός
- Συμβουλευτική τεχνικών εξεύρεσης εργασίας
- Συμβουλευτική επιχειρηματικότητας
- Ψυχοκοινωνική υποστήριξη (ενδυνάμωση και τόνωση αυτοπεποίθησης, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, διαχείριση των ψυχολογικών συνεπειών της ανεργίας και του αποκλεισμού)
- Πληροφόρηση – ενημέρωση για προγράμματα, προκηρύξεις, επιδοτούμενα σεμινάρια, επιδοτήσεις, νομοθεσίες κλπ.

Με τον τρόπο αυτό στοχεύει στην κοινωνική και εργασιακή προετοιμασία καθώς και την ενδυνάμωση 550 ανέργων στο Αιγάλεω και Πειραιά ατόμων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, προκειμένου να διευκολυνθεί η ένταξή τους σε μία ή περισσότερες παρεμβάσεις, που προβλέπονται στο πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Σύμφωνα με μέχρι τώρα στοιχεία (3μηνιαίο δελτίο παρακολούθησης έργου/13-7-2007) ο αριθμός των ωφελούμενων είναι 140 άτομα. Ωστόσο για το πρόγραμμα αυτό δεν προβλέπεται η άμεση σύνδεση με κάποιο πρόγραμμα του ΟΑΕΔ, γεγονός που αποτρέπει τη συμμετοχή των ανέργων.

4) Λειτουργία του Βρεφικού Σταθμού ΜΕΡΙΜΝΑ – ΕΠΑΕΚ «Στήριξη της λειτουργίας και της ποιοτικής αναβάθμισης μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας - Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» - ΠΕΠ Αττικής

Η ΔΕΑΔΑ δημιούργησε το βρεφικό σταθμό ΜΕΡΙΜΝΑ με διευρυμένο ωράριο λειτουργίας που ξεκίνησε τη λειτουργία του το Φεβρουάριο του 2003 προκειμένου να εξυπηρετήσει γυναίκες εργαζόμενες με απογευματινό ωράριο. Οι εξήντα οικογένειες που ωφελούνται από τη λειτουργία του σταθμού, δεν καταβάλουν τροφεία. Έχει τη δυνατότητα εξυπηρέτησης 50 βρεφών και παράλληλα δημιούργησε έντεκα νέες θέσεις εργασίας προκειμένου να καλυφθούν οι λειτουργικές ανάγκες του σταθμού.

Επίσης η ΔΕΑΔΑ εφαρμόζει από το 1999 το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» που εξυπηρετούν 150 ηλικιωμένους και ΑΜΕΑ. Η σημασία λειτουργίας αυτής της μονάδας είναι τεράστια καθώς βοηθάει στην απελευθέρωση χρόνου για τη γυναίκα απαλλάσσοντας την από την υποχρέωση της φροντίδας αυτών των ατόμων, για να μπορέσει να κάνει προσπάθειες να ενταχθεί στην αγορά εργασίας. Το εν λόγω πρόγραμμα απασχολεί συνολικά 12 εργαζόμενους διαφόρων ειδικοτήτων σε συνεργασία με την κοινωνική υπηρεσία του Δήμου.

4.6 Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ ΣΤΗΝ ΚΠ EQUAL

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο η ΚΠ EQUAL υλοποιείται μέσω των Αναπτυξιακών Συμπράξεων. Ο Δήμος Αιγάλεω συμμετέχοντας ως εταίρος σε αρκετές ΑΣ υλοποίησε μία σειρά ενεργειών της EQUAL.

α) Δίκτυο Προώθησης της Απασχόλησης/ΑΣ «Εν Δράσει» - Υποπρόγραμμα 1: Απασχολησιμότητα, Μέτρο 1.1. «Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας ομάδων που υφίστανται διακρίσεις».

Η Αναπτυξιακή Σύμπραξη «Εν Δράσει», με συντονιστή εταίρο την ΕΕΤΑΑ υλοποίησε στο πλαίσιο της ΚΠ EQUAL το έργο με τίτλο “Δίκτυο Προώθησης της Απασχόλησης” κατά το χρονικό διάστημα 2001 – 2005. Το έργο αυτό είχε ως βασικό σκοπό τη δικτύωση των φορέων που άμεσα ή έμμεσα επηρεάζουν την απασχόληση σε τοπικό επίπεδο με στόχο τον κοινό προγραμματισμό και ανάληψη δράσεων για την απασχόληση.

Με τη δημιουργία του Τοπικού Δικτύου, επιδιώχθηκε αφενός η ανάπτυξη της τοπικής δυναμικής για την προώθηση των κοινωνικά ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας αφετέρου η δημιουργία περιβάλλοντος που θα δίνει την δυνατότητα για τη συγκροτημένη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών, στη διαμόρφωση των πολιτικών των κεντρικών φορέων για την προώθηση της απασχόλησης.

Οι δράσεις της ΔΕΑΔΑ ως εταίρος της ΑΣ «Εν Δράσει» ήταν:

- η καταγραφή ευπαθών κοινωνικών ομάδων και της τοπικής ιδιαιτερότητας (μέσω του υποέργου καταγράφηκαν στοιχεία πεντακοσίων (500) ανέργων)
- η καταγραφή σε τοπικό επίπεδο των υπαρχόντων δομών (κατεγράφησαν 10 δομές)
- η διερεύνηση θέσεων εκ μέρους των επιχειρήσεων για άτομα ευπαθών κοινωνικών ομάδων (κατεγράφησαν 63 επιχειρήσεις)
- ενημέρωση, πληροφόρηση, ευαισθητοποίηση, δημοσιότητα

- επίσης η ΔΕΑΔΑ ανέλαβε την πρωτοβουλία για την κατάρτιση Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση (ΤΣΔΑ).

Η συμμετοχή του Δήμου Αιγάλεω στο πρόγραμμα βοήθησε (μέσω των μεθοδολογικών εργαλείων που προσέφερε το Δίκτυο Προώθησης στην Απασχόληση) να οργανώσει και να συντονίσει τις προσπάθειες ώστε να υποκινήσει τον ενδιαφέρον των τοπικών παραγωγικών φορέων για την σύσταση και λειτουργία ενός ισχυρού τοπικού δικτύου.

β) Κέντρο Μεταπληροφόρησης για μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες – ΑΣ «ΗΦΑΙΣΤΟΣ»

Ο κεντρικός στόχος της εν λόγω σύμπραξης, ήταν η στήριξη της αποτελεσματικότερης και ισότιμης ένταξης της ομάδας στόχου στην αγορά εργασίας, η δικτύωση όλων των φορέων που παρέχουν υπηρεσίες στα άτομα αυτά (Δήμοι, Ερυθρός Σταυρός κλπ) αλλά και η διασύνδεση της ζήτησης εργασίας με την προετοιμασία της αντίστοιχης προσφοράς μέσα από πιλοτικές δράσεις κατάρτισης, ευαισθητοποίησης εργοδοτών.

Οι δράσεις της ΔΕΑΔΑ μέσα από αυτή τη σύμπραξη αφορούσαν :

- Τη στέγαση, εξοπλισμό και λειτουργία του Κέντρου Μεταπληροφόρησης για Μετανάστες, Παλιννοστούντες και Πρόσφυγες, το οποίο θα παρέχει εξειδικευμένη πληροφόρηση – μέσα από ηλεκτρονική δικτύωση τύπου intranet – στους πρωτοβάθμιους φορείς παροχής υπηρεσιών σε μέλη της ομάδας στόχου, ώστε να λειτουργούν σαν μονάδες one-stop shop πληροφόρησης.
- Τη διοργάνωση ημερίδων και διαπολιτισμικών εκδηλώσεων

Οι δράσεις του Κέντρου Μεταπληροφόρησης αποτελούν τη συνέχιση των προγραμμάτων που είχαν ξεκινήσει στο Β΄ ΚΠΣ για τη στήριξη των παλιννοστούντων, προσφύγων, μεταναστών, κάτι που αποδεικνύει το συντονισμό των δράσεων αλλά και την πρότερη επιτυχημένη υλοποίησή τους.

γ) ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΩΡΑΡΙΟ - ΑΣ «ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ»

Με το πρόγραμμα αυτό, διάρκειας 36 μηνών (5/05-5/08) επιδιώκεται η διευκόλυνση της επαγγελματικής ζωής των γυναικών με την εφαρμογή κοινωνικών ωραρίων. Περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στη συμφιλίωση της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή εργαζομένων και ανέργων γυναικών, μέσω της ανάπτυξης κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών και της λειτουργίας δομών από την πλευρά της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι άμεσα επωφελούμενοι από το έργο είναι οι εργαζόμενες γυναίκες με οικογενειακές υποχρεώσεις φροντίδας παιδιών και άλλων εξαρτώμενων ατόμων, οι άνεργες γυναίκες που έχουν απομακρυνθεί από την αγορά εργασίας λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων και επιθυμούν να επανενταχθούν και άνεργες γυναίκες που δυσκολεύονται να ενταχθούν στην αμειβόμενη απασχόληση λόγω έλλειψης ευέλικτων μορφών ένταξης, ελλιπούς στήριξης ή ασυμβατότητας ωραρίων.

Οι δράσεις που έχουν εγκριθεί είναι:

- Η πιλοτική επέκταση του ωραρίου λειτουργίας υπηρεσιών και δομών κοινωνικής μέριμνας και φροντίδας με στόχο το συγχρονισμό με τα συνήθη ωράρια εργασίας των εργαζομένων γυναικών και την κάλυψη αναγκών φύλαξης παιδιών ανέργων μητέρων για τη συμμετοχή τους σε προγράμματα συμβουλευτικής, κατάρτισης, απασχόλησης κλπ.
- Λειτουργία Δομών Στήριξης Γυναικείας Απασχόλησης.
- Διαγνωστική οικονομικοτεχνική μελέτη για την πιλοτική δημιουργία γυναικείων συνεταιρισμών παροχής υπηρεσιών ολοκληρωμένης κατ' οίκον εξυπηρέτησης.
- Πρόγραμμα κατάρτισης γυναικών με αντικείμενο «Παροχή υπηρεσιών φύλαξης και φροντίδας παιδιών, ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ».
- Πρόγραμμα κατάρτισης γυναικών με αντικείμενο «Παροχή Υπηρεσιών Οικιακής φροντίδας».
- Επιμόρφωση συμβούλων ισότητας.

4.7 ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΑΛΕΩ

Η ΔΕΑΔΑ σε εφαρμογή του Ν. 3174/2003 περί «Μερικής Απασχόλησης και υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα» ανέλαβε την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου εφαρμογής της μερικής απασχόλησης στο Δήμο Αιγάλεω. Το σχέδιο αυτό αποσκοπούσε στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, με τη βελτίωση της απασχολησιμότητας και στην αύξηση της προσφοράς ίσων ευκαιριών απασχόλησης.

Ο κύριος στόχος ήταν η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού που υφίστανται ορισμένες ευπαθείς ομάδες στο χώρο της αγοράς εργασίας και συγκεκριμένα: νέοι άνεργοι 18 έως 29 ετών, γυναίκες, ΑΜΕΑ, μακροχρόνια άνεργοι ηλικίας 45-64 ετών, παλιννοστούντες – μετανάστες. Το σχέδιο προέβλεπε τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μερικής απασχόλησης σε τετράωρη βάση καθημερινώς για 24 μήνες.

Οι παρεμβάσεις που σχεδιάστηκαν στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Σχεδίου είχαν γνώμονα τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της τοπικής κοινωνίας στους τομείς της κοινωνικής πρόνοιας, του πολιτισμού – αθλητισμού και του περιβάλλοντος και αναπτύχθηκαν γύρω από τρεις άξονες :

Άξονας 1: Κοινωνική Μέριμνα και Φροντίδα

- ***εφαρμογή προγραμμάτων κατ' οίκον φροντίδας ηλικιωμένων - ΑΜΕΑ - μεμονωμένων ατόμων***: Για την ενίσχυση των προσφερόμενων υπηρεσιών φροντίδας με την απασχόληση ατόμων από περισσότερες ειδικότητες τα τέσσερα ΚΑΠΗ του Δήμου, εξυπηρετούν περίπου 3.000 ηλικιωμένους ενώ τα άτομα που έχουν απευθυνθεί στον Δήμο Αιγάλεω για κατ' οίκον φροντίδα είναι περίπου 350 (ηλικιωμένοι, ΑΜΕΑ κλπ.). Σύμφωνα με τις ανάγκες σε αριθμό και ειδικότητες η ενίσχυση του δικτύου κατ' οίκον φροντίδας περιλάμβανε την μερική απασχόληση 20 ατόμων διαφόρων ειδικοτήτων (κοινωνικοί λειτουργοί, οικογενειακοί βοηθοί κλπ).

- **Απογευματινή λειτουργία βρεφονηπιακών σταθμών δήμου Αιγάλεω:** Αφορούσε στην επέκταση της λειτουργίας των 11 βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών με τη λειτουργία απογευματινής βάρδιας. Το υπάρχον προσωπικό (μόνιμο και εποχικό) αδυνατούσε να εξυπηρετήσει ανάγκες απογευματινής φύλαξης παιδιών. Προκειμένου λοιπόν να επεκταθούν οι προσφερόμενες υπηρεσίες προτάθηκε η απασχόληση επιπλέον 58 ατόμων.
- **Κοινωνική ενσωμάτωση παλιννοστούντων και μεταναστών:** Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα του δήμου για τη στήριξη και επαγγελματική προετοιμασία των ομάδων αυτών κατέστη σαφές ότι η κοινωνική τους ενσωμάτωση, πρέπει να περιλαμβάνει δράσεις προπαρασκευής των ατόμων μέσα από την εκμάθηση ελληνικών και κατανόησης της ελληνικής κουλτούρας. Σύμφωνα λοιπόν με την ανάγκη αυτή χρειάστηκε η μερική απασχόληση έντεκα επιπλέον ατόμων.

Άξονας 2: Τομέας Αθλητισμού και του Πολιτισμού

Η προτεινόμενη δράση αφορούσε στην ενίσχυση των υπάρχοντων δράσεων αθλητισμού και πολιτισμού που αναπτύσσουν αντίστοιχα ο Δημοτικός Αθλητικός Οργανισμός και Δημοτικός Πολιτιστικός Οργανισμός, με την εποχική απασχόληση ωρομισθίων καθηγητών. Ο προτεινόμενος αριθμός απασχολουμένων σύμφωνα με τις ανάγκες για δημιουργία τμημάτων άθλησης και πολιτισμού ήταν 48 άτομα.

Άξονας 3: Τομέας Πολιτικής Προστασίας και Αναβάθμισης Αστικού Περιβάλλοντος

Οι δράσεις στον τομέα αυτό συνδέονται με τη συντήρηση και διαχείριση του Άλσους Μπαρουτάδικο και την ανάπτυξη και επέκταση της υπάρχουσας Δημοτικής Συγκοινωνίας.

Αναφορικά με την πρώτη δράση προκειμένου να αναπτυχθούν δραστηριότητες αναβάθμισης του περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας διαγνώστηκε ανάγκη για ανθρώπινο δυναμικό χαμηλής εξειδίκευσης (κιηπουροί, καθαριστές) αριθμού 19 ατόμων.

Αναφορικά με τη δεύτερη δράση, προκειμένου να αποφορτιστεί το κυκλοφοριακό πρόβλημα της πόλης και να εξυπηρετούνται ειδικές κοινωνικές

ομάδες (μαθητές, φοιτητές, ηλικιωμένοι κλπ.) απαιτούνταν η επέκταση του ωραρίου λειτουργίας της Δημοτικής Συγκοινωνίας με τη μερική απασχόληση 10 ατόμων .

Συνολικά μέσω της εφαρμογής του Επιχειρησιακού Σχεδίου στο σύνολό του δημιουργήθηκαν 160 θέσεων εργασίας μερικής απασχόλησης.

Πίνακας 12: Συγκεντρωτική παρουσίαση προτεινόμενων δράσεων μερικής απασχόλησης		
ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
Α' ΑΞΟΝΑΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	89	991.700,00
Β' ΑΞΟΝΑΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	42	233.000,00
Γ' ΑΞΟΝΑΣ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	29	259.500,00
	160	1.484.200,00

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Αιγιάλεω (2004)

4.8 ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ

Ο Δήμος Αιγάλεω στο πλαίσιο της συμμετοχής του στην ΑΣ «Εν Δράσει» εκπόνησε το 2004 ΤΣΔΑ.

Σύμφωνα με τον οδηγό εκπόνησης ΤΣΔΑ της ΕΕΤΑΑ η κατάρτισή του Σχεδίου θεωρείται ότι αποτελεί πρόγραμμα δράσης του δικτύου των τοπικών φορέων (και όχι απλά του δήμου) και με την έννοια ένα πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ τους για την επίτευξη κοινών στόχων. Όλοι οι φορείς, δημόσιες αρχές απασχόλησης, φορείς εργοδοτών, φορείς ειδικών πληθυσμιακών ομάδων, φορείς εργαζομένων, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και των δυνατοτήτων τους, συμβάλλουν στην επίτευξη των κοινών στόχων. Ο Δήμος ωστόσο συμμετέχει με πρωταγωνιστικό ρόλο στο Δίκτυο (<http://www.eetaa.gr/endrasei>).

Προκειμένου να λειτουργήσει το ΤΣΔΑ δημιουργήθηκε ένα τοπικό δίκτυο συνεργαζόμενων φορέων για την αποτελεσματική υλοποίησή του. Οι φορείς αυτοί διέθεταν γνώση της περιοχής παρέμβασης, είχαν μακροχρόνια συμμετοχή στην οργάνωση προγραμμάτων και δράσεων που αφορούν στις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, αλλά και σταθερή και γόνιμη συνεργασία με φορείς προώθησης της απασχόλησης²¹.

Παράλληλα δημιουργήθηκαν: α) μία Συντονιστική Επιτροπή ως όργανο που διοικεί το δίκτυο και είναι υπεύθυνη για τη σύννομη (διοικητική και οικονομική) διαχείριση του έργου και β) μία Επιστημονική Επιτροπή με στόχο την συνεχή παρακολούθηση της ροής των σχεδιασθέντων ενεργειών αλλά και την επίλυση προβλημάτων, όταν αυτά προκύπτουν στο σχέδιο.

²¹ Οι συνεργαζόμενοι φορείς για την υλοποίηση του προτεινόμενου σχεδίου δράσης είναι:

- *Ενεργά μέλη:* ο Δήμος Αιγάλεω, το Συμβουλευτικό Κέντρο Δήμου Αιγάλεω, η ΔΕΑΔΑ, η Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Αγίας Βαρβάρας, ο Δήμος Χαϊδαρίου, Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Περιστερίου, Αναπτυξιακή Δήμων Πειραιά, Δημοτική Επιχείρηση Έργων Πολιτισμού Ανάπτυξης Προβολής Επικοινωνίας Κορυδαλλού, Νομαρχία Αθηνών, ΟΑΕΔ ΚΠΑ Αιγάλεω, Ένωση Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Δήμου Αιγάλεω, Κέντρο Πρόληψης Εξαρτησιογόνων Ουσιών «Άρξις»
- *Άλλα μέλη:* ο ΑΣΔΑ, Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής Αιγάλεω, Εργατικό Κέντρο Αθήνας, Εργατικό Κέντρο Πειραιά, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, Εύξεινη Πόλη.

Οι βασικές δράσεις και προτεραιότητες του ΤΣΔΑ

Βασικά ζητήματα που θέλησαν να αντιμετωπίσουν μέσα από το ΤΣΔΑ ήταν: α) η έλλειψη εργασιακής εμπειρίας στους νέους, β) η ανεργία των γυναικών, γ) η στήριξη της επιχειρηματικότητας (ίδρυση φορέα καθοδήγησης και στήριξης της επιχειρηματικότητας) και δ) η σύσταση και λειτουργία ΚΕΚ ή εκπαιδευτικού οργανισμού

Πίνακας 13: Προτεινόμενες δράσεις του ΤΣΔΑ για την επίτευξη των στόχων (με έντονο χρώμα ξεχωρίζουν οι δράσεις που έχουν ήδη υλοποιηθεί)	
Έλλειψη Εργασιακής Εμπειρίας στους Νέους – νθε για τους Νέους	Συστηματική παρακολούθηση της εργασιακής κατάστασης των νέων – ανέργων μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων κατάρτισης ²²
	Σχεδιασμός και διοργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης σε θεματικά αντικείμενα για τα οποία υπάρχουν ευκαιρίες απασχόλησης αυτοαπασχόλησης.
	Λειτουργία τοπικού γραφείου εύρεσης εργασίας το οποίο θα είναι κατάλληλα οργανωμένο ώστε να πληροφορούνται οι άνεργοι. Εκπόνηση μελέτης από τον Δήμο/ εφαρμογή της μελέτης
	Συνεργασία των ΚΕΚ με τις τοπικές επιχειρήσεις για την πρακτική άσκηση ,αλλά και την πρόσληψη νέων
	Ενημέρωση του προσωπικού για την πραγματική εικόνα της αγοράς εργασίας
	Εκπόνηση μελέτης για την τοπική αγορά εργασίας και διοργάνωση συσκέψεων των ΚΕΚ, του ΟΑΕΔ και των άλλων εμπλεκομένων φορέων

²² Μέσω του Κέντρου Προώθησης και Υποστήριξης της Απασχόλησης

Δημιουργία ΝΘΕ στις άνεργες μητέρες	Βελτίωση και διεύρυνση των υπηρεσιών που παρέχουν οι δομές απασχόλησης και κοινωνικής μέριμνας , οι οποίες θα εξειδικεύονται σε συνάρτηση με τις διαφοροποιημένες ανάγκες και τις δυνατότητες των επωφελούμενων.
	Δημιουργία εργαλείων εξατομικευμένης συμβουλευτικής και διαχείρισης χρόνου εργαζομένων και άνεργων γυναικών με οικογενειακές υποχρεώσεις φροντίδας παιδιών ή άλλων εξαρτώμενων ατόμων
	Δημιουργία χώρων όπου θα μπορούν να φυλάσσονται τα παιδιά ακόμα και αν η εργασία της μητέρας είναι απογευματινή. Ευέλκτο ωράριο λειτουργίας των σταθμών.
	Κάλυψη των αναγκών των σταθμών φύλαξης με το καταλληλότερο προσωπικό ώστε να παρέχεται ασφάλεια στα παιδιά.
	Διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης του προσωπικού των σταθμών

Στήριξη της επιχειρηματικότητας	Διερεύνηση των προοπτικών και των δυνατοτήτων της τοπικής αγοράς εργασίας ανά οικονομικό τομέα που μπορεί να προσφέρει σημαντικό αριθμό ευκαιριών μακροχρόνιας απασχόλησης /αυτοαπασχόλησης
	Περιοδική διερεύνηση της τοπικής αγοράς εργασίας
	Δημιουργία πρότυπου οδηγού για σύνταξη ενός πρότυπου επιχειρηματικού σχεδίου. Οι οδηγίες σύνταξης όπως επίσης και το προτεινόμενο σχέδιο θα μπορούν να προσαρμόζονται ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας που έχει επιλέξει ο κάθε ενδιαφερόμενος.
	Ανάπτυξη εξειδικευμένης βάσης δεδομένων με τις απαραίτητες πληροφορίες που θα απαιτούνται για τη συνεχή πληροφόρηση των ενδιαφερομένων (άνεργοι ,επιχειρήσεις). Η βάση δεδομένων θα περιλαμβάνει τη σχετική νομοθεσία με την καταχώρηση των νόμων που διέπουν τυχόν επιχειρηματική δραστηριότητα που θα μπορούσε να αναπτύξει ο άνεργος, δυνατότητες πιθανών χρηματοδοτήσεων για την έναρξη της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

Το ΤΣΔΑ παρείχε έναν προσανατολισμό στη ΔΕΑΔΑ αναφορικά με τις μελλοντικές δράσεις απασχόλησης που θα αναλάμβανε. Κάποιες από αυτές είχαν ήδη αρχίσει να σχεδιάζονται. Οι περισσότερες από τις προτεινόμενες δράσεις του ΤΣΔΑ υλοποιήθηκαν και συνεχίζονται να υλοποιούνται. Αυτό που βρίσκεται σε στάδιο υλοποίησης αυτή τη στιγμή είναι η δημιουργία του ηλεκτρονικού οδηγού σύνταξης επιχειρηματικού σχεδίου, προκειμένου τα άτομα που θέλουν να ξεκινήσουν μία επιχειρηματική δραστηριότητα να έχουν στη διάθεσή τους όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την κατάρτιση σωστών επιχειρηματικών ιδεών, απαραίτητη προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα και την επιτυχία μίας επιχείρησης στην σύγχρονη ανταγωνιστική αγορά.

4.9 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ

Ο δήμος Αιγάλεω έχει αναπτύξει μία σημαντική δραστηριότητα για την προώθηση της απασχόλησης που υλοποιείται από τη δημοτική επιχείρηση ανάπτυξης και το Κέντρο Προώθησης και Υποστήριξης της Απασχόλησης. Η δραστηριότητα αυτή δημιουργεί πολλαπλασιαστικά οφέλη για τους ανέργους αλλά και για την τοπική κοινωνία.

Μέσα από τις δράσεις που ξεκίνησαν στο πλαίσιο του Β΄ ΚΠΣ και συνεχίζονται στο Γ΄ ΚΠΣ αλλά και με ίδια χρηματοδότηση, με έργα που ο Δήμος (μέσω της ΔΕΑΔΑ) υλοποιεί ως τελικός δικαιούχος, αλλά και με την υλοποίηση προγραμμάτων της EQUAL μέσω ΑΣ, η προώθηση της απασχόλησης άρχισε να συστηματοποιείται και να υπάρχει μία συνέχεια αναφορικά με την αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας.

Οι ομάδες στόχοι επιλέγονται κάθε φορά ανάλογα με τις ανάγκες που παρουσιάζονται στην τοπική κοινωνία, την αποτελεσματικότητα παρόμοιων προηγούμενων δράσεων και την ανταπόκριση των ομάδων αυτών στα προγράμματα. Σε κάθε περίπτωση όμως παρουσιάζεται μία συνέχεια στις θεματικές δράσεις.

Η συστηματοποίηση των δραστηριοτήτων του δήμου δημιούργησε σταθερές δομές στήριξης της απασχόλησης. Το ΚΠΥΑ ξεκίνησε να λειτουργεί το 1997 με λιγοστό προσωπικό για την υλοποίηση κάποιων επιλεγμένων δράσεων. Η επιτυχία των δράσεων αυτών αλλά και η αποφασιστικότητα να συνεχιστούν οι πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της απασχόλησης, οδήγησε στην υλοποίηση νέων προγραμμάτων, την ανάπτυξη του Κέντρου, την πρόσληψη νέου προσωπικού για την κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών με αποτέλεσμα την επέκταση των υλοποιούμενων προγραμμάτων και την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών.

Από την ανάλυση των δράσεων που έχουν υλοποιηθεί, όπως απεικονίζεται και στον παρακάτω πίνακα, φαίνεται ότι υλοποιούνται κυρίως προγράμματα για τη στήριξη των γυναικών στην προσπάθεια της επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης, αλλά και πληθώρα προγραμμάτων για τους παλιννοστούντες και μετανάστες:

Πίνακας 14: Προγράμματα ανά κατηγορία ωφελουμένων					
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ	ΝΕΟΙ	ΑΜΕΑ	ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΜΜΕ
NOW	Horizon/Iride	Youth start	HORIZON	ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟ	ADAPT / ASTRAbis
NOW/ AVANZA	Integra/Prepatre		Πρόγραμμα «Πρωτέας»	ΣΥΜΠΛΕΥΣΗΣ	
Βοήθεια στο Σπίτι	Μέτρα κοινωνικής και επαγγελματικής στήριξης				
ΜΕΡΙΜΝΑ	Κέντρο Μεταπληροφόρησης μεταναστών				
Μέτρο 5.3					
Κοινωνικό Ωράριο					

Μέσα από τη διαρκή ενασχόληση με θέματα προώθησης της απασχόλησης αποκτήθηκε πολύτιμη εμπειρία τόσο στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, τη στήριξη των ομάδων που εξυπηρετεί το Κέντρο και τη συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς όσο και στη διαχείριση των προβλημάτων ευπαθών κοινωνικών ομάδων με στόχο την προώθησή τους στον επαγγελματικό στίβο.

Η εξατομικευμένη προσέγγιση των ανέργων, που προωθείται μέσα από τις υλοποιούμενες δράσεις, η ουσιαστική αντιμετώπιση των δυσκολιών τους καθώς και η μακροχρόνια παρακολούθηση της πορείας τους συμβάλλει σημαντικά στην υποστήριξη αυτών των πολιτών που αντιμετωπίζουν προβλήματα ανεργίας. Όπως αναφέρουν και οι υπεύθυνοι του ΚΠΥΑ η επαφή με τους ωφελούμενους τους δημιουργεί την αίσθηση της συνέχειας καθώς η σχέση δεν λήγει με την ολοκλήρωση ενός προγράμματος, αλλά συνεχίζεται και αυτοί μπορούν να απευθύνονται στο

Κέντρο για καθοδήγηση και στήριξη στην αντιμετώπιση των επαγγελματικών ή άλλων προβλημάτων τους.

Η αίσθηση του «ανήκειν» που δημιουργείται, λειτουργεί αποτρεπτικά στην περιθωριοποίηση των ατόμων αυτών και ενισχύει την κοινωνική συνοχή στην τοπική κοινωνία.

Ωστόσο υπάρχει η ανάγκη οι δράσεις για την προώθηση της απασχόλησης να αποκτήσουν μεγαλύτερη απήχηση στην τοπική κοινωνία. Το γεγονός ότι οι δράσεις υλοποιούνται σε έναν μεγάλο δήμο 120.000 κατοίκων έχει ως συνέπεια η απήχηση των δράσεων να μην είναι τόσο μεγάλη όσο θα ήταν σε μία μικρότερη τοπική κοινωνία, όπου τα πολλαπλασιαστικά οφέλη θα διαχέονταν ευκολότερα. Ένας άλλος λόγος είναι ότι ο κόσμος δεν είναι εξοικειωμένος με τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται, όπως πχ ο θεσμός της Συμβουλευτικής και συχνά δεν αντιλαμβάνονται τα οφέλη που μπορούν να έχουν οι δράσεις στην προώθηση των ατόμων στην αγορά εργασίας.

Θα πρέπει στο πλαίσιο αυτό να λαμβάνεται υπόψη ότι ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προώθηση της απασχόλησης, μέσα από την υλοποίηση στοχευμένων δράσεων, άρχισε να αναδύεται πολύ πρόσφατα. Συνεπώς χρειάζεται χρόνος για να αρχίσει να γίνεται συνείδηση σε κάθε τοπική κοινωνία η αναζήτηση εργασίας μέσα από οργανωμένες τοπικές δομές. Σε αυτό θα πρέπει η τοπική αυτοδιοίκηση να αναλάβει ενεργό ρόλο για την εγκαθίδρυση μίας νέας αντίληψης ως προς την ωφέλεια και την αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών που υλοποιεί στην προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος της ανεργίας.

Ένα σημαντικό εργαλείο προς αυτή την κατεύθυνση είναι η έντονη προβολή των δράσεων που υλοποιούνται και των αποτελεσμάτων τους. Ο δήμος προωθεί τις δράσεις αυτές με εκδηλώσεις, ημερίδες, φυλλάδια, ανακοινώσεις σε σημεία τοπικού ενδιαφέροντος, οι οποίες ωστόσο θα πρέπει να αποκτήσουν μία πιο «πρακτική» προσέγγιση. Για παράδειγμα η διοργάνωση ετήσιων ανοικτών εκδηλώσεων όπου οι πολίτες μπορούν να συναντούν τους Συμβούλους του ΚΠΥΑ ώστε να γνωρίσουν τη δουλειά τους, αλλά και τους ωφελούμενους από δράσεις που ολοκληρώθηκαν για να μιλήσουν για την εμπειρία τους, την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, τις ωφέλειες που αποκόμισαν από τη συμμετοχή τους στα προγράμματα.

Αναφορικά με την ανταπόκριση των επιχειρήσεων στις δράσεις που προωθούνται, ως προς την ενημέρωση: η ΔΕΑΔΑ διοργανώνει δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης των επιχειρήσεων, ενώ παλαιότερα είχε καθιερώσει και την αποστολή δελτίων ενημέρωσης για προγράμματα επιχορηγήσεων με μικρή ωστόσο ανταπόκριση. Τα προγράμματα αυτά όμως αποτελούν σημαντική βοήθεια για τις επιχειρήσεις καθώς στηρίζουν καινοτόμες ιδέες που θα μπορούσαν ενδεχομένως να αυξήσουν την παραγωγικότητά τους

Αναφορικά με την εξεύρεση προσωπικού, όπως προαναφέρθηκε οι περισσότερες επιχειρήσεις λόγω του μεγέθους τους δεν χρειάζονται προσωπικό. Στις περιπτώσεις δε που θέλουν να καλύψουν την ανάγκη αυτή αναζητούν υπαλλήλους μέσω των διαπροσωπικών δικτύων ή απευθύνονται στον ΟΑΕΔ (17,2%) που έχει παράρτημα στην περιοχή.

Επιπρόσθετα ενώ στη γύρω περιοχή υπάρχουν μεγάλες βιομηχανίες, όταν υπάρχει ανάγκη πρόσληψης προσωπικού δεν απευθύνονται αποκλειστικά στο εργατικό δυναμικό της τοπικής κοινωνίας.

Για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας, βρίσκεται σε στάδιο προετοιμασίας (βάσει του τοπικού σχεδίου δράσης) η δημιουργία πρότυπου ηλεκτρονικού οδηγού σύνταξης επιχειρηματικού σχεδίου, που θα βοηθά τους μελλοντικούς επιχειρηματίες να συντάσσουν σχέδια στον τομέα δραστηριότητας που επιλέγουν. Αυτό θα βοηθήσει και πολλούς ανθρώπους οι οποίοι χρησιμοποιούν τα προγράμματα επιδότησης για να ανοίξουν μία επιχείρηση χωρίς έναν σχεδιασμό, προετοιμασία και αντίληψη του ρίσκου που συνεπάγεται αυτή η κίνηση, προκειμένου να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της ανεργίας. Έτσι ανοίγουν μικρές επιχειρήσεις που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στον ανταγωνισμό. Συνεπώς ένας ηλεκτρονικός οδηγός σε συνδυασμό με την ανάπτυξη μίας βάσης δεδομένων που θα περιέχει τις απαραίτητες πληροφορίες θα είναι χρήσιμο εργαλείο για τους νέους επιχειρηματίες.

Για να υπάρξει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των δράσεων προώθησης της απασχόλησης είναι απαραίτητη η ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ του δήμου και των τοπικών φορέων αλλά και της τοπικής κοινωνίας, αλλά και με όμορους δήμους (με τους οποίους υπάρχει ήδη συνεργασία στην υλοποίηση

διαφόρων προγραμμάτων) μέσω της τοπικής δικτύωσης ώστε να μπορεί να υπάρχει ένας κοινός προγραμματισμός στην ανάληψη δράσεων.

Η δικτύωση αυτή επιχειρήθηκε ήδη στο πλαίσιο του έργου «Δικτύωση προώθησης της Απασχόλησης» που αναλύθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο και είχε μία άτυπη μορφή. Ωστόσο θα πρέπει το τοπικό δίκτυο να λάβει μία συγκεκριμένη νομική μορφή που θα καθορίζει το ρόλο του κάθε εταίρου και θα διασφαλίσει μια μακροχρόνια λειτουργία. Η δημοτική επιχείρηση που προϋπήρξε και συντονιστής του τοπικού δικτύου θα πρέπει να αναλάβει πρωτοβουλία για την ενδυνάμωσή του με μία σειρά δράσεων που θα ευαισθητοποιήσουν τους φορείς (εκδηλώσεις δημοσιότητας, συνεργασίες κλπ). Άλλωστε ένα τυπικό δίκτυο θα έχει και τη δυνατότητα υποβολής προτάσεων για χρηματοδότηση έργων στην Δ΄ προγραμματική περίοδο.

Επιπλέον προκειμένου να υπάρχει ένας σταθερός πόρος για την απασχόληση, θα ήταν χρήσιμη, όπως προτείνεται από τα στελέχη της ΔΕΑΔΑ η καθιέρωση ενός ειδικού τέλους ή η θεσμοθέτηση ενός επιπλέον πόρου, μέσα στον τακτικό προϋπολογισμό του δήμου που θα αποτελεί πηγή χρηματοδότησης για δράσεις στον τομέα απασχόλησης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δράσεων του Δήμου αποτελεί η ύπαρξη υποστηρικτικών δομών για τη διάγνωση των πραγματικών αναγκών των κατοίκων, τη συλλογή στοιχείων και την αξιολόγηση αποτελεσμάτων των δράσεών του. Μέχρι σήμερα τα στοιχεία παρέχονται μέσα από έρευνες που γίνονται στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων, όντας προσαρμοσμένα στις ανάγκες αυτές με συνέπεια να μην μπορούν να χρησιμοποιηθούν πάντα σε άλλες περιπτώσεις.

Αυτό που χρειάζεται είναι η συστηματική εκπόνηση ερευνών που ανιχνεύουν και αξιολογούν τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας σε ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικών αναγκών ανά τακτά διαστήματα και με συγκεκριμένο μεθοδολογικό τρόπο. Και οι υπεύθυνοι της ΔΕΑΔΑ θεωρούν ότι είναι απαραίτητη η δημιουργία ενός παρατηρητηρίου που μπορεί να γίνει με τη συνεργασία των όμορων δήμων, που θα παρατηρεί τις εξελίξεις στην κοινωνία, τις αλλαγές και τις προοπτικές στην τοπική αγορά εργασίας, τη διάγνωση των αναγκών της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης και θα αξιολογεί τις δράσεις που υλοποιούνται.

Η χαρτογράφηση και παρακολούθηση των αναγκών και εξελίξεων της τοπικής κοινωνίας αλλά και η συστηματική και διαρκής ενημέρωση και πληροφόρηση της τοπικής κοινωνίας θα έχει μακροπρόθεσμα οφέλη καθώς η σωστή διάγνωση των προβλημάτων θα οδηγεί στην επιλογή βιώσιμων λύσεων και θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα των δράσεων για την απασχόληση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση (1997) καθιέρωσε το συντονισμό των εθνικών πολιτικών σε θέματα απασχόλησης μέσω της ΑΜΣ: κατευθυντήριες γραμμές, εθνικά σχέδια δράσης για την απασχόληση, ετήσιες εκθέσεις των κρατών μελών.

Σχεδόν από την αρχή υποστήριξε την ανάπτυξη της τοπικής διάστασης των πολιτικών απασχόλησης καθώς ήταν αντιληπτό ότι οι ευρωπαϊκές και εθνικές στρατηγικές δεν μπορούν να υλοποιηθούν αποτελεσματικά χωρίς τη δέσμευση και την εμπλοκή των περιφερειακών και των τοπικών φορέων.

Σήμερα αυτή η τοπική διάσταση αποτελεί τη στρατηγική που παρέχει σημαντικές δυνατότητες αποτελεσματικών δράσεων για την προώθηση της απασχόλησης. Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο και η ενεργοποίηση του τοπικού δυναμικού (ανθρώπινου και υλικού) ενσωματώνεται και στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση και αποκτά χαρακτήρα οριζόντιας πολιτικής όλων των παρεμβάσεων που χρηματοδοτεί το ΕΚΤ.

Οι βασικές διαστάσεις της στρατηγικής για την τοπική ανάπτυξη της απασχόλησης σύμφωνα με το ΕΚΤ είναι μεταξύ άλλων:

α) Η ενδογενής δυναμική, το σύνολο δηλαδή των πόρων (οικονομικών, ανθρώπινων, θεσμικών, πολιτιστικών) πάνω στους οποίους μπορεί να στηριχθεί η τοπική ανάπτυξη και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού.

β) Η ανάπτυξη εταιρικών σχημάτων προκειμένου να κινητοποιηθούν όλοι οι τοπικοί παράγοντες (δημόσιες αρχές, ΟΤΑ, επιχειρήσεις, κοινωνικοί εταίροι, επαγγελματικοί φορείς, ΜΚΟ) να εντοπίσουν τις δυνατότητες απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο και να ενισχύσουν τη μεταξύ τους συνεργασία προς το σκοπό αυτόν.

γ) Η ολοκληρωμένη προσέγγιση, δηλαδή η ένταξη όλων των πολιτικών που εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο στα πλαίσια μιας ενιαίας στρατηγικής, που θα περιλαμβάνουν την διάσταση της απασχόλησης.

δ) Το υποστηρικτικό περιβάλλον που συνίσταται όχι μόνο στη μεταβίβαση εξουσιών στο περιφερειακό και τοπικό επίπεδο αλλά και στην υιοθέτηση δημοσιονομικής πολιτικής η οποία να ευνοεί την ανάληψη τοπικών πρωτοβουλιών. Ενισχύεται δε περαιτέρω με την ύπαρξη ενδιάμεσων υποστηρικτικών δομών, όπως

τοπικές αναπτυξιακές υπηρεσίες, τοπικά παρατηρητήρια απασχόλησης κλπ (<http://www.esfhellas.gr>).

Η ευρωπαϊκή πολιτική για την απασχόληση δίνει πλέον ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση ενεργητικών πολιτικών, με δράσεις που στοχεύουν περισσότερο στην ενίσχυση της υποστήριξης των προσπαθειών του ανέργου να ενταχθεί στην αγορά εργασίας και λιγότερο στην οικονομική του στήριξη, με τη χορήγηση επιδομάτων και κοινωνικών παροχών.

Η τοπική διάσταση της απασχόλησης αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της τοπικής ανάπτυξης. Στην Ελλάδα ο αναπτυξιακός ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης άργησε να διαφανεί. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο συγκεντρωτικό χαρακτήρα του κράτους, όπου ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν ήταν για πολλά χρόνια ξεκάθαρος και οι αρμοδιότητές της ήταν ελάχιστες. Αυτό επηρέασε και συνεχίζει να επηρεάζει τον τρόπο λειτουργίας της και την ανάπτυξη ολοκληρωμένων τοπικών στρατηγικών, παρόλο που ο ρόλος της έχει πλέον αναβαθμισθεί και έχουν μεταφερθεί σε αυτήν αρμοδιότητες που απαιτούν την ενεργό άσκηση πολιτικών.

Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι ο άμεσος αποδέκτης των συνεπειών της ανεργίας σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Έτσι οι τοπικοί φορείς είναι εκείνοι που γνωρίζουν καλύτερα τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και μπορούν να σχεδιάσουν παρεμβάσεις για την προώθηση της απασχόλησης.

Ο ρόλος των ΟΤΑ στην τοπική ανάπτυξη της απασχόλησης είναι σε μεγάλο βαθμό υποστηρικτικός (όπως αναλύθηκε στα κεφάλαια που προηγήθηκαν). Επιπλέον όμως η άσκηση αναπτυξιακών δραστηριοτήτων δημιουργεί μία δυναμική καθώς αυξάνει τις ανάγκες για την επέκταση θέσεων εργασίας προκειμένου να υλοποιηθούν τα ανάλογα έργα. Συνήθως αυτό γίνεται μέσω επιχειρήσεων που δημιουργούν οι ΟΤΑ στις οποίες εκχωρούν αρμοδιότητες αναπτυξιακού χαρακτήρα. Ωστόσο σύμφωνα με την ελληνική εμπειρία η επικέντρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας με πρόσληψη προσωπικού στις επιχειρήσεις, δημιουργεί συχνά περισσότερα προβλήματα από αυτά που λύνει.

Η υιοθέτηση ολοκληρωμένων στρατηγικών για την τοπική ανάπτυξη και την απασχόληση είναι ένα εγχείρημα που απαιτεί πολύ προσπάθεια και χρόνο λόγω της πολύ μικρής εμπειρίας στον σχεδιασμό και την υλοποίηση τοπικών πολιτικών στον

τομέα αυτό. Η έλλειψη εμπειρίας σημαίνει και έλλειψη εξοικείωσης των αιρετών και των στελεχών της αυτοδιοίκησης στο σχεδιασμό τέτοιων δράσεων.

Στο πλαίσιο αυτό αναδεικνύεται και μία διάσταση που σχετίζεται με την προσαρμογή τόσο της αυτοδιοίκησης όσο και της τοπικής κοινωνίας στο νέο ρόλο που καλούνται να αναλάβουν οι ΟΤΑ για την προώθηση της απασχόλησης.

Για τους εκπροσώπους της αυτοδιοίκησης αυτή συνίσταται στις πολιτικές επιλογές που καλούνται να υλοποιήσουν στον τομέα της απασχόλησης. Από τη μία βρίσκεται η επιλογή του μακροπρόθεσμου σχεδιασμού με μία αναπτυξιακή προσέγγιση που θα συμβάλει στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης στην τοπική κοινωνία. Από την άλλη βρίσκονται, όπως συμβαίνει συχνά στην πράξη, οι βραχυπρόθεσμες λύσεις με ορατά αποτελέσματα άμεσων θέσεων εργασίας, υπό το βάρος πολλές φορές της κριτικής της τοπικής κοινωνίας για τα επιτεύγματά των τοπικών αρχόντων στον τομέα της απασχόλησης. Αυτές όμως οι λύσεις δημιουργούν μακροπρόθεσμα προβλήματα.

Είναι σημαντική για τη επιτυχία των τοπικών δράσεων απασχόλησης είναι πάντα η στήριξη της αυτοδιοίκησης. Κάποιες φορές οι επιθυμίες της εκάστοτε αιρετής διοίκησης ως προς το άμεσο αποτέλεσμα των δράσεων που επιζητά δεν συμπίπτει με το μακροχρόνιο σχεδιασμό που χρειάζεται η διαχείριση των θεμάτων απασχόλησης.

Η επίλυση του προβλήματος της ανεργίας απαιτεί υπομονή και μεθοδικότητα στη διαχείριση και τα αποτελέσματα των ενεργειών για την προώθηση της απασχόλησης είναι πολλαπλασιαστικά σε βάθος χρόνου. Γι' αυτό και αποτελεί θέμα επιλογής της τοπικής αυτοδιοίκησης μία πολιτική απασχόλησης με μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και ενταγμένη σε ένα γενικότερο πλαίσιο δράσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα.

Από την πλευρά της τοπικής κοινωνίας η επιλογή συνίσταται στο κατά πόσο θα είναι ανοικτή σε νέους θεσμούς ώστε να γίνει αποδεκτή η επιλογή στρατηγικών επιλογών με μελλοντικά οφέλη και βιώσιμες λύσεις, αντί για προσωρινά σχεδιασμένες λύσεις σε θέματα απασχόλησης.

Δεν θα πρέπει ωστόσο να παραβλεφθεί το γεγονός ότι η υλοποίηση των ΚΠΣ (λιγότερο των δύο προηγούμενων και περισσότερο του παρόντος) και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών συνέβαλαν σημαντικά στη δημιουργία μίας κουλτούρας αναπτυξιακού προγραμματισμού στην τοπική αυτοδιοίκηση και μίας τεχνογνωσίας

στην εφαρμογή των δράσεων αλλά και στην κινητοποίηση του τοπικού δυναμικού. Η αναπτυξιακή προσπάθεια πολλών ΟΤΑ βασίζεται σε προγράμματα του ΚΠΣ που αποτελούν και τη βασική πηγή χρηματοδότησης.

Οι δράσεις που υλοποιούνται μέσα από τις ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για την προώθηση της απασχόλησης αποτελούν τα κρίσιμα εργαλεία με τα οποία υποστηρίζεται και υλοποιείται η πολιτική για την απασχόληση. Πολλά από αυτά προδιαγράφουν τη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης για την υλοποίησή τους ανοίγοντας ευρύ πεδίο για ουσιαστικές παρεμβάσεις σε όφελος της τοπικής κοινωνίας.

Στην περίοδο που διανύουμε η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση έχει ενταγμένα έργα στα Επιχειρησιακά Προγράμματα 2000-2006 που υπερβαίνουν σε προϋπολογισμό τα 3,2 δις ευρώ και αντιστοιχούν στο 10% του συνόλου των προγραμμάτων. Έχει απορροφήσει πλέον από 1,2 δις ευρώ, ενώ το 95 % των Δήμων και των Κοινοτήτων της χώρας, 979 τον αριθμό, έχουν εντάξει 1 τουλάχιστον έργο σε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2000-2006.

Ένα επιπλέον στοιχείο που ισχυροποιεί το ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στον τομέα της απασχόλησης αποτελεί και η συμπερίληψη του τομέα αυτού στις αρμοδιότητες των ΟΤΑ, μετά την αναθεώρηση του ΚΔΚ. Αυτή η συμπερίληψη του τομέα της απασχόλησης στις αρμοδιότητες των ΟΤΑ σε συνδυασμό με το γεγονός ότι τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των ΟΤΑ που θα καταρτίζονται θα καλύπτουν όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων τους, δημιουργεί μία νέα δυναμική για την ενδυνάμωση του ρόλου τους στην τοπική προώθηση της απασχόλησης και τη συστηματικοποίηση των δράσεων των ΟΤΑ στον τομέα αυτό.

Μέσα από τη σκιαγράφηση του ρόλου των ελληνικών ΟΤΑ στην προώθηση της απασχόλησης, αλλά και την μελέτη των δράσεων ενός αντιπροσωπευτικού δήμου θα μπορούσαν να γίνουν οι εξής προτάσεις:

Η τοπική αυτοδιοίκηση καλείται να διαδραματίσει έναν συντονιστικό ρόλο για την προώθηση της απασχόλησης στο τοπικό επίπεδο. Ο συντονιστικός της ρόλος έγκειται στην δημιουργία ή τη διατήρηση(αν υπάρχει) του τοπικού δικτύου, με τυπική ή άτυπη μορφή εντάσσοντας σε αυτό τους τοπικούς παραγωγικούς και κοινωνικούς φορείς, τους πολίτες, τις εθελοντικές οργανώσεις, εκπαιδευτικά ιδρύματα κλπ.

Η ύπαρξη ενός ενεργού τοπικού δικτύου θα προωθήσει τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στη διαμόρφωση των τοπικών δράσεων (με την κατάθεση των

γνώσεων και εμπειριών τους), θα ενθαρρύνει τη λήψη αποφάσεων για όλες τις πτυχές των αναπτυξιακών πολιτικών οδηγώντας στη δημιουργία μίας ενιαίας τοπικής στρατηγικής για την ανάπτυξη.

Στις χώρες που υπάρχουν ισχυρά τοπικά δίκτυα με φορείς που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων, παρουσιάζεται υψηλή αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση τους αλλά και ανάπτυξη ενεργών τοπικών πρωτοβουλιών²³.

Από την άλλη πλευρά η συμμετοχή των πολιτών στο τοπικό αυτό δίκτυο θα δημιουργήσει κοινωνική συναίνεση και θα ισχυροποιήσει και τη νομιμοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης για τις δράσεις που θα αναλαμβάνονται για την προώθηση της απασχόλησης. Η συναίνεση και η δημιουργία εμπιστοσύνης είναι απαραίτητη για την επιτυχή εφαρμογή μίας πολιτικής τόσο ουσιαστικής για τη ζωή των πολιτών αλλά και για την εδραίωση του δυναμικού ρόλου των τοπικών αρχών.

Η κουλτούρα συνεργασίας μεταξύ των τοπικών φορέων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα που επηρεάζει το βαθμό κινητοποίησης. Σε χώρες όπου τα τοπικά δίκτυα είναι ενεργοποιημένα υπάρχουν πολύ επιτυχημένα μοντέλα δράσεων. Στη Γερμανία οι τοπικές ενώσεις των κοινωνικών εταίρων, δηλαδή οι τοπικοί εργοδότες ή τα επιμελητήρια και τα εργατικά κέντρα (η πρωτοβουλία ξεκίνησε από τους εργοδότες) – με την τοπική αυτοδιοίκηση δημιουργούν ομάδες οι οποίες σχεδιάζουν για την περιοχή, και κάνουν επαγγελματικό προσανατολισμό οι ίδιοι με βάσει των αναγκών που υπάρχουν στην περιοχή και δίνουν τις κατευθύνσεις που έχει η βιομηχανία και η ανάπτυξη στην συγκεκριμένη περιοχή, ώστε να μπορούν να κάνουν μετά επιλογές που ανταποκρίνονται σε όλη την περιοχή.

Παρόλο που η έννοια του δικτύου είναι σχετικά καινούργια για τα ελληνικά δεδομένα, οι δυνατότητες που παρέχει και οι ωφέλειες που προκύπτουν από αυτό είναι πολύ σημαντικές. Η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να αναλάβει την πρωτοβουλία για τη διοργάνωση των επαφών και του διαλόγου μεταξύ των φορέων που λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο, τη διευκόλυνση της συνεργασίας και τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την μακροπρόθεσμη λειτουργία ενός τοπικού δικτύου.

²³ Ένα παράδειγμα μέσα από τις πολιτικές απασχόλησης ήταν οι διαφοροποιήσεις στο χειρισμό των ΤΣΑ από διάφορα κράτη μέλη (όπως αναλύθηκε στο πρώτο κεφάλαιο)

Αναφορικά με τις τοπικές επιχειρήσεις που σε πολλές τοπικές κοινωνίες αποτελούν βασικό στοιχείο της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας, η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να υιοθετήσει μια πιο ενεργή στάση.

Από τη μία πλευρά παρέχοντας υποστηρικτικές υπηρεσίες σε νέους επιχειρηματίες που πολύ συχνά ξεκινάνε την επιχειρηματική τους δραστηριότητα χωρίς την ύπαρξη ενός επιχειρηματικού σχεδίου ή μίας έρευνας για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Από την άλλη με τη δημιουργία ενός προγράμματος κινήτρων για τις νέες επιχειρήσεις. Τα κίνητρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν απαλλαγή από δημοτικά τέλη για νέες επιχειρήσεις, προτεραιότητα στα έργα τεχνικής υποδομής τους, αξιοποίηση δημοτικών ακινήτων για τη δημιουργία επιχειρήσεων, έργα ανάπλασης κοινοχρήστων χώρων εμπορικών κέντρων, γραφείο ενημέρωσης και συμβουλευτικής υποστήριξης και ιδίως για την πρόσβαση των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση.²⁴

Ωστόσο η προώθηση της επιχειρηματικότητας θα είναι πολύ πιο αποτελεσματική αν τα δημιουργούμενα τοπικά προγράμματα συνδεθούν με την περιφερειακή και εθνική οικονομική πολιτική, μέσω του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων ώστε να υπάρξει μία ολοκληρωμένη προσέγγιση και να διασφαλισθούν επαρκείς πόροι.

Μία τέτοια δράση έλαβε χώρα στη Γερμανία με πολύ θετικά αποτελέσματα. Μέσα από το εθνικό σχέδιο δράσης για την απασχόληση δημιουργήθηκαν νέα δίκτυα για την προώθηση της ίδρυσης νέων επιχειρήσεων και τη στήριξη των υφιστάμενων μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στα εν λόγω δίκτυα συμμετέχουν εμπορικά επιμελητήρια, ενώσεις εργοδοτών, πιστωτικά ιδρύματα, εταιρίες επενδύσεων, κέντρα τεχνολογίας και στήριξης επιχειρήσεων κατά τη φάση έναρξης της λειτουργίας τους, πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα, επιχειρήσεις, τοπικές αρχές και γραφεία εργασίας. Η συμμετοχή όλων των αρμόδιων φορέων σε αυτές τις δομές συνεργασίας, οι οποίες συνδέουν περιφερειακές πολιτικές, οικονομικές πολιτικές, πολιτικές απασχόλησης των γυναικών και γενικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, ενθαρρύνεται από την πρωτοβουλία «Περιφερειακή οικονομική βοήθεια μέσω της συμμετοχής των πολιτών», η οποία χρηματοδοτείται από την ομοσπονδιακή

²⁴ Τις απόψεις αυτές έχει εκφράσει η ΚΕΔΚΕ για το ρόλο που μπορεί να έχει η τοπική αυτοδιοίκηση στην επόμενη προγραμματική περίοδο

κυβέρνηση και τις κυβερνήσεις των ομόσπονδων κρατιδίων, καθώς και από τις τοπικές αρχές.

Ένας επιπλέον τομέας που θα συμβάλει δυναμικά στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην τοπική κοινωνία είναι ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας. Το «τρίτο σύστημα» αποτελεί πηγή νέων θέσεων απασχόλησης²⁵ (στη Δανία το 30% των νέων θέσεων απασχόλησης δημιουργούνται στον κοινωνικό τομέα). Θα πρέπει συνεπώς να ενισχυθούν οι τοπικές πρωτοβουλίες σε αυτή την κατεύθυνση καθώς υπάρχει χώρος για την ανάπτυξη νέων αγαθών και νέων υπηρεσιών. Επιπλέον έτσι θα ευνοηθεί η κοινωνική ένταξη, καθώς το τρίτο σύστημα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των λιγότερο ευνοούμενων τμημάτων του πληθυσμού, κάνοντας τα αγαθά και τις υπηρεσίες πιο προσιτά σε άτομα με χαμηλά εισοδήματα και απασχολώντας άτομα με επισφαλή θέση στην αγορά εργασίας.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των παραπάνω είναι η ύπαρξη μία δομής είτε σε επίπεδο ενός δήμου είτε περισσότερων δήμων, είτε με τη συμμετοχή άλλων φορέων η οποία θα παρέχει την αναγκαία τεκμηρίωση για το σωστό σχεδιασμό των δράσεων. Για να γίνει συγκεκριμένος σχεδιασμός και να υπάρχει αποτελεσματικότητα του προγραμματισμού θα πρέπει η τοπική αυτοδιοίκηση να έχει μία διαρκή, επίκαιρη εικόνα της τοπικής αγοράς εργασίας, των τοπικών κοινωνικών αναγκών, του χάρτη της ανεργίας ώστε να επιτυγχάνεται η σωστή διάγνωση αναγκών.

Η επιτυχημένη εφαρμογή ενός προγράμματος δεν μπορεί παρά να στηρίζεται σε πρόσφατες μελέτες και τεκμηριωμένες πληροφορίες. Θα πρέπει σε όλα αυτά να λαμβάνεται υπόψη και το γεγονός ότι οι τοπικές πολιτικές για την απασχόληση θα περιλαμβάνονται πλέον στα επιχειρησιακά προγράμματα που θα καταρτίζουν οι ΟΤΑ, εντάσσοντας την απασχόληση στο συνολικό προγραμματισμό της τοπικής ανάπτυξης. Η ύπαρξη μακροπρόθεσμου σχεδιασμού, στη βάση τεκμηριωμένων επιλογών και η εξειδίκευση αυτών σε συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής, η συμμετοχή των τοπικών παραγωγικών και κοινωνικών φορέων θα αναδείξει και νέους τομείς

²⁵ Η συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας στη συνολική απασχόληση ποικίλλει ανάλογα με τη χώρα. Από το 1 έως το 2,5 % της απασχόλησης στον πολιτικό τομέα στην Ελλάδα και στην Πορτογαλία, περίπου το 4 με 8 % στην Ιταλία, στη Σουηδία, στη Γερμανία, στο Βέλγιο, στη Γαλλία, στην Αυστρία, στη Φινλανδία, στην Ισπανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο και μεταξύ 12,5 και 14,3 % στη Δανία, στην Ιρλανδία και στις Κάτω Χώρες.

στους οποίους μπορούν να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης βασισμένες στις τοπικές ιδιαιτερότητες. Η δομή αυτή μπορεί να είναι ένα παρατηρητήριο απασχόλησης με στόχο τη διαρκή καταγραφή των αναγκών, ποιοτικής ανάλυσης τοπικών δεδομένων, διεξαγωγή μελετών ανάλυσης αναγκών που σχετίζονται με την απασχόληση.

Βέβαια επειδή η λειτουργία μίας τέτοιας δομής απαιτεί πολλούς πόρους (ανθρώπινους και υλικούς) θα ήταν περισσότερο αποτελεσματική είτε σε συνεργασία με όμορους δήμους είτε σε περιφερειακό επίπεδο. Το τελευταίο αποτελεί και πρόταση της Περιφέρειας Αττικής στο πλαίσιο της υλοποίησης προγράμματος με τίτλο: «Σχέδιο Ολοκληρωμένης Επιχειρησιακής Στρατηγικής Ανάπτυξης για την Απασχόληση»²⁶, αλλά σε περιφερειακό όχι τοπικό επίπεδο. Άλλες προτάσεις της στο πλαίσιο του σχεδίου αυτού που θα μπορούσαν να ενδυναμώσουν τις τοπικές πολιτικές απασχόλησης είναι η δημιουργία τοπικών γραφείων πολιτικών απασχόλησης, τοπικές επιτροπές παρέμβασης και επίλυσης προβλημάτων που προκύπτουν κατά την υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης.

Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ η μεγάλη χρησιμότητα της υιοθέτησης μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την απασχόληση και σε επίπεδο περιφέρειας, η οποία όμως θα γίνεται με τη συμμετοχή όλων των ΟΤΑ που βρίσκονται σε αυτή. Η ύπαρξη ενός κοινού σχεδιασμού με την περιφέρεια δημιουργεί πολλά οφέλη καθώς αφενός ως μεγαλύτερη διοικητική μονάδα διαθέτει περισσότερους πόρους και ανθρώπινο δυναμικό για μίας στρατηγικής. Αφετέρου διασφαλίζεται ο συντονισμός των δράσεων και η μεγαλύτερη συνοχή των μέτρων υπέρ της απασχόλησης, που υλοποιούνται στην Περιφέρεια. Μια τέτοια προσπάθεια γίνεται από την Περιφέρεια Αττικής στο πλαίσιο των καινοτόμων ενεργειών που χρηματοδοτεί το ΕΚΤ μέσω του προγράμματος «ΟΔΥΣΣΕΙΑ» προκειμένου να υιοθετήσει μίας ολοκληρωμένη στρατηγική για την απασχόληση στην Περιφέρεια Αττικής, που υλοποιείται αυτή την περίοδο.

²⁶ Η Μελέτη «Ολοκληρωμένη Στρατηγική για την απασχόληση σε τοπικό επίπεδο στην Περιφέρεια Αττικής» εκπονήθηκε τον Ιανουάριο 2006 στο πλαίσιο της υλοποίησης προγράμματος με τίτλο: «Σχέδιο Ολοκληρωμένης Επιχειρησιακής Στρατηγικής Ανάπτυξης για την Απασχόληση στην Αττική (ODISSEIA)», που έχει αναλάβει από την Γεν. Δ/ση Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων και βρίσκεται στη διεύθυνση: http://www.odisseia-eu.net/downloads/odisseia/les_of_attica.doc

Τέλος για την τοπική αυτοδιοίκηση δημιουργείται και μία νέα πρόκληση ενόψει της Δ΄ προγραμματικής περιόδου καθώς καθιερώνεται το κριτήριο της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων. Μέσα από την ανάπτυξη του Ελληνικού Πρότυπου ή Τεχνικής Προδιαγραφής Διαχείρισης Έργων θα πιστοποιείται η διαχειριστική επάρκεια των δικαιούχων που θα υλοποιήσουν συγχρηματοδοτούμενα έργα την προγραμματική περίοδο 2007-2013, γεγονός που θα επιλύσει το πρόβλημα της αδυναμίας αρκετών ΟΤΑ (έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, πόρων για προγραμματισμό, έλλειψη εμπειρίας).

Προκειμένου η τοπική αυτοδιοίκηση να έχει μία επιτυχή συμμετοχή στη νέα περίοδο θα πρέπει να διαθέτει αξιόπιστες και τεκμηριωμένες προτάσεις, βασισμένες σε μελέτες, με διερεύνηση των μορφών ένταξης στα προγράμματα. Αυτό προϋποθέτει επιπλέον την ύπαρξη ενός αναβαθμισμένου ανθρώπινου δυναμικού που θα μπορεί να στηρίξει τόσο το σχεδιασμό όσο και την υλοποίηση των δράσεων αυτών. Προϋποθέτει επίσης ισχυρή βούληση προς την κατεύθυνση μακροπρόθεσμων και άρα βιώσιμων λύσεων για την απασχόληση στο πλαίσιο ενός ενιαίου στρατηγικού σχεδιασμού.

Η αποτελεσματική διαχείριση της απασχόλησης απαιτεί το συνδυασμό περισσότερων πολιτικών (μακροοικονομική οικονομική πολιτική, περιφερειακή πολιτική) οι οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν τη διάσταση της απασχόλησης. Από την άλλη πλευρά η υποστήριξη και ανάδραση από το τοπικό επίπεδο είναι πολύ σημαντική για το σωστό σχεδιασμό της πολιτικής απασχόλησης από την κεντρική διοίκηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

- Κανονισμός 1081/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 «για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του Κανονισμού 1784/1999», ΕΕ L 210/12 της 31.7.2006.
- Απόφαση του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2006, «σχετικά με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας για τη συνοχή», ΕΕ L 291 της 21/10/2006.
- COM (93)700 τελικό «Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση – Οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για τη μετάβαση στον 21^ο αιώνα» – Λευκό Βιβλίο.
- COM (2000)196 τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών, «Τοπική δράση για την απασχόληση, Η τοπική διάσταση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση».
- COM (2001)629 τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή Περιφερειών, «Ενδυνάμωση της τοπικής διάστασης της ΕΣΑ».
- COM (2005)24 Ανακοίνωση προς το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση, Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισαβόνας»
- COM (2005)330 τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «Κοινές δράσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση: Το Κοινοτικό Πρόγραμμα της Λισαβόνας»
- COM (2006)281 τελικό, έκθεση της Επιτροπής «Η στρατηγική για τη μεγέθυνση και την απασχόληση και η μεταρρύθμιση της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής», 4^η έκθεση προόδου για τη συνοχή.
- Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Κάρντιφ, 15-16 Ιουνίου 1998.

- Συμπεράσματα της Προεδρίας , Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολονίας, 3-4 Ιουνίου 1999.
- Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, 22-23 Μαρτίου 2005.
- Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, 15-16 Δεκεμβρίου 2005.
- Οι νέοι πρωταγωνιστές της απασχόλησης, Σύνθεση της πιλοτικής δράσης «Τρίτο σύστημα και απασχόληση», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, Μονάδα Α.4, 2002.
- Η τοπική διάσταση της ΕΣΑ, ΕΕ, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, Ιανουάριος 2003.
- Σύνοψη της τελικής έκθεσης, «Νέα Κράτη Μέλη και Ανάπτυξη της Τοπικής Απασχόλησης: Αξιολόγηση και Σχεδιασμός για το Μέλλον», Νοέμβριος 2006.
- Κοινή έκθεση για την απασχόληση για το έτος 2006-2007, Βρυξέλλες, 23 Φεβρουαρίου 2007.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΘΝΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

- Νόμος 1622/1986 «Τοπική αυτοδιοίκηση, περιφερειακή ανάπτυξη και δημοκρατικός προγραμματισμός»
- Νόμος 2639/1998 «Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων, σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες διατάξεις»
- Νόμος 2874/2000 «Προώθηση της απασχόλησης και άλλες διατάξεις»
- Νόμος 3174/2003 «Μερική απασχόληση και υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα»
- Νόμος 3250/2004 «Μερική απασχόληση στο Δημόσιο, στους ΟΤΑ και στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου»
- Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
- ΚΥΑ 110125 (ΦΕΚ 104 23-1-2004), Τροποποίηση της 112852/19-6-2002 ΚΥΑ που ορίζει το «Σύστημα διαχείρισης, αξιολόγησης, παρακολούθησης ελέγχου – διαδικασία εφαρμογής των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στα

πλαίσια του μέτρου «Τοπικές Πρωτοβουλίες για την απασχόληση» των ΠΕΠ κατά το Γ΄ ΚΠΣ, που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ

- ΚΥΑ 231561 (ΦΕΚ 790 10-6-2005) τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθμόν 181549/29-7-2002 (ΦΕΚ 1019B 5-8-2002) ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών – Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που αφορά το «Σύστημα Διαχείρισης, Παρακολούθησης, Χρηματοδότησης και Ελέγχου των Έργων που εντάσσονται στην Κοινοτική Πρωτοβουλία "EQUAL".
- Σχέδιο Νόμου «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013», ΥΠΟΙΟ
- Αιτιολογική Έκθεση στο Σχέδιο Νόμου «Διαχείριση, Έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013», ΥΠΟΙΟ
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL, «Η EQUAL στην Ελλάδα, Μία αγορά εργασίας ανοιχτή για όλους», Μάιος 2001
- Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007–2013, Αθήνα, Οκτώβριος 2006

ΒΙΒΛΙΑ

- **Γκανά Δ. (2007), *Επιχειρησιακά Προγράμματα και Διαδικασίες Επιχειρησιακού Σχεδιασμού των ΟΤΑ, Εκπαιδευτικό Υλικό, Ειδική Φάση Σπουδών, Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης, ΕΣΤΑ.***
- **Δημόπουλος Γ., Μπαλτάς Ν., Χασσιδ Ι.(Επιμέλεια) (2001), *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, Οικονομική Ολοκλήρωση και Πολιτικές, Τόμος Β, Αθήνα, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης.***
- **Καράμπελας Κ. (2003), *Τοπικά Σύμφωνα και Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης, Αθήνα, Διπλωματική Εργασία: Πάντειο Πανεπιστήμιο.***
- **Μαϊστρος Π. (2000), *Οι αναπτυξιακοί θεσμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης, Αθήνα, Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη.***
- **Μαραβέγιας Ν, Τσινισιζέλης Μ. (Επιμέλεια) (1995), *Η ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Θεσμικές, Πολιτικές και Οικονομικές Πτυχές, Αθήνα, Εκδόσεις Θεμέλιο.***

- Μούσης Ν. (2001), *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική*, 9^η αναθεωρημένη έκδοση, **Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση**
- Μούσης Ν (2002), *Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, **Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.**
- Νικολακοπούλου–Στεφάνου Η., Αμίτσης Γ (Επιμέλεια) (2002), *Εισηγήσεις Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Ασφάλειας, Μελέτες Κοινωνικού Δικαίου και Κοινωνικής Πολιτικής*, **Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.**
- Παπαδοπούλου Ε. (2007), *Σημειώσεις για το μάθημα «Μέσα και διαδικασίες υλοποίησης δράσεων των ΟΤΑ*, **Εκπαιδευτικό Υλικό, Ειδική Φάση Σπουδών, Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης, ΕΣΤΑ.**
- Σαχπεκίδου Ε. (2003), *Ευρωπαϊκή Ένωση Βασικά Κείμενα Ε' έκδοση*, **Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2003.**
- Τραντάς Ν. (2001), *Η τοπική διάσταση της κοινωνικής πολιτικής: Ευρωπαϊκή Ένωση – Ελλάδα, Κείμενα Έρευνας 5*, Έκδοση **Ινστιτούτο Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών – Ανδρέας Παπανδρέου.**
- Ωρολογιά Α. (2001), *Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση, Συνοπτική Παρουσίαση*, **Εκδόσεις ΚΕΔΚΕ.**
- Ωρολογιά Α. (2001), *Η εμπειρία των Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης, Καλές Πρακτικές*, **Εκδόσεις ΚΕΔΚΕ.**

ΑΡΘΡΑ

- Λίτσος Η. (2002), «**Επιχειρησιακά Προγράμματα και Διαδικασίες Προγραμματισμού των ΟΤΑ**», *Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης* Δεκέμβριος, τεύχος 97.
- Παλαιολόγος Ν., Παπαβασιλείου Χ. (2000), «**Τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης στην Ελλάδα**», *Ενημέρωση ΙΝΕ ΓΣΕΕ*, τεύχος 58.
- «**Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης**, *Περιοδικό ΕΕΤΑΑ*, Απρίλιος – Ιούνιος 1999.
- «**Τοπική Ανάπτυξη και Απασχόληση**», *Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης* Ιούλιος 2003, τεύχος 102.
- **Εφημερίδα «Τα Νέα**», 13-9-2003.
- **Εφημερίδα Ελευθεροτυπία**, 21-1-2007.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Σύνοψη νομοθεσίας Ευρωπαϊκής Ένωσης, τελευταία επίσκεψη 2-9-2007, <http://europa.eu/scadplus/leg/el/cha/c11318.htm>
- Επίσημη ιστοσελίδα Συμβουλίου της ΕΕ, Συμπεράσματα Προεδρίας, τελευταία επίσκεψη 2-8-2007, <http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/newsWord/el/ec/75129.doc>.
http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/el/ec/87654.pdf
- Επίσημα Έγγραφα ΕΕ, τελευταία επίσκεψη 2-8-2007, <http://europa.eu/bulletin/el/9906/i1005.htm>
- Επίσημη ιστοσελίδα για το δίκαιο της ΕΕ, τελευταία επίσκεψη 2-8-2007, <http://eur-lex.europa.eu>
- Επίσημη ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Απασχόληση και κοινωνικές υποθέσεις, τελευταία επίσκεψη 14-9-2007, http://ec.europa.eu/employment_social/local_employment
- Επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕΤΑΑ, τελευταία επίσκεψη 16-9-2007, <http://www.eetaa.gr/tsda/>
- Επίσημη ιστοσελίδα ΕΠ «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση», τελευταία επίσκεψη 14-9-2007, <http://www.prosonolotahos.gr/>
- Επίσημη ιστοσελίδα ΠΕΤΑ ΑΕ, τελευταία επίσκεψη 3-9-2007, http://www.info-peta.gr/peta_2006_06/dim_epixeiriseis.pdf
- Επίσημη ιστοσελίδα ΥΠΟΙΟ, τελευταία επίσκεψη 25-8-2007, http://www.mnec.gr/export/sites/mnec/el/nomothesia/nomosxedia/Documents/2007-08-02_ESPA_Aitiologiki.pdf
- Επίσημη ιστοσελίδα Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, τελευταία επίσκεψη 15-9-2007, <http://www.esfhellas.gr>
- Επίσημη ιστοσελίδα προγράμματος «ΟΔΥΣΣΕΙΑ», τελευταία επίσκεψη 16-9-2007, <http://www.odisseia-eu.net>
- Επίσημη ιστοσελίδα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL, τελευταία επίσκεψη 4-9-2007, <http://www.equal-greece.gr/>

- Επίσημη ιστοσελίδα Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, τελευταία επίσκεψη 2-9-2007, <http://www.kedke.gr/>
- Επίσημη ιστοσελίδα Δήμου Αιγιάλεω, τελευταία επίσκεψη 5-9-2007, <http://www.egaleo.gr/>
- Επίσημη ιστοσελίδα εφημερίδας «Ελευθεροτυπία, τελευταία επίσκεψη 19-8-2007, <http://www.enet.gr/online/online>
- Επίσημη ιστοσελίδα ΑΣ «Εν Δράσει», τελευταία επίσκεψη 10-8-2007, <http://www.eetaa.gr/endrasei/>
- Επίσημη ιστοσελίδα περιοδικού ενημέρωση ινστιτούτου εργασίας, τελευταία επίσκεψη 3-8-2007, <http://www.inegsee.gr/enimerwsi-main.htm>
- Επίσημη ιστοσελίδα Παρατηρητηρίου Απασχόλησης, τελευταία επίσκεψη 14-9-2007, <http://www.paep.org.gr/>
- Επίσημη ιστοσελίδα ΠΕΠ Αττικής, τελευταία επίσκεψη 13-9-2007, <http://www.pepatt.gr/>
- Επίσημη ιστοσελίδα Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, τελευταία επίσκεψη 10-9-2007, <http://www.yrakp.gr/>

ΛΟΙΠΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

- Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Κύρωση Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.
- Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Διαχείριση, Έλεγχος και Εφαρμογή Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, ΥΠΟΙΟ
- Αναπτυξιακή Μελέτη Δήμου Αιγιάλεω, 2003
- Γενικά Συμπεράσματα της απογραφής των δημοτικών επιχειρήσεων 2004, ΠΕΤΑ ΑΕ
- Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων Προσωπικού του Δημόσιου Τομέα, Απογραφή 31-12-2003, ΥΠΕΣΔΔΑ
- Δημερίδα της ΚΕΔΚΕ «Ο ρόλος των ΟΤΑ στις νέες πολιτικές για την απασχόληση και την ανάπτυξη», 31 Ιανουαρίου – 1 Φεβρουαρίου 2003
- Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, ΥΠΟΙΟ

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση-Επαγγελματική Κατάρτιση», Αναθεώρηση 2006.
- Επιχειρησιακό Σχέδιο «Εφαρμογή Μερικής Απασχόλησης σε υπηρεσίες του Δήμου Αιγάλεω», 2004.
- Η συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο ΕΣΠΑ 2007 – 2013, ΚΕΔΚΕ Ιανουάριος 2006.
- Κατευθύνσεις πολιτικής της Αυτοδιοίκησης για την Απασχόληση και τους Ανθρωπίνους Πόρους στη Νέα Προγραμματική Περίοδο, Πρόταση Επιτροπής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού – Νέες Εφαρμογές και νέα τεχνολογία στη λειτουργία των ΟΤΑ με βάση εισήγηση της ΕΕΤΑΑ ΑΕ (Διεύθυνση Κατάρτισης και Απασχόλησης).
- Οδηγός εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000-2006, Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης – Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας
- Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Απασχόληση, ΚΕΔΚΕ
- Οι προτάσεις της ΚΕΔΚΕ για τις κατευθύνσεις της εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης 2007-2013, Έκδοση II , Μάρτιος 2005
- Πρακτικά Ημερίδας «Νέες Ευκαιρίες για την απασχόληση άνεργων γυναικών στην Περιφέρεια Αττικής», Διάλεξη με θέμα:«Διευρωπαϊκή Προσέγγιση στα Βασικά Προσόντα για την Απασχόληση των Ευρωπαίων Πολιτών», Αθήνα 2-3 Φεβρουαρίου 2006
- Σχεδιασμός οργάνωση και λειτουργία δικτύων: Συμπεράσματα και Προτάσεις, ΑΣ «Εν Δράσει», 2004
- Τοπικό Σχέδιο Δράσης Δήμου Αιγάλεω, 2004
- 6η Επιτροπή Παρακολούθηση Προγράμματος ΚΠ EQUAL, η πορεία υλοποίησης του προγράμματος.

ΣΧΕΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

- **Νικολακοπούλου - Στεφάνου Η. (1997)**, *Πολιτικές Απασχόλησης στην ΕΕ*, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.
- **Μαράτου-Αλιπράντη Λ., Χατζηγιάννη Α. (Επιμέλεια) (1998)**, *Ανεργία, Εργασία, Εκπαίδευση – Κατάρτιση στην Ελλάδα και στη Γαλλία, Πρακτικά Ελληνογαλλικού Συνεδρίου, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών*.
- **Μπέσιλα – Βήκα Ε (1995)**, *Τοπική Αυτοδιοίκηση, Ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός*, Αθήνα, Εκδόσεις Σάκουλας.
- **Μπέσιλα – Βήκα Ε. (2004)**, *Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τόμος Ι, Αθήνα Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Σάκουλα*.

ΛΟΙΠΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

- Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2005-2008, ΥΠΟΙΟ, Οκτώβριος 2005
- Τοπική ανάπτυξη και απασχόληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Κοινή δράση σε τοπικό επίπεδο: περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο, καλύτερη διακυβέρνηση, Ευρωπαϊκό Φόρουμ τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης, Ρόδος 16-17 Μαΐου

